

Hongkong liiketoimintaympäristönä suomalaisille yrityksille

Joana Westerlund

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Amk-opinnäytetyö

2022

Liiketalouden tutkinto

Tiivistelmä

Tekijä(t)

Joana Westerlund

Tutkinto

Tradenomi

Raportin/Opinnäytetyön nimi

Hongkong liiketoimintaympäristönä suomalaisille yrityksille

Sivu- ja liitesivumäärä

61 + 5

Opinnäytetyössä perehdytään Hongkongin liiketoimintaympäristöön ja millaiseksi suomalaiset yritykset kokevat sen. Vuosien 2019-2020 mielenosoitukset sekä uusi kansallinen turvallisuuslaki ovat vaikuttaneet Hongkongin liiketoimintaympäristön suotuisaan kuvaan viime vuosien aikana. Tämä on vähentänyt suomalaisten yritysten mielenkiintoa Hongkongin liiketoimintaympäristöä kohtaan, mikä on vienyt huomiota Hongkongin tarjoamista liiketoimintamahdollisuuksista. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, millainen liiketoimintaympäristö Hongkong on suomalaisille yrityksille sekä mitä mahdollisuuksia ja haasteita Hongkongin liiketoimintaympäristö tarjoaa suomalaisille.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsitellään yrityksen liiketoimintaympäristöä ja sen merkitystä kansainvälisessä liiketoiminnassa sekä Hongkongin liiketoimintaympäristöä nostamalla esille sen erityispiirteitä sekä mahdollisuuksia ja haasteita, jotka ovat ajankohtaisia suomalaisille yrityksille. Tietoperustan rakentamisessa on käytetty aiheeseen liittyvää kirjallisuutta sekä erilaisia lähteitä internetistä. Teoriaosuuden jälkeen opinnäytetyössä käsitellään työn tutkimusosuus, jossa kerrotaan käytetystä tutkimus- ja analysointimenetelmästä sekä esitellään tutkimuksen tulokset.

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisella eli kvalitatiivisella tutkimusotteella ja tiedonkeruun menetelmänä käytettiin teemahaastattelua. Haastatteluun osallistui seitsemän suomalaista, joilla on yritystoimintaa Hongkongissa. Haastattelut toteutettiin syys-lokakuussa 2021 Hongkongissa joko kasvotusten tai Zoom-sovelluksen kautta.

Tutkimustulosten perusteella Hongkongin liiketoimintaympäristön erityispiirteet kuten veropolitiikka, ideaalinen maantieteellinen sijainti sekä vahva ja kansainvälinen ympäristö olivat kaikista kiinnostavimpia suomalaisille yrityksille. Hongkongin liiketoimintaympäristön koettiin tällä hetkellä tarjoavan suomalaisille yrityksille eniten liiketoimintamahdollisuuksia liittyen ekologisiin ja tekniikan ratkaisuihin samalla tarjoten mahdollisuuden Aasian markkinoiden tutkimiseen, verkostoitumiseen sekä luomaan hyvän pohjan muualle Aasiaan laajentumiseen. Suurimmat haasteet liittyivät uuteen kansalliseen turvallisuuslakiin ja sen vaikutuksista tulevaisuuden liiketoimintaan. Tämän lisäksi haasteita koettiin sosiokulttuurisessa sekä taloudellisessa ympäristössä.

Asiasanat

Liiketoimintaympäristö, Hongkong, suomalaiset yritykset

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Opinnäytetyön tavoitteet ja tutkimusongelmat	2
1.2	Opinnäytetyön rajaukset	3
2	Yrityksen liiketoimintaympäristö	4
2.1	Liiketoimintaympäristö ja sen merkitys	4
2.2	Kansainvälisen liiketoiminnan näkökulmat liiketoimintaympäristöön.....	6
2.3	Instituutioperusteinen näkökulma	7
2.4	Liiketoimintaympäristön tarkastelun syyt kansainvälisessä liiketoiminnassa.....	9
3	Hongkongin liiketoimintaympäristö	13
3.1	Erytyspiirteet	13
3.2	Mahdollisuudet.....	17
3.3	Haasteet	22
4	Tutkimus Hongkongista liiketoimintaympäristönä suomalaisille yrityksille.....	27
4.1	Tutkimuksen tavoite	27
4.2	Tutkimusmenetelmän valinta.....	27
4.3	Tutkimusaineiston kerääminen ja analysointi	28
4.4	Tutkimukseen osallistuneet henkilöt.....	31
5	Haastattelututkimuksen tulokset.....	33
5.1	Hongkongin kiinnostavimmat piirteet suomalaisille.....	33
5.2	Hongkongin tarjoamat mahdollisuudet suomalaisille yrityksille.....	35
5.3	Suomalaisten yritysten haasteet Hongkongissa toimimisessa.....	38
5.4	Yhteenveto haastattelututkimuksen tuloksista	43
6	Pohdinta.....	44
6.1	Johtopäätökset.....	44
6.2	Tutkimuksen luotettavuus	49
6.3	Opinnäytetyön prosessin ja oman oppimisen arviointi.....	52
	Lähteet	55
	Liitteet.....	62
	Liite 1. Haastattelukutsu	62
	Liite 2. Alustusviesti haastateltaville	64
	Liite 3. Sähköpostin liite.....	65
	Liite 4. Teemahaastattelurunko	66

1 Johdanto

Hongkong on mielenkiintoinen liiketoimintaympäristö, jonka vapaa talousjärjestelmä sekä verotuspolitiikka herättävät kiinnostusta suomalaisten yritysten keskuudessa. Lisäksi Hongkong tarjoaa kansainväliselle liiketoiminnalle suotuisat puitteet. Kuitenkin viimeaikaiset tapahtumat, vuosien 2019-2020 mielenosoitukset sekä uusi kansallinen turvallisuuslaki, ovat vaikuttaneet Hongkongin imagoon ja sen tuomat negatiiviset mielikuvat ovat johdaneet siihen, että Hongkongin liiketoimintaympäristö ei koeta enää yhtä kiinnostavaksi suomalaisten yritysten keskuudessa ja kansainvälistymissuunnitelmat kohti Hongkongia ovat vähentyneet (MTV Uutiset 13.11.2019).

Hongkongia kohtaan tehtyjen kansainvälistymissuunnitelmien vähentymiseen on myös muita syitä. Yritystoiminnan kansainvälistämiseen sekä laajentamiseen liittyy aina riskejä, joita Hongkongissa tapahtuneet tapahtumat ovat nostaneet. Lisäksi liiketoimintaympäristön tuntemattomuus tuo omat riskinsä ja nämä kaksi asiaa tekevät kansainvälistymisprosessin aloittamisen vaikeaksi. Kansainvälistymissuunnitelmien aloittamatta jättäminen johtuu myös tiedonpuutteesta. Tämä näkyy Team Finlandin teettämästä tutkimuksesta, josta selviää, että vuonna 2016 suomalaiset yritykset kokivat kansainvälistymisosaamisessaan puutteita muun muassa kohdemarkkinoiden sääntelyn (lainsäädäntö ja vaatimukset) hallitsemisessa sekä oikeiden kontaktien löytämisessä. Näiden lisäksi kohdemarkkinoiden tuntemus ulkomailla koettiin olevan puutteellista ja suomalaiset yritykset kokevatkin tarvitsevänsä apua eniten kansainvälistymisen alkuvaiheessa. (Ulkoministeriö 2016, 9.)

Epätietoisuus Hongkongin liiketoimintaympäristön nykyisestä tilanteesta sekä kansainvälistymisen ollessa vaikeaa alkuvaiheilla ei luo hyviä lähtökohtia suomalaisille yrityksille laajentua Hongkongiin. Pääsin itse syventymään Hongkongin liiketoimintaympäristön nykytilanteeseen sekä näkemään ja tutustumaan suomalaisten yritysten toimintaan paikan päällä suorittaessani työharjoitteluni Hongkongissa toimivassa suomalaisessa organisaatiossa. Harjoittelun aikana esille nousi, mitä mahdollisuuksia Hongkongin liiketoimintaympäristö tarjoaa suomalaisille yrityksille. Tämä herätti mielenkiintoa syventyä Hongkongin liiketoimintaympäristöä kohtaan erityisesti suomalaisten näkökulmasta, mutta tietoa Hongkongin liiketoimintaympäristöstä ei löytynyt jäseneltynä kokonaisuutena ja tiedon löytäminen oli osittain haastavaa.

Mahdollisuuksien kuuleminen, viimeaikaiset tapahtumat ja tiedonpuutteen yhdistelmä herätti huolta siitä, etteivät suomalaiset yritykset hyödynnä mahdollisuuksiaan Hongkongissa viimeaikaisten tapahtumien takia syntyneiden negatiivisten mielikuvien sekä ajankohtaisen tiedon puuttumisen takia. Tällä hetkellä ei löydy kokoavaa teosta, jossa olisi tietoa siitä millainen toimintaympäristö Hongkong on ja tästä syystä suomalaiset yritykset voivat

mahdollisesti menettää potentiaalisen markkina-alueen ja sen tuomat mahdollisuudet. Kaikki nämä tekijät yhdessä loivat idean opinnäytetyölle: tutkia millaiseksi Hongkongin liiketoimintaympäristö koetaan suomalaisten yritysten näkökulmasta tällä hetkellä.

1.1 Opinnäytetyön tavoitteet ja tutkimusongelmat

Hongkongissa tapahtuneiden viimeaikaisten tapahtumien takia opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, millainen Hongkongin liiketoimintaympäristö on tällä hetkellä ja miten suomalaiset yritykset kokevat sen. Aiheen tutkiminen on tärkeää, sillä Hongkongin liiketoimintaympäristössä tapahtuneiden muutoksien sekä suomalaisten avuntarve kansainvälistymisen alkuvaiheessa luo tarpeen kokoavalle teokselle Hongkongin liiketoimintaympäristöstä, joka auttaa antamaan ajankohtaisen katsauksen Hongkongin liiketoimintaympäristöön suomalaisesta näkökulmasta.

Opinnäytetyön tavoitteena on tehdä tietopaketti, jonka avulla saadaan kuva siitä, millainen Hongkongin liiketoimintaympäristö on suomalaisille yrityksille. Haastatteleamalla suomalaisia yrityksiä pystytään saamaan pätevää ja ajankohtaista tietoa Hongkongin liiketoimintaympäristöstä suomalaisten näkökulmasta katsottuna. Lisäksi saatu tieto on käytännönläheistä, koska sen lähteenä ovat Hongkongissa liiketoimintaa harjoittavat suomalaiset yritykset. Opinnäytetyön tavoitteena on olla tuotos, jonka pohjalta voidaan miettiä kannattaako Hongkongin markkinoille lähteä suomalaisena yrityksenä vai ei ja millaista siellä on toimia länsimaalaisena yrityksenä.

Jotta voidaan tutkia ja saada tietoa siitä millainen Hongkongin liiketoimintaympäristö on tällä hetkellä ja miten suomalaiset yritykset kokevat sen ja siellä toimimisen, on opinnäytetyön pääongelmaksi asetettu ”Millainen liiketoimintaympäristö Hongkong on suomalaisille yrityksille?”. Pääongelman selvittämiseksi opinnäytetyölle on asetettu kolme alaongelmaa, jotka auttavat saamaan syventävän katsauksen pääongelmaan liittyviin aihealueisiin.

Opinnäytetyön pääongelmana on:

Millainen liiketoimintaympäristö Hongkong on suomalaisille yrityksille?

Opinnäytetyön alaongelmat

1. Minkälaisia erityispiirteitä Hongkongin liiketoimintaympäristössä on?
2. Mitä mahdollisuuksia Hongkong tarjoaa suomalaisille yrityksille?
3. Mitä haasteita suomalaiset yritykset voivat kohdata?

Tarkoituksena on, että näiden kysymysten avulla pystytään selvittämään, millainen Hongkongin liiketoimintaympäristö on suomalaisille yrityksille ja samalla Hongkongin nykytila tulee tutummaksi helpottaen suomalaisten yritysten kansainvälistymissuunnitelmia Hongkongiin. Tutkimusta voidaan hyödyntää niiden suomalaisten yritysten keskuudessa, jotka ovat pohtineet laajentumista tai toimintaa Hongkongin markkinoilla, mutta eivät ole sitä tehneet puutteellisen tiedon ja epävarmuuden takia. Lopputuloksena tutkimus on tiedonlähde suomalaisille yrityksille, mikä auttaa päätöksenteossa, jos yrityksen liiketoiminnallinen tavoite on laajentaa Hongkongiin.

1.2 Opinnäytetyön rajaukset

Opinnäytetyössä on tarkoituksena tutkia Hongkongin liiketoimintaympäristöä ja kuinka suomalaiset yritykset kokevat sen. Työn tarkoituksena ei ole tehdä markkinatulosuunnitelmaa tai kansainvälistymissuunnitelmaa, mikä tällöin vaatisi tutkia Hongkongia pelkästään tietyn toimialan tai sektorin näkökulmasta. Siksi opinnäytetyössä on päätetty tarkastella Hongkongia makroympäristön (eli liiketoimintaympäristön) näkökulmasta sillä makroympäristötekijöiden vaikutukset eivät rajoitu vain tietyille toimialoille ja sektoreille, vaan ne vaikuttavat laajasti jokaisen yrityksen toimintoihin (Whittington, Regner, Angwin, Johnson & Scholes 2020, 69).

Vaikka opinnäytetyössä aihetta tarkastellaan makroympäristön tasolla, ei tarkoituksena ole tuoda kaikkea Hongkongin liiketoimintaympäristöstä esille. Opinnäytetyössä nostetaan suomalaisten yritysten kannalta tärkeimmät ja ajankohtaisimmat havainnot Hongkongin liiketoimintaympäristöstä, mikä estää sen, ettei työ ole liian laaja ja opinnäytetyö keskittyy tarkastelemaan Hongkongia pelkästään suomalaisten yritysten näkökulmasta.

2 Yrityksen liiketoimintaympäristö

Yrityksen liiketoimintaympäristö koostuu monesta eri asiasta. Joihinkin liiketoimintaympäristön osa-alueisiin yritys pystyy itse vaikuttamaan, mutta jotkut osa-alueet ovat yrityksen ulottumattomissa. Liiketoimintaympäristön merkitys on kuitenkin tärkeää, sillä se vaikuttaa suoralla tai epäsuoralla tavalla yritysten liiketoimintaan (Ghicajanu 2019, 2). Kansainvälisessä liiketoiminnassa liiketoimintaympäristön tuntemisen merkitys ja analysoimisen tärkeys korostuu, sillä yritykset kohtaavat täysin uudenlaisen ja tuntemattoman ympäristön. Siksi onkin tärkeää tietää, mistä näkökulmasta kansainvälistä liiketoimintaa kannattaa lähteä tarkastelemaan ja mitä asioita uudesta liiketoimintaympäristöstä tulee ottaa huomioon. Yritysten ollessa tietoisia siitä, mitä he tulevat kohtaamaan uudessa liiketoimintaympäristössä vähentää erilaisia toimintariskejä. Liiketoimintaympäristön tarkastelulla varmistetaan, että yrityksen kannattaa lähteä uuteen toimintaympäristöön ja se pystyy myös menestymään siellä.

2.1 Liiketoimintaympäristö ja sen merkitys

Liiketoimintaympäristöllä tarkoitetaan sitä toimintaympäristöä, jossa yritys toimii. Yritykset toimivat erilaisissa toimintaympäristöissä ja yrityksen toimintaympäristön voi täten määrittellä monin eri tavoin. Toimintaympäristöllä yleensä tarkoitetaan yrityksen ulkoista ympäristöä eli makroympäristöä. Kun toimintaympäristöä käsitellään laajasti, voidaan siihen lukea mukaan myös yrityksen sisäinen ympäristö eli mikroympäristö. (Virtanen & Pellikka 2021, 71.)

Mikroympäristöä tutkittaessa keskitytään yrityksen lähellä oleviin tekijöihin, joihin yrityksillä on mahdollisuus vaikuttaa (Bergström & Leppänen 2021, luku 2). Näihin tekijöihin lukeutuu esimerkiksi kysyntä, potentiaaliset asiakkaat, yhteistyökumppanit sekä muut sidosryhmät (Viitala & Jylhä 2013, luku 4). Makroympäristö on taas yrityksen maanlaajuinen ympäristö, johon se ei voi itse vaikuttaa (Bergström & Leppänen 2021, luku 2). Tähän ympäristöön lukeutuu muun muassa demografinen, taloudellinen, tekninen, poliittinen ja kulttuurinen ympäristö (Virtanen & Pellikka 2021, 71). Yritykset toimivat näissä ympäristöissä simultaanisesti ja muutokset yhdessä ympäristössä voivat vaikuttavat toimintaan toisessa ympäristössä (Lumen 2014). Makroympäristöä tutkittaessa tarkoituksena onkin selvittää laajempia markkinoilla vallitsevia tekijöitä yleensä taloudellisessa, teknisessä, poliittisessa ja demograafisissa rakenteissa. Näiden tekijöiden vaikutusta yrityksen omaan toimialaan ja liiketoimintaan yrityksen tulee kyetä arvioimaan (Viitala & Jylhä 2013, luku 4), sillä yrityksen liiketoiminnan mahdollisuudet määrittelee yrityksen liiketoimintaympäristö (Konu, Pesonen, Reijonen & Alakoski 2020, luku 3).

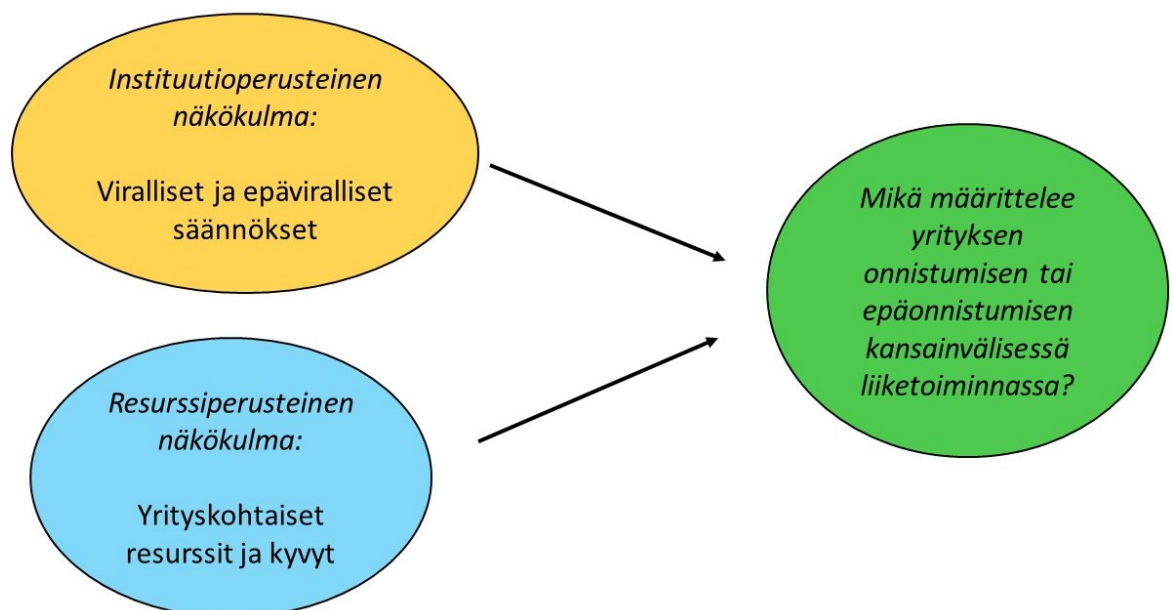
Liiketoimintaympäristön tarkastelu voi siis viitata joko yrityksen mikroympäristöön tai makroympäristöön. Opinnäytetyön tarkoituksena on tarkastella Hongkongin liiketoimintaympäristöä yleisellä tasolla eikä keskittyä tietyn yrityksen tai toimialan kokemuksiin Hongkongin liiketoimintaympäristöstä. Tästä syystä työssä puhuttaessa liiketoimintaympäristöstä viitataan yrityksen ulkoiseen ympäristöön eli makroympäristöön. Seuraavaksi käsitellään liiketoimintaympäristön merkitystä yrityksille ja niiden toiminnalle.

Yritykset toimivat liiketoimintaympäristön eri ympäristöissä simultaanisesti (Lumen 2014). Yritysten harjoittama liiketoiminta toimii siis läheisessä yhteydessä sen ympäristön kanssa sekä on riippuvainen siitä (Ghicajanu 2019, 2). Tämän lisäksi yritysten ollessa dynaamisia järjestelmiä, jotka toimivat avoimesti, ne ovat herkkiä ulkoisesta ympäristöstä tuleville vaikutuksille. Tästä syystä liiketoimintaympäristössä esiintyvät tekijät tarjoavat sekä mahdollisuuksia että uhkia (Whittington ym. 2020, 68), sillä muutokset yhdessä ympäristössä voivat helpottaa tai vaikeuttaa toimintaa toisessa ympäristössä (Lumen 2014). Ympäristössä tapahtuvien muutoksien vaikutuksen asteen määrää liiketoimintaympäristön herkkyys, ainutlaatuisuus sekä ympäristöjen dynamiikka. Siksi on tärkeää olla tietoinen liiketoimintaympäristön ominaisista olosuhteista, jotta siinä tapahtuvat muutokset eivät tule yritykselle täysin yllätyksenä. Lisäksi nykyajan yritysten menestyminen riippuu siitä, kuinka hyvin yritys pystyy vahvistamaan suhdetta sen liiketoimintaympäristöön (Ghicajanu 2019, 2) ja kuinka hyvin se pystyy sopeutumaan liiketoimintaympäristöönsä.

Liiketoimintaympäristö vaikuttaa myös yrityksen strategiaan, sillä liiketoimintaympäristön rakenteen pohjalta luodaan strategia koko liiketoiminnalle (Wild & Wild 2016, 304). Yritysten täytyy ottaa huomioon liiketoimintaympäristön eri osa-alueilla tapahtuvat muutokset, sillä ne vaikuttavat suoraan yrityksen liiketoimintaan. Yritys ei voi kuitenkaan ennakoida tarkkaan, miten sen liiketoimintaympäristö kehittyy jatkossa. (Ritakallio & Vuori 2018, 11.) Sen takia yrityksen täytyy olla tietoinen liiketoimintaympäristöstään, jotta yritys pystyy saavuttamaan sen tavoitteet mahdollisimman tehokkaasti sekä pystyy strategiassaan valita ne toimialat, joissa yritys menestyy sekä joihin se sopii parhaiten (Wild & Wild 2016, 304). Onkin tärkeää että, kun liiketoimintaympäristössä huomataan muutoksia, muutoksia tehdään myös yrityksen omaan strategiaan (Ritakallio & Vuori 2018, 15). Tämä auttaa yritystä välttämään huonoa menestystä markkinoilla tai jopa kokonaan epäonnistumista (Wild & Wild, 304), sillä muutoksilla varmistetaan, että yritys pystyy yhtä toimimaan kyseisessä liiketoimintaympäristössä.

2.2 Kansainvälisen liiketoiminnan näkökulmat liiketoimintaympäristöön

Kansainvälisessä liiketoiminnassa ollaan kiinnostuneita siitä, mitkä tekijät määrittelevät yritysten onnistumisen tai epäonnistumisen kansainvälisesti. Miksi joku toinen yritys menestyy kansainvälisillä markkinoilla, kun taas toinen yritys epäonnistuu samoilla markkinoilla? Kansainvälisessä kaupassa ja eri liiketoimintaympäristöissä menestymisen koe-taan Pengin (2015, 14) mukaan riippuvan kahdesta eri asiasta. Ensimmäinen asia on, että yritys on tietoinen vieraan maan virallisista sekä epävirallisista instituutioista. Toinen asia on, että yrityksen sisäiset tekijät, eli resurssit ja kyvyt, ovat tarpeeksi ainutlaatuisia verrat-tuna liiketoimintaympäristössä toimiviin kilpailijoihin. Näiden kahden tekijän pohjalta on luotu kaksi erilaista näkökulmaa: instituutioperusteinen näkökulma sekä resurssiperusteinen näkökulma (kuva 1). Näitä näkökulmia käyttäen voidaan selvittää mitkä tekijät määrit-televät yrityksen onnistumisen tai epäonnistumisen kansainvälisessä liiketoiminnassa. (Peng 2015, 14–16.)

Kuva 1. Puitteet kansainväliselle liiketoiminnalle (mukaiillen Peng 2015, 14)

Instituutioperusteisen näkökulman mukaan liiketoimintaympäristöissä esiintyy virallisia sekä epävirallisia instituutioita. Nämä instituutiot mahdollistavat sekä rajoittavat yrityksen menestymistä tai epäonnistumista kansainvälisillä markkinoilla. Resurssiperusteinen näkökulma taas keskittyy yrityksen sisäisiin resursseihin ja kykyihin ja kuinka niiden avulla yritykset pystyvät menestymään kansainvälisesti. Instituutioperusteinen näkökulma keskit-tyy siis ensisijaisesti ulkoiseen ympäristöön eli makroympäristöön kun taas resurssiperus-teinen näkökulma keskittyy enemmän yritysten sisäisiin tekijöihin eli mikroympäristöön. (Peng 2015, 15.)

Vaikka molemmat kansainvälisen liiketoiminnan näkökulmat tarvitaan siihen, että voidaan selvittää kuinka menestyä kansainvälisessä liiketoiminnassa, tässä opinnäytetyössä käsitellään vain toista. Koska opinnäytetyössä on tarkoituksena tarkastella Hongkongin liiketoimintaympäristöä yleisellä tasolla, on työssä haluttu keskittyä instituutioperustaisen näkökulmaan ja siihen liittyvien asioiden tarkasteluun. Tämä näkökulma keskittyy makroympäristöön, kun taas toinen yrityksen sisäiseen ympäristöön ja siksi instituutioperustaisen näkökulmaan syventymiseen koettiin olevan hyödyllisempää. Sen kautta pystytään myöhemmin opinnäytetyössä kertomaan mitä erityispiirteitä Hongkongin liiketoimintaympäristössä on suomalaisen verrattuna ja mitä mahdollisuuksia tai haasteita makroympäristösiellä tarjoaa suomalaisille yrityksille. Siksi instituutioperusteinen näkökulma käydään seuraavaksi läpi yksityiskohtaisemmin.

2.3 Instituutioperusteinen näkökulma

Kansainvälisessä liiketoiminnassa toinen tärkeistä tekijöistä on siis tuntee toisen maan liiketoimintaympäristö. Liiketoimintaympäristöön vaikuttavat erilaiset viralliset sekä epäviralliset instituutiot eli säännökset. Instituutiot eli säännökset koskevat yritysten makroympäristöä eli niiden liiketoimintaympäristöä. Nämä kyseiset säännökset ovat sellaisia mihin yritys ei voi itsessään vaikuttaa vaan heidän tulee ottaa selvää näistä ja toimia niiden rajoissa. Säännökset eivät kuitenkaan ole pysyviä, vaan ne voivat muuttua ajan kanssa tai tiettyjen asioiden seurauksena. Vieraan yrityksen tulee tutustua kyseisiin säännöksiin tarkkaan, jotta se pystyy menestymään uudessa liiketoimintaympäristössä mahdollisimman hyvin. (Peng 2015, 14–15.) Tämä myös auttaa tunnistamaan maan erityispiirteet verrattuna kotimaahan sekä löytämään mahdollisuuksia tai haasteita vieraan maan liiketoimintaympäristöstä (Cavusgil, Knight & Riesenbergen 2020, 184).

Instituutiot eli säännökset jaetaan siis virallisiin ja epävirallisiin. Viralliset säännökset koskevat poliittisia, laillisia ja taloudellisia systeemeitä. Epäviralliset säännökset taas koskevat sosiokulttuurillisia tekijöitä. (Peng 2015, 15.) Seuraavaksi näitä tarkastellaan yksityiskohtaisemmin.

Poliittiset järjestelmät omat ainutlaatuisia jokaisessa maassa (Cavusgil ym. 2020, 187) ja poliittisia systeemeitä tarkastellessa saadaan tietoa, kuinka esimerkiksi maan hallitus toimii tai millainen poliittinen ympäristö maassa on (Peng 2015, 44–45). Poliittiset systeemit pyrkivät tuomaan vakautta lakien kautta sekä suojaamaan maata ja sen järjestelmää ulkoisilta uhkilta (Cavusgil ym. 2020, 186). Tämä auttaa vähentämään poliittista riskiä liiketoimintaympäristössä, eli riskiä, joka liittyy poliittisiin muutoksiin, jotka voivat vaikuttaa negatiivisesti kotimaisiin ja ulkomaisiin yrityksiin. Poliittisen ympäristön tutkiminen myös

kertoo, miten hallitus suhtautuu ulkomaalaisiin yrityksiin ja heidän liiketoimintaansa. (Wild & Wild 2016, 102; Peng 2015, 44; Cavusgil ym. 2020, 45.)

Vaikka poliittiset systeemit ja lailliset systeemit menevät hiukan päällekkäin, ero on siinä, että lailliset systeemit sisältävät tarkkoja lakeja ja asetuksia ja niiden asettamia rajoituksia yrityksen on pakko noudattaa. Laillisiin systeemeihin kuuluvat lait ja määräykset määräävät suoraan, mitä yritykset saavat tai eivät saa tehdä maailman eri liiketoimintaympäristöissä (Peng 2015, 48). Laillisten systeemit luovat siis käyttäytymisnormeja yrityksille. Nämä lait ja määräykset voivat joko edesauttaa tai mahdollisesti jopa vaikuttaa haitallisesti yritysten toimintaan sekä suorituskykyyn (Cavusgil ym. 2020, 45).

Taloudelliset systeemit taas kertovat enemmän siitä, kuinka talous yleisesti toimii ja miten valtio puuttuu maassa tapahtuvaan liiketoimintaan (Peng 2015, 50). Taloudelliset systeemit kertovat lisäksi millaisia kansainväliseen kauppaan liittyviä kaupanesteitä on, onko mahdollisuutta valuuttariskeihin tai onko maan taloudellinen politiikka ja lait sellaisia, mitkä suosivat kotimaisia yrityksiä (Cavusgil ym. 2020, 212). Ulkomaisella yrityksellä on sitä helpompaa toimia vieraan maan liiketoimintaympäristössä mitä soutuiseimmat sen taloudelliset systeemit ovat ulkopuolelta tulevia yrityksiä kohtaan.

Epäviralliset instituutiot koskettavat sosiokulttuurillisia tekijöitä. Epävirallisiksi instituutioiksi lasketaan esimerkiksi kulttuurit ja niistä aiheutuvat kulttuurierot sekä kieli. (Peng 2015, 67, 71.) Epävirallisten instituutioiden tunteminen auttaa saamaan tietoa neuvottelumalleista sekä miten esimerkiksi päätöksenteko toimii (Cavusgil ym. 2020, 96). Epäviralliset instituutiot ovat enemmän monimutkaisempia, mutta yhtä tärkeitä kuin viralliset instituutiot (Peng 2015, 67). Ne ovat monimutkaisempia, koska ne ovat kirjoittamattomia sääntöjä, joita yhteiskunnassa noudatetaan, mutta joita ulkopuolinen ei tunne (kuten normit, tavat) (Peng 2015, 37).

Kulttuurilla ja siihen liittyvillä asioilla on keskeinen rooli kaikessa kansainvälisessä liiketoiminnassa ja siksi on tärkeää tietää miten se vaikuttaa liiketoimintaympäristössä. Kuten Wild ja Wild (2016, 70) mainitsevat, oli kyseessä sitten iso tai pieni yritys, ihmiset ovat liiketoiminnan keskiössä. Heillä on erilaisia taustoja, oletuksia, odotuksia sekä viestintätapoja, mitkä ovat omalla tavallaan vaikuttavat esimerkiksi maan bisneskulttuuriin. Kaikki nämä tulee ottaa huomioon, jos yritys tahtoo menestyä liiketoiminnassaan ja välttää sekaannusta sekä konflikteja (Erdman 2017, 12).

Eri liiketoimintaympäristöjen tutkiminen erilaisten instituutioiden kautta on siis tärkeää ja tästä syystä on kehitelty erilaisia tapoja analysoida liiketoimintaympäristöä ja sen ominaisuuksia. Esimerkiksi PESTEL-analyysi on hyvä työkalu selvittämään sekä erilaisia

virallisia että epävirallisia instituutioita maan liiketoimintaympäristössä ja se antaa niihin vielä syvemmän näkemyksen. PESTEL-analyysi tarkastelee ympäristön poliittisia, ekonomisia, sosiokulttuurillisia, teknologisia, ekologisia ja lainsäädännöllisiä vaikutuksia yritysten liiketoimintaympäristöön ja yrityksiin (Vuorinen 2013, 220). PESTEL-analyysi on yksinkertainen muistisääntö (Vuorinen 2013, 226), mutta PESTEL-analyysissa olevien tekijöiden avulla saa hyvän ja kattavan kuvan maan yleisestä liiketoimintaympäristöstä sekä siitä mitkä tekijät ovat kaikista tärkeimmät yritykselle, kun he päättävät toimia kyseisen maan liiketoimintaympäristössä (De Bruin 23.5.2018, 00:21-00:43 min).

PESTEL-analyysin sosiokulttuurillisen ympäristön tutkimisen lisäksi myös Hofsteden kulttuuridimensiot auttavat epävirallisiin instituutioihin syventymisessä. Niiden avulla saadaan selville, miten kulttuurit vaikuttavat ihmisten ajatteluun, tuntemiseen, käyttäytymiseen ja yrityskulttuuriin eri maissa. Hofsteden kuusi eri ulottuvuutta kertoo mitä eri asioita yhteiskunnassa arvostetaan (Erdman 2017, 11) ja näkökulmat ovat seuraavanlaisia:

- Valtaetäisyys
- Yksilökeskeisyys vs. yhteisöllisyys
- Maskuliinisuus vs. feminiinisyys
- Epävarmuuden välttäminen vs. epävarmuuden sietäminen
- Aikaorientaatio

Hofsteden kulttuuridimensioita tulee käyttää varoen, sillä Hofsteden kulttuuridimensiota varten tehdyn tutkimuksen data on jo yli 40 vuotta vanhaa ja tutkimuksen toteutustapaa on kritisoitu. Hofsteden dimensiot ovat kuitenkin informatiivisia (Peng 2015, 74–76), joten niiden pohjalta voidaan lähteä etsimään nykyaikaisempaa dataa yhteiskunnan arvoista.

2.4 Liiketoimintaympäristön tarkastelun syyt kansainvälisessä liiketoiminnassa

Kansainvälisessä liiketoiminnassa liiketoimintaympäristön tuntemisen tärkeys korostuu. Liiketoimintaympäristön analysointi on tärkeää, sillä sen avulla yritykset saavat selville maiden ominaisista olosuhteista ja siellä olevista hallitsemattomista muuttujista. Paikallisia yrityksillä on jo tuntemusta oman maan markkinoista, kun taas ulkomaisella yrityksellä on selkeästi vähemmän. Tuntemalla vieraan maan liiketoimintaympäristön yritys pystyy pienentämään tietämyksestä syntyneitä kilpailueroja paikallisten ja itsensä välillä. Liiketoimintaympäristön analysoimisella yritykset voivat myös välttää virheiden tekemisen sekä välttämään väärää kansainvälistymissuunnitelmia laajentamalla ympäristöön, joka on epävakaa tai sopimatonta sen toiminnalle. Lisäksi tarkastelemalla liiketoimintaympäristöä voidaan ennaltaehkäistä kulttuurieroista johtuvia väärinymmärryksiä.

Yritykset toimivat maissa, joissa esiintyy niille ominaisia taloudellisia, kulttuurillisia sekä poliittisia olosuhteita ja Wildin ja Wildin (2016, 51) mukaan suurin kontrasti tulee

kansainvälisessä liiketoiminnassa siitä, että eri valtioilla on kokonaan erilaiset yhteiskunnalliset ja liiketoiminnalliset yhteisöt. Cavusgil ym. (2020, 44) konkretisoivat tämän hyvin nostamalla esille, että esimerkiksi Kolumbian taloudellinen ympäristö eroaa jyrkästi Kanadan talousympäristöstä, Saudi-Arabian lainsäädännöllinen ympäristö ei muistuta Japanin laillista ympäristöä ollenkaan ja Kiinan sosiokulttuurillinen ympäristö on hyvin erilainen kuin Kenian. Myös Hongkongin ja Suomen liiketoimintaympäristöt eroavat toisistaan huomattavasti.

Harjoittaessa liiketoimintaa ulkomailla yritykset eivät pelkästään kohtaa tuntematonta liiketoimintaympäristöä vaan myös siellä esiintyviä hallitsemattomia muuttujia, joihin yrityksellä on vain vähän valtaa. Muuttajat voivat olla erilaisia riskejä ja haasteita liittyen paikallisiin taloudellisiin, poliittisiin ja kulttuuriset instituutioihin (Whittington ym. 2020, 319), joita esiintyy vähemmän tai ei ollenkaan kotimaassa (Cavusgil 2020, 37) ja näin ollen haastavat yrityksiä. Liiketoimintaympäristö sekä uudet muuttajat tuovat mukanaan erilaisia liiketoimintariskejä liittyen esimerkiksi kulttuuriin, itse maahan, valuuttaan ja talouteen (Cavusgil 2020, 45). Yritysten tulee tietää kunkin maan omanlaatuiset olosuhteet, jotta he voivat mukauttaa toimintatapojaan maasta toiseen (Cavusgil 2020, 44).

Lisäksi ulkomaisella yrityksellä on enemmän haittoja verrattuna paikallisiin kilpailijoihin, joilla on jo ylivoimainen tietämys paikallisista markkinoista ja siellä toimivista instituutioista. Arvot ja asenteet, taloudelliset sekä poliittiset instituutiot, kulttuurit ja lait vaihtelevat maittain, mikä merkitsee eroja esimerkiksi asiakkaiden mieltymyksissä, tuote- ja palvelustandardeissa sekä säännöksissä, joista kaikista yrityksen pitää olla tietoinen. (Whittington ym. 2020, 329.) Ulkomaalaisten yritysten tulee siis investoida resursseja näiden oppimiseen (Peng 2015, 320). Tästä johtuen yrityksen laajentuessa ulkomaille se kohtaa ylimääräisiä liiketoimintakustannuksia verrattuna paikallisiin yrityksiin, koska niillä on jo vakiintuneet suhteet asiakkaisiin, tavarantoimittajiin ja viranomaisiin (Whittington ym. 2020, 324). Asiakkaiden, kilpailijoiden ja muun maan liiketoimintaympäristön tuntemattomuus yhdistettynä kansainvälisten markkinoiden monimutkaisuuteen ja monimuotoisuuteen tekee liiketoimintaympäristöstä kerättävän tiedon keräämisen entistä kriittisemmäksi (Hollensen 2020, 170).

Lait ja määräykset voivat olla todella erilaisia toisessa liiketoimintaympäristössä kuin kotimaassa ja liiketoimintaympäristössä voi esiintyä lakeja, joita ei esimerkiksi ole kotimaassa ollenkaan ja jotka vaikuttavat myös kansainväliseen kauppaan. Nämä voivat mahdollisesti haitata yrityksen toimintaa ja suorituskykyä, jos yritys ei ole niistä tietoisia. (Cavusgil ym. 2020, 45.) Whittingtonin ym. (2020, 68) mainitsema hyvä esimerkki tästä on esimerkiksi se, kuinka Facebookin osakkeen hinta laski 20 % kun vuonna 2018 paljastui, että se oli antanut Venäjän sekaantua Yhdysvaltojen presidentinvaaleihin kaksi vuotta aikaisemmin.

Osakkeen hinnan lasku johtui pelkästään siitä, ettei Facebook ollut täysin tietoinen liiketoimintaympäristönsä poliittisesta ympäristöstä ja siinä tapahtuneista muutoksista. Sama voi tapahtua myös suomalaiselle yritykselle, jos se ei ole tietoinen vieraan maan poliittisesta tai muusta ympäristöistä. On siis tärkeää, että vieraan maan liiketoimintaympäristöä analysoidaan niin tarkkaan kuin mahdollista, jotta osataan ennakoita ympäristöissä tapahtuvia muutoksia, välttämään virheitä sekä hyödyntämään muutoksista tulleita mahdollisuuksia.

Liiketoimintaympäristön tunteminen kansainvälisessä liiketoiminnassa on tärkeää sillä hyvin epävakaiseen liiketoimintaympäristöön ei ole järkevää lähteä laajentumaan. Liiketoimintaympäristöissä tapahtuu koko ajan muutoksia, mutta kuten Cavusgil ym. (2020, 187) mainitsevat asteittainen muutos on parempaa, sillä yrityksen on helpompi mukautua siihen. Liiketoimintaympäristössä tapahtuvia äkillisiä muutoksia on vaikeampi käsitellä ja se aiheuttaa suuremman riskin yritykselle. Nämä riskit voivat vaarantaa yrityksen liiketoiminnan vierailta markkinoilla. (Cavusgil 187.)

Toisessa valtiossa voi esimerkiksi esiintyä haitallisia taloudellisia olosuhteita, jotka johtuvat korkeasta inflaatiosta, valtionvelasta tai epätasapainoisesta kansainvälisestä kaupasta (Cavusgil 2020, 45). Ulkomaisen yrityksen on tärkeää olla tietoinen tästä, sillä liiketoiminnan harjoittaminen epätasapainoisessa liiketoimintaympäristössä voi aiheuttaa esimerkiksi enemmän kustannuksia kuin oli lähtökohtaisesti ajatellut. Tällöin ei ole järkevää edes toimia kyseisessä liiketoimintaympäristössä, jos sinne laajentumisen seurauksena on taloudellisia tappioita.

Taloudellisten, poliittisten sekä lainsäädännöllisten instituutioiden lisäksi sosiokulttuurisen ympäristön ja siinä olevien instituutioiden tietäminen korostuu kansainvälisessä ympäristössä. Kansainvälistymisen vauhdittajan toimii yhä useammin verkostoituminen, joka tapahtuu erilaisten ihmisten kesken erityisesti kansainvälisessä liiketoiminnassa. Jos ei ole kuitenkaan tietoinen esimerkiksi, miten liiketapaamisissa on käytännössä tarkoitus toimia tai mitkä käytännöt ovat toivottuja ja mitkä loukkaavia, on verkostoituminen vaikeaa. (Viitala & Jylhä 2013, luku 8.)

Kuten Cavusgil ym. (2020, 94) mainitsevat, kansainvälisessä liiketoiminnassa menestymisen edellyttää havaintokykyä kulttuurisille odotuksille. Jokaisella kulttuurilla on omat ihanteellisansa standardit sopivalle kommunikaatioille (Ferraro & Briody 2013, 100). Kun yritetään kommunikoida ihmisten kanssa, joilla on erilaisia ajatuksia, asenteita, oletuksia, käsityksiä ja tapoja tehdä asioita omasta eroten, mahdollisuudet kommunikoida väärin kasvavat valtavasti. Esimerkiksi Danielsin, Radebaughin ja Sullivanin (2015, 98) mukaan saman

kielen tunteminen helpottaa liiketoimintaa eri valtioissa, sillä keskusteluiden aikana ei ole tarvetta asioiden kääntämiselle. Lisäksi vältytään väärinymmärryksiltä, joita voi kään-
tässä tapahtua. Vaikka kulttuurien välinen viestintä tapahtuu samalla kielellä, yleensä eng-
lannilla, on useita parametreja, jotka voivat johtaa väärinkäsityksiin tai jopa vuoropuhelun
katkeamiseen (Ferraro & Briody 2013, 100), jos toinen osapuoli olettaa, että sen viestin-
tästandarit ymmärretään yleisesti (Cavusgil ym. 2020, 94).

Liiketoimintaympäristöissä on siis ominaista esiintyä tuntemattomia kieliä sekä erilaisia
normeja ja käytöstapoja. Erot kotimaan ja ulkomaan kanssa tulee tunnistaa, jotta yritys
pystyy menestymään liiketoiminnassaan kannattavasti. Kulttuurierojen tietämisen lisäksi
yritysten tulee kehittää kansainvälistä kulttuuriosaamistaan. (Cavusgil ym. 2020, 96.) Kult-
tuurien välinen väärinkäsitys voi pilata liikesopimuksia, haitata myyntiä tai vahingoittaa yri-
tyskuvaa (Cavusgil 2020, 95).

Kun yrityksillä on hyvä ymmärrys siitä, mitä he tulevat kohtaamaan uudessa liiketoimin-
taympäristössä, se auttaa vähentämään toimintariskejä. Daniels ym. (2015, 62) mainitse-
vat myös, että älykkäät yritykset eivät muodosta tai kehitä kansainvälistä strategiaansa
tutkimatta olosuhteita ulkomailla. Jos suomalaiset yritykset eivät ota näitä kaikkia asioita
huomioon, he eivät välttämättä tule menestymään Hongkongissa.

Seuraavassa pääluvussa syvennytään Hongkongin liiketoimintaympäristöön käyttämällä
instituutioperustaisen näkökulman virallisia ja epävirallisia instituutioita. Näitä näkökulmia
on käytetty hyödyksi, kun on lähdetty keräämään tietoa Hongkongin liiketoimintaympäris-
töstä. Nämä ovat auttaneet tunnistamaan Hongkongin liiketoimintaympäristön erityispiir-
teet sekä tutkimaan mitä mahdollisuuksia tai haasteita se tarjoaa ulkomaisille yrityksille.
Tiedonhaun tueksi tietoa etsittiin myös käyttämällä PESTEL-analyysin näkökulmia sekä
Hofsteden kulttuuridimensioita. Vaikka tässä pääluvussa esiteltiin PESTEL-analyysi sekä
Hofsteden kulttuuridimensiot, niitä ei tulla käyttämään täydellisesti vaan niiden avulla on
lähdetty etsimään tietoa Hongkongin ja Suomen liiketoimintaympäristöjen erilaisuuksista.
Instituutioperusteista näkökulmaa, PESTEL-analyysia ja Hofsteden kulttuuridimensiota
käyttäen on löydetty tiettyjä tekijöitä tietoperustaa tehtäessä. Niiden pohjalta löydetyt tär-
keät ja ajankohtaiset aiheet liittyen opinnäytetyön aiheeseen on esitelty seuraavassa pää-
luvussa.

3 Hongkongin liiketoimintaympäristö

Tässä pääluvussa käsitellään Hongkongin liiketoimintaympäristöä tuomalla esiin opinnäytetyön kannalta tärkeimmät ja ajankohtaisimmat näkökulmat. Hongkongin liiketoimintaympäristössä on omat erityispiirteensä, jotka erottavat sen muista maista ja joista on hyvä olla tietoinen. Hongkongin liiketoimintaympäristön kehityskohdat ja valtion aloittamat projektit avaavat liiketoimintamahdollisuuksia suomalaisille yrityksille eri toimialoilla. Liiketoimintaympäristön erityispiirteistä sekä mahdollisuuksista huolimatta Hongkongissa toimimisessa on omat haasteensa. Esimerkiksi poliittisen ympäristön muutokset sekä Suomesta eroava kulttuuri tuovat liiketoimintaympäristöön erilaisia haasteita.

3.1 Erityispiirteet

Hongkong on seitsemän ja puolen miljoonan ihmisen kaupunki, mikä usein nimetään yhdeksi maailman toimivimmaksi ja kilpailukykyisemmäksi liiketoimintaympäristöksi (Lintunen 29.10.2021). Aasian talouskriisistä, finanssikriisistä sekä pandemiasta huolimatta Hongkong on pystynyt säilyttämään dynaamisen taloutensa ja se ei ole vielä menettänyt paikkaansa maailman vapaimpana taloutena. Hongkongin liiketoimintaympäristö on siis edelleen hyvin houkutteleva paikka yrityksille ja tällä hetkellä Hongkongissa toimii 9 049 ulkomaalaista yritystä sekä 3 755 start-up yritystä. Nämä numerot ovat Hongkongin historian suurimmat. (The Government of the Hong Kong Special Administrative Region Press Releases 7.10.2021.)

Hongkongin suosiota ulkomaalaisten yritysten keskuudessa selittää sen erityispiirteet ja kansainvälinen ympäristö, mitkä perustuvat Hongkongin historiaan. Tämä on luonut Hongkongiin suotuisan talouspolitiikan, vapaan talouden, kansainvälisen ilmapiirin sekä kiinnostavan verotuspolitiikan. Lisäksi Hongkongin uniikki valuuttajärjestelmä sekä maantieteellinen sijainti lisäävät Hongkongin mielenkiintoisuutta. Nämä tekijät käydään seuraavaksi läpi.

Hongkongin erityispiirteet sekä kasvaminen maailman kansainvälisen kaupan liikekeskukseksi johtuvat sen historiasta. Hongkongin ollessa vielä Iso-Britannian vallan alla, Sir John Cowperthwaite loi Hongkongille oman talouspolitiikan. Tuohon aikaan Iso-Britannia loi omaa hyvinvointivaltiotaan antamalla valtion puuttua markkinaprosesseihin. Hongkongissa kuitenkin toimi taloussihteeri Sir John Cowperthwaiten luoma talouspolitiikka koskien vapaita markkinoita. Sir John Cowperthwaiten talouspolitiikka tuki vapaakauppaa, valtion puuttumattomuutta talouteen, tiukkaa budjettipolitiikkaa, tasaista 15 prosentin tuloverotusta ja joustavia työmarkkinoita. Iso-Britannia ei tukenut kyseistä talouspolitiikkaa, mutta Cowperthwaite sai suurta tukea paikalliselta liike-elämältä ja näin ollen

talouspolitiikka säilyi. Talouspolitiikka edisti kilpailua ja yrittäjyyttä ja tätä kautta luotiin pohja erittäin nopealle talouskasvulle, mikä johti siihen että 1960-1970-lukujen aikana Hongkongista kasvoi yksi Aasian vahvimmista talouksista. (Minardi 2013, 1–2.) Hongkongin siirryttyä takaisin Kiinan vallan alle vuonna 1997 siitä alkoi lisäksi kehittymään korkeiden lisäarvopalveluiden (rahoitus, johtaminen, logistiikka, yritysconsultointi, kauppa jne.) keskus niin kiinalaisille yrityksille, jotka pyrkivät kansainvälisille markkinoille, kun taas yrityksille ympäri maailmaa, jotka halusivat päästä Manner-Kiinaan sekä muualle Aasiaan (Minardi 2013, 2).

Hongkong pystyi säilyttämään kapitalistisen järjestelmänsä sekä elämäntapansa sen siirryttyä takaisin Kiinan vallan alle vuonna 1997. Tämä onnistui ”yksi maa, kaksi järjestelmää” -systeemin kautta. Tämä tarkoittaa sitä, että Hongkong on autonominen erityishallintoalue Kiinan vallan alla. Autonomisen aseman saamiseksi Hongkong suostui antamaan päätösvalan Kiinalle liittyen heidän ulkopolitiikkaansa sekä maanpuolustukseensa. Tätä kautta Hongkong pystyi pitämään suurimman osan sen poliittisesta, oikeudellisesta, taloudellisesta ja rahoitusjärjestelmästä, mitkä olivat kehittyneet sinä aikana, kun Hongkong kuului Iso-Britannialle. Lisäksi sovittiin, että oikeusvalta on riippumaton poliittisesta valasta ja jatkaa toimintaansa briteiltä perityn ”common law” -järjestelmän mukaisesti. (Minardi 2013, 2–3.) Lait on siis säädetty niin, että perustuslain perusteet sekä käytännöt ovat muuttamattomia 50 vuoden ajan eli vuoteen 2047 asti. (GovHK 2020.) Hongkongin oman perustuslain ansioista se nykyään suojelee Hongkongia ja sen kansalaisten sellaisia oikeuksia, joita ei ole Manner-Kiinassa. Näitä ovat esimerkiksi kokoontumisvapaus ja sananvapaus. (BBC News 20.11.2019.)

Hongkongin historia on auttanut vakiinnuttamaan Hongkongin asemaa kansainvälisen liiketoiminnan keskuksena ja PwC:n mukaan Hongkong onkin edelleen yksi parhaista kaupungeista yrityksille harjoittaa liiketoimintaa. Hongkongilla on yksi joustavimmista yrityshallinnoista maailmassa ja Hongkong tunnetaan yhtenä maailman vapaimpana taloutena. Mikä tekee Hongkongista maailman vapaimman talouden, on valtion alhainen puuttuminen yritysten toimintaan, helppo verotuspolitiikka sekä kansainvälinen toimintaympäristö, mitkä puoltavat yritysten liiketoimintaa. (PwC 2012, 4.)

Sir John Cowperthwaiten talouspolitiikka on siis jatkunut tähän päivään saakka ja Hongkongissa vallitsee yhä vapaa talous. Valtio pyrkii puuttumaan mahdollisimman vähäisen, jos ollenkaan, yritysten toimintaan (Peng 2015, 50). Hongkongin valtio ei siis pyri vaikuttamaan esimerkiksi yritysten asettamiin hintoihin, inflaatioon, rahavarantoon tai muihin talouden osiin. Hongkongin valtio tulee väliin vain silloin, jos taloudessa esiintyy pakottavia taloudellisia tai sosiaalisia tarpeita. Hongkongin valtio kuitenkin haluaa tukea vahvasti liiketoimintaa tarjoamalla mahdollisimman vakaan ympäristön, jossa kaupankäynti ja

toimialat toimivat tehokkaasti. Valtio tekee tämän esimerkiksi panostamalla maan infrastruktuuriin, minimoimalla byrokratiaa sekä keskittymällä siihen, että valtion budjetti pysyy ylijäämäisenä. (Kaizen CPA Limited s.a; PRDGROUP 2020.)

Hongkongin hallitus siis pyrkii puuttumaan kauppaan mahdollisimman vähän, mikä on johdannut siihen, että Hongkongissa on korkea taloudellinen vapaus ja siellä vallitsee vapaat markkinat. Hongkong on Fangin (2021, 475) mukaan arvoitu yhdeksi maailman vapaimmaksi taloudeksi ja Hongkong sijoittuikin kolmanneksi 190 maan joukosta Maailmanpankin viimeisimmässä Doing Business-tutkimuksessa, joka tarkastelee kaupankäynnin helpoutta. Suomi sen sijaan sijoittui sijalle 20, mikä on Hongkongia alhaisempi mutta myös alhaisempi sijoitus muihin Pohjoismaihin verrattuna. Maailmanpankin Doing Business-tutkimuksesta selviää myös, että Hongkongissa yrityksen perustaminen on helpompaa kuin Suomessa. Hongkong löytyy sijalta viisi, kun tarkastellaan missä maissa on helpointa perustaa yritys. Suomi on taas sijoittunut sijalle 31, mikä osoittaa sen, että Hongkongin taloudellinen ympäristö on hyvin yrittäjäystävällinen ja jopa ystävällisempi kuin Suomessa. (The World Bank 2019.)

Yrittäjäystävällisen ympäristön lisäksi liiketoimintailmapiiri Hongkongissa on erittäin kansainvälinen. Kansainvälisyys näkyy esimerkiksi siinä, että Hongkongissa noudatetaan vapaakauppapolitiikkaa sekä vapaan sataman käytäntöjä. Tämä näkyy myös sen lainsäädännössä. (Trade and Industry Department 16.8.2021.) Kaupankäynnille on esimerkiksi asetettu hyvin vähän esteitä, mikä helpottaa yritysten toimintaa Hongkongissa huomattavasti. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, että Hongkong ei ole asettanut tuonti- tai vientituotteille tullimaksuja. Ainoat poikkeukset ovat väkevät alkoholijuomat, tupakka, hiilivetyöljy sekä metanoli (HKTDC Research s.a) ja näissä tapauksissa lupamenettelyt ovat hyvin yksinkertaisia (Trade and Industry Department 16.8.2021).

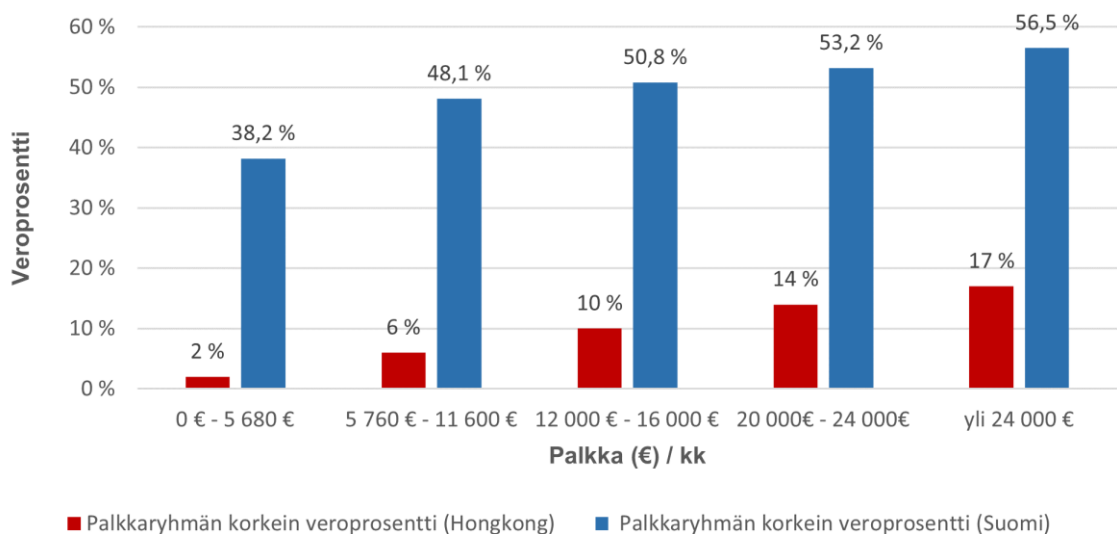
Lisäksi Hongkong osallistuu alueellisiin, monenvälisiin ja kahdenvälisiin kauppasopimuksiin. Hongkong kuuluu esimerkiksi Maailman kauppajärjestöön (WTO) ja Hongkong onkin allekirjoittanut vapaakauppasopimuksen Uuden-Seelannin, Euroopan vapaakauppajärjestön jäsenmaiden, Chilen, Macaon, ASEANin ja Georgian kanssa. (The PRS Group 2021, 11.) Lisäksi Hongkong kuuluu Aasian ja Tyynenmeren maiden talousjärjestöön (APEC) sekä kansainväliseen valuuttarahastoon (IMF) (Trade and Industry Department 16.8.2021).

Yllä mainitut Hongkongin vapaakauppapolitiikka sekä erilaiset kauppasopimukset ovat Hongkongin houkuttelevimpia piirteitä suomalaisille yrityksille. Team Finlandin tuottaman kansainvälistymis- ja kaupanesteselvityskyselystä, johon osallistui 426 yritystä, jotka joko olivat kansainvälistymistä harkitsevia tai ulkomaankauppaa jo tekeviä yrityksiä

(Ulkoministeriö 2016, 4–5), nimittäin selviää, että toiseksi suurimmat kaupanesteet, jotka yritykset kokivat, olivat tullausmenettelyt sekä korkeat ja/tai syrjivät tullitasot. Lisäksi suurimmiksi ongelmiksi lukeutui vienti- ja tuontikiellot eri maissa. (Ulkoministeriö 2016, 11.) Hongkongissa kyseisiä kaupanesteitä ei ole, mikä helpottaa suomalaisten yritysten kansainvälistä liiketoimintaa huomattavasti ja tekee Hongkongista houkuttelevan liiketoimintaympäristön.

Hongkongin yksi eniten kiinnostusta ja houkutusta herättävistä eduista on myös Hongkongin yksinkertainen ja suotuisa verotuspolitiikka (InvestHK 2018). Veroja on asetettu hyvin vähän ja veroprosentit ovat suurimmaksi osaksi alhaisempia verrattuna Suomeen. Hongkongissa ei ole esimerkiksi ollenkaan myyntiveroa, arvonlisäveroa, ennakkopidätysveroa, pääomatuloveroa, perintöveroa eikä osinkotuloista vaadita maksettavaksi veroja (IHS Markit 2021, 32). Mitä tulee verotukseen liittyen yritysten voittoihin tai ihmisten palkkoihin, veroprosentit ovat näissä myös hyvin alhaiset verrattuna Suomeen kuten kuva 2 osoittaa. Hongkongissa yritysten tulee maksaa voittoveroa 8,25 % ensimmäisestä kahdesta miljoonasta Hongkongin dollarin arvoisesta voitosta, mikä on noin 228 735 euroa. Tämän määrän ylittävistä voitosta yrityksen täytyy maksaa 16,5 % veroja. Palkkojen veroprosentin enimmäismäärä Hongkongissa on taas asetettu 17 %:iin. (InvestHK 2018.) Suomessa vastaavasti yritysten veroprosentti on 20 % ja korkein palkkaveroprosentti on yli 56 % (Veronmaksajat 2021).

Suomen ja Hongkongin progressiivisten veroprosenttien vertailu

Kuva 2. Progressiiviset veroprosentit Suomessa ja Hongkongissa (Veronmaksajat 2021; GuideMeHongKong s.a)

Hongkongissa on myös uniikki valuuttajärjestelmä, jonka ansiosta pääoma pääsee liikku-
maan vapaasti, mikä on tärkeää pienelle ja vapaalle taloudelle kuin mitä Hongkong on
(South China Morning Post 15.7.2020). Vuodesta 1983 lähtien Hongkongin dollari on si-
dottu Yhdysvaltain dollariin kiinteällä kurssilla niin että yksi Yhdysvaltain dollari vastaa
7,80 Hongkongin dollaria. Vuonna 2005 Hongkongin rahaviranomaiset päättivät tiukentaa
valvontatoimenpiteitä ja nykyään pyritään siihen, että yksi Yhdysvaltain dollari vastaa
7,75–7,85 Hongkongin dollaria. (Fang 2021, 474–475.) Hongkongin dollarin ollessa sidot-
tuna Yhdysvaltain dollariin se tuo Hongkongille vakaan valuutan ja vähentää valuuttakurs-
siriskejä niin maahantuojien, viejien ja kansainvälisten sijoittajien kesken. Tällä valuutta-
kursijärjestelmällä Hongkongin dollarin arvo on pysynyt lähellä asetettuja kellumisrajoja
viimeisten vuosikymmenien ajan ja jopa kriisiaikoina. (Fang 2021, 475.) Hongkongin ra-
hoitusjärjestelmä on alttiina korkojen ja valuuttakurssien epävakaille vaihteluille, mitkä joh-
tuvat maailman suurimpien talouksien rahapolitiikan muutoksista. Valuuttajärjestelmä on
tuonut vakautta Hongkongin talouteen ja Hongkongin rahaviranomaiset epäilevät, että il-
man tätä Hongkongin talous ei olisi rahallisesti yhtä hyvä kuin se on nyt. (South China
Morning Post 15.7.2020.) Uniikki valuuttajärjestelmä luo siis turvaa ja vakautta Hongkon-
gin liiketoimintaympäristölle ja siellä toimiville kansainvälisille yrityksille.

Hongkongin maantieteellinen sijainti lukeutuu myös sen erityispiirteisiin. Hongkong on
strategiselta sijainniltaan Aasian sydämessä ja portti Manner-Kiinaan. Näiden erityispiirtei-
den takia Hongkong on yksi Aasian suosituimmista kaupungeista kansainväliselle liiketoi-
minnalle. (InvestHK 2021, 1.) Ooi mainitseekin InvestHK:n raportissa (2021, 1), että
maantieteellinen sijainti on Hongkongin tärkeä kilpailuetu. Lisäksi Hongkongilla on loistava
liikenneinfrastruktuuri ja yhteydet muualle maailmaan. Hongkongilla on yksi maailman te-
hokkaimmista kuljetus- ja logistiikkaverkostoista, maailmanluokan kansainvälinen lento-
kenttä ja se on yksi maailman vilkkaimmista konttisatamista. (Invest HK 2021, 1.) Hong-
kongin strateginen sijainti sekä liikenneinfrastruktuuri tekee kansainvälisen liiketoiminnan
tekemisestä Hongkongissa erittäin helppoa.

3.2 Mahdollisuudet

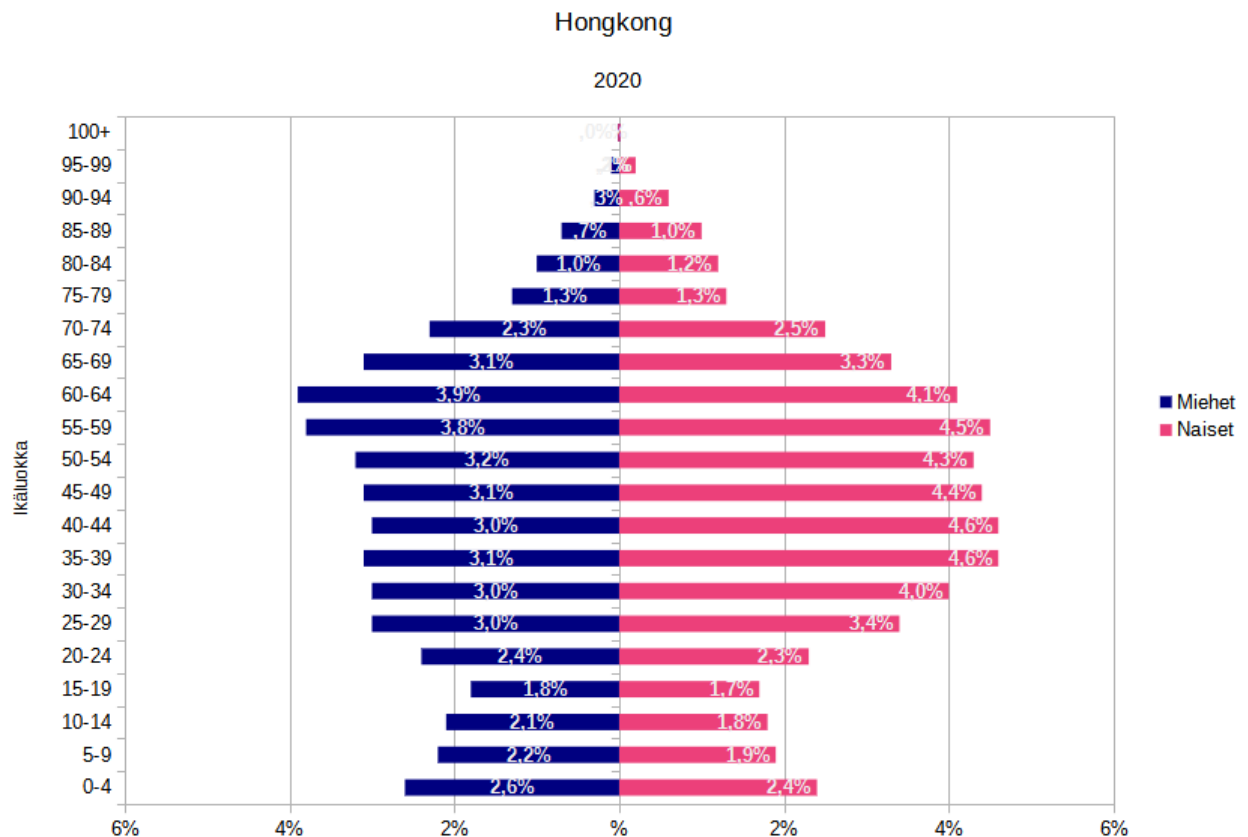
Suomalaisten yritysten liiketoimintamahdollisuudet Hongkongissa liittyvät tällä hetkellä ter-
veyteen ja ympäristöön liittyviin ratkaisuihin. Suuri väestö ja maantieteellisesti pieni alue
ilman ympäristölakia on aiheuttanut ongelmia ekologisessa ympäristössä. Lisäksi Hong-
kongin väestö ikääntyy, mutta on vauraampaa, mikä tarjoaa mahdollisuuksia erilaisiin ter-
veysteknologian ratkaisuihin. Hongkongissa on myös aloitettu muita projekteja, jotka tar-
joavat suomalaisille yrityksille mahdollisuuksia monella eri alalla. Hongkongin hallituksen
päätös kehittää Hongkongin ekologista ympäristöä, ikääntyvään väestöön liittyvät

huolenaiheet sekä kaupungin kehitysprojektit tarjoavat suomalaisille yrityksille mahdollisuuksia Hongkongin liiketoimintaympäristössä. Nämä mahdollisuudet käsitellään seuraavaksi.

Hongkongin 7,47 miljoonasta ihmisestä 11,5 % kuuluu 20–29-vuotiaiden ikäryhmään ja väestöstä yli 60-vuotiaita on 26,2 % (Info Cubic 21.10.2019). Kun väestöä tarkastellaan tarkemmin, Hongkongin väestörakenne vuonna 2020 oli seuraavanlainen:

- 12,67 % väestöstä oli iältään 0–14
- 69,13 % väestöstä oli iältään 15–64
- 18,2 % väestöstä oli iältään yli 65 vuotta.

Alla olevasta väestöpyramidista nähdään (kuva 3), että naisilla suurin ikäluokka on 35–44-vuotiaat kun taas miehillä 55–64-vuotiaat.

Kuva 3. Hongkongin väestöpyramidi vuonna 2020 (PopulationPyramid.net 2021)

Euromonitor Internationalin (2021, 5) tekemä raportti ennustaa, että vuosien 2021–2040 aikana Hongkongin ylimpien tulojen luokan hallitsevaksi ikäryhmäksi nousisi 65-vuotiaat heidän bruttotulonsa ollessa 250 000 Yhdysvaltain dollaria. Tämä tulee tarjoamaan paljon mahdollisuuksia yrityksille, jotka keskittyvät niin sanottuun ”Silver Economyyn”. Lisäksi nopeasti ikääntyvä väestö aiheuttaa paineita Hongkongin terveydenhuoltojärjestelmälle. Tästä syystä 65–79-vuotiaat ovat alkaneet ottamaan käyttöön älykodin teknologioita, jotka auttavat ylläpitämään korkeaa elämänlaatua ja varmistamaan parhaat hoitopalvelut.

(Euromonitor International 2021, 5.) Suomen terveysteknologialla, joka on viimeisen 20 vuoden ajan kasvanut, olisi tässä paljon annettavaa. Vuonna 2020 Suomen terveysteknologian kokonaisvienti oli 2,43 miljardia euroa kasvaen 0,5 prosenttia viime vuodesta. (Hassinen 7.4.2021.) Kiinaan, johon luetaan myös Hongkong, vietiin vuonna 2019 189 miljoonan euron edestä tuotteita. Pelkästään tämä markkina-alue kasvoi 10 prosentilla ja oli 8,6 prosenttia kokonaisviennistä. (Healthtech Finland 2020.) Kiinassa sekä Hongkongissa kysyntä siis kasvaa vuosittain ja alueella on tarvetta suomalaisille teknologiantuotteille. Tämä yhdistettynä Hongkongin ikääntyvään väestöön luo suomalaisille yrityksille mahdollisuuksia Hongkongissa.

Mahdollisuuksia suomalaisille yrityksille luo myös Hongkongin erilainen ekologinen ympäristö. Esimerkiksi kierrätystä ei ole saatavilla monissa asuinrakennuksissa ja toimistorakennuksissa on ilmastoinnin sekä valaistuksen liikakäyttöä, mikä nostaa hiilijalanjälkeä. Lisäksi rakennusten eristämistä ei ole suunniteltu asianmukaisesti, mikä myös nostaa energiankäyttöä. Govada, Rodgers, Cheng ja Chung (2020, 63) toteavatkin, että Hongkongin ekologinen ympäristö on jäljessä muihin globaaleihin kaupunkeihin verrattuna. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, että Hongkongissa ei ole tällä hetkellä yhtä ainoaa ympäristölakia säätelevää lakia. Hongkongin oma ympäristölainsäädäntö on siis lähes olematon. (Thomson Reuters Practical Law 1.2.2021.) Hongkongissa kuitenkin noudatetaan monia erilaisia kansainvälisiä ympäristönsuojelusopimuksia ja hallitus on sitoutunut ympäristönsuojelamiseen muilla tavoin (GovHK 2021a).

Ympäristölain puuttuminen on johtanut muun muassa Hongkongin jäteongelmaan. Hongkongissa on jo vuosia ollut ongelmia jätteiden lajittelussa ja heidän kaatopaikkansa tulvivat lähes yli. Jätteiden käsittely on Hongkongissa monimutkainen ja nopeasti kehittyvä ongelma, johon vaaditaan nopeasti ratkaisuja. Vuonna 2019 Hongkongilaiset tuottivat 5,67 miljoonaa tonnia yhdyskuntajätettä, josta 29 % kierrätettiin ja loput päätyivät kaatopaikalle. (GovHK 2021b.) Vastaavasti Suomessa vuonna 2019 tuotettiin yhdyskuntajätettä yli kolme miljoonaa tonnia ja tästä määrästä kierrätettiin 43 % (Pirtonen 10.12.2020).

Jäteongelman lisäksi Hongkongin hallinto ei ole pyrkinyt vaikuttamaan yritysten ekologisuuteen tai siihen liittyviin päätöksiin aktiivisesti. Hallinto ajattelee, että yritykset ovat päävastuussa muutoksista. Osa Hongkongilaisista suuryrityksistä ymmärtää kestävien ratkaisujen tärkeyden nykyhetken sekä tulevaisuuden yritystoiminnassa ja nämä yritykset ovat alkaneet pohtimaan parempia ratkaisuja esimerkiksi infrastruktuurihankkeissa. Tällä hetkellä siis vain hongkongilaiset edelläkävijäyritykset panostavat kestävään kaupunkikehitykseen. (Karanko 31.5.2021.)

Hongkongin ympäristölainsäädäntö ei siis ole asettanut rajoituksia Hongkongin liiketoimintaympäristöön ja tätä kautta yritysten toimintaan. Hongkongissa on nyt kuitenkin aloitettu keskittymään enemmän ekologiseen ympäristöön ja tällä hetkellä se mielletään uudeksi kasvusektoriksi. Hongkongin hallitus on alkanut pohtimaan erilaisia ratkaisuja, joiden kautta ekologinen toimintaympäristö muuttuisi paremmaksi. (HKTDC Research 17.8.2021.) Hongkong on viimevuosien aikana aloittanut tekemään vihreitä aloitteita sekä projekteja, joiden tavoitteena on löytää kestävimpiä ja ympäristöä säästäviä ratkaisuja Hongkongiin ja tehdä sen ekologisesta ympäristöstä parempi (Govada ym. 2020, 68). Esimerkiksi lokakuussa 2021 Hongkong paljasti suunnitelman nimeltä ” Hong Kong’s Climate Action Plan 2050”, jossa hahmotellaan Hongkongin strategiat ja tavoitteet ilmastonmuutoksen torjumiseksi ja hiilineutraaliuden saavuttamiseksi. Ilmastotoimintasuunnitelmassa keskitytään neljään pääasialliseen hiilidioksidipäästöjen vähentämisstrategiaan, mitkä kattavat seuraavat tavoitteet ja toimenpiteet:

- Nollatason nettomääräinen energiankulutus: tarkoituksena on lopettaa hiilen käyttö päivittäisessä sähköntuotannossa sekä nostaa uusiutuvien energioiden osuutta sähköntuotannon valikoimassa 7,5 prosentista 10 prosenttiin vuoteen 2035 mennessä ja sen jälkeen 15 prosenttiin. Lisäksi kokeillaan uuden energialähteiden käyttöä ja vahvistetaan yhteistyötä lähialueiden kanssa, jotta saavutetaan pitkän tähtäimen tavoite nollatason nettomääräisestä sähköntuotannosta ennen vuotta 2050
- Energiansäästö ja vihreät rakennukset: Vähennetään rakennusten sähkön kokonaiskulutusta edistämällä vihreitä rakennuksia, parantamalla rakennusten energiatehokkuutta ja edistämällä vähähiilistä elämäntapaa. Tavoitteena on vähentää toimistorakennusten sähkönkulutusta 30 prosentista 40 prosenttiin ja asuinrakennusten sähkönkulutusta 20 prosentista 30 prosenttiin vuoden 2015 tasosta vuoteen 2050 mennessä ja saavuttaa puolet edellä mainituista tavoitteista vuoteen 2035 mennessä
- Vihreä liikenne: Pitkän aikavälin tavoitteena on saavuttaa nollapäästöt sekä ajoneuvojen kesken että liikennealalla ennen vuotta 2050 sähköistämällä ajoneuvoja ja lauttoja, kehittää uutta energiaa käyttävää liikennettä ja parantaa liikenteen hallintaa. Hallitus aikoo lopettaa polttoainekäyttöisten ja hybridihenkilöautojen uuden rekisteröinnin vuonna 2035 tai aikaisemmin. Sähköbussien ja hyötyajoneuvojen edistämisen lisäksi hallitus aikoo myös tehdä yhteistyötä franchising-linja-autoyhtiöiden ja muiden sidosryhmien kanssa seuraavan kolmen vuoden aikana vetypolttokennokäyttöisten sähköbussien ja raskaiden ajoneuvojen testaamiseksi

- Jätteiden vähentäminen: Jätehuollon pitkän aikavälin hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi ennen vuotta 2050 hallitus pyrkii kehittämään riittävät tilat, joissa jätteistä voidaan tehdä energiaa vuoteen 2035 mennessä, jotta yhdyskuntajätteen loppusijoituksesta luovutaan kaatopaikoilla. Hallitus edistää myös edelleen jätteen vähentämistä ja kierrätystä ja odottaa ottavansa jätemaksun käyttöön vuonna 2023 ja säätelevänsä muovisia kertakäyttöastioita vaiheittain vuodesta 2025 eteenpäin. (The Government of the Hong Kong Special Administrative Region Press Releases 8.10.2021; Environment Bureau 2021.)

Hongkongin tavoitteet pyrkiä hiilineutraaliksi 2050 mennessä näiden eri projektien kautta tuovat mahdollisuuksia suomalaisille yrityksille; Ulkoministeriön tuottaman raportin mukaan Hongkongin hiilineutraalisuussuunnitelmat tarjoavat liiketoimintamahdollisuuksia suomalaisille muun muassa energiaan, liikkumiseen ja rakentamiseen liittyen (Karanko & Finska 25.10.2021).

Samasta Hongkongin Suomen pääkonsulaatin pääkonsuli Johanna Karangon ja kansainvälisen liiketoiminnan erityisasiantuntija Mika Finskan tekemästä raportista (25.10.2021) löytyy esimerkiksi muita Hongkongissa alkavia projekteja, joihin suomalaisilla yrityksillä olisi tarjottavaa. Tulevaisuudessa Hongkongin liiketoimintaympäristöä pyritään parantamaan muun muassa panostamalla infrastruktuuriin, vihreään siirtymään ja palveluliiketoiminnan kehittämiseen. Hongkongin hallintojohtaja Carrie Lam ilmoitti, että Hongkongiin tullaan rakentamaan uusi kaupunginosa, jonka tarkoituksena on edesauttaa Greater Bay Areaan yhteistyötä sekä tarjota työpaikkoja erityisesti IT-aloille. Tämä tuo uusia liiketoimintamahdollisuuksia sekä edesauttaa Hongkongin teknologisen toimintaympäristön kehittämistä. Suomalaisille yrityksille tämä suunnitelma tarjoaa liiketoimintamahdollisuuksia konsultoinnissa sekä erilaisissa energiaan, rakentamiseen ja liikkumiseen liittyvissä projekteissa.

Hongkong panostaa vahvasti myös sen rahoitusmarkkinoiden kehittämiseen ja tästä syystä on vastaanottavainen erilaisille finanssiteknologian yrityksille, osajille sekä ratkaisuille tulevaisuudessa. Suomalaisten tietoturva-alan yrityksille tämä tarjoaa hyviä liiketoimintamahdollisuuksia Hongkongissa. Tulevaisuudessa Hongkongissa myös panostetaan enemmän älykkyyteen ja digitaalisuuteen eri aloilla. Esimerkiksi kontti- ja satamalogistiikan kehittämiseen liittyvää teknologiaa halutaan kehittää, mikä tarjoaa mahdollisuuksia suomalaisille Smart Port -toimijoille. Koulutuksen osalta Hongkong on päättänyt panostaa erityisesti opettajainkoulutukseen (kielikoulutus, innovatiivinen ajattelu ja STEM) sekä erilaisten opintopolkujen kehittämiseen, mikä tuo yhteistyö mahdollisuuksia suomalaisille

koulutustoimijoille. Lisäksi terveydenhuollon digitaalisia ratkaisuja halutaan kehittää sekä kasvattaa. (Karanko & Finska 25.10.2021.)

3.3 Haasteet

Hongkongin suotuisasta liiketoimintaympäristöstä löytyy myös haasteita. Ajankohtaisin haaste liittyy Hongkongin poliittiseen ympäristöön ja sitä muuttaneeseen kansalliseen turvallisuuslakiin. Tämän lisäksi esimerkiksi korkeat asumiskustannukset sekä valtion käytännöt COVID-19-pandemian torjumista kohtaan tuovat omia haasteita. Myös kulttuurierot suomalaisten ja hongkongilaisten kesken aiheuttavat haasteita. Esimerkiksi asenteet työntekoa kohtaa eroavat suomalaisten asenteista ja Hongkongissa sosiaalinen puoli on paljon vahvempaa, mikä tuo eroavaisuuksia neuvotteluprosesseihin.

Merkittävimmät haasteet kansainväliselle liiketoiminnalle sekä suomalaisille yrityksille tällä hetkellä liittyvät Hongkongin poliittiseen ympäristöön. Hongkongin poliittinen ympäristö on muuttunut viimeisen parin vuoden aikana merkittävästi Kiinan kansallisen turvallisuuslain takia. Vaikka Hongkongin perustuslaissa on määritelty, että Hongkong saa toimia autonomisena erityishallintoalueena (The PRS Group 2021, 17) ja toimia itsenäisesti vuoteen 2047 asti, on huomattavissa jo nyt isoja muutoksia poliittisessä ympäristössä. Voimaantullut kansallisen turvallisuuden laki on muuttanut Hongkongin asemaa valtavasti.

Kansallinen turvallisuuslaki on vaikuttanut suuresti esimerkiksi Hongkongin omassa perustuslaissa suojeltaviin kokoontumisvapauteen sekä sananvapauteen. Keskipitkän ja pitkän aikavälin näkymät ovat muuttuneet epävarmemmiksi ja Kiinan Hongkongia koskeva turvallisuuslaki sai paljon erilaisia kansainvälisiä vastauksia, jotka ovat luoneet poliittista epävarmuutta. (Wu 2020, 2.) Kiinan kansallinen turvallisuuslaki on herättänyt kansainvälisesti huolta ulkomaalaisissa yrityksissä, mikä on horjuttanut ulkomaalaisten luottamusta Hongkongiin (Wu 2020, 3).

Uuden kansallisen turvallisuuslain voimaantuleminen on luultavasti merkittävin poliittinen muutos, mikä on tapahtunut Hongkongissa sen jälkeen, kun se siirtyi Kiinalle erityishallintoalueena (Yellinek 2020, 44). Hongkongia on pidetty turvasatamana, koska yritykset ovat voineet luottaa brittiläisen oikeusjärjestelmän takaavaan oikeudenmukaisen oikeusvaltion. Uusi kansallinen turvallisuuslaki ja sen sisältö on tuonut paljon muutoksia ja horjuttanut Hongkongin vankkaa poliittista pohjaa, mikä vaikuttaa kansainväliseen liiketoimintaan sekä yrityksiin huomattavasti.

Laki muun muassa kieltää pyrkimykset irtautua keskushallinnosta, käsittää kiellon käyttää laittomia keinoja, jotka vakavasti heikentävät Kiinan kansantasavallan keskusvallan tai

Hongkongin erityishallintoalueen valtaelimiä toimintaa sekä salainen yhteistyö ulkomais-ten hallitusten kanssa, johon sisältyy minkä tahansa rahoituksen tai tuen saaminen vie-raalta maalta, jonka tuella Hongkongin asukkaiden keskuudessa voidaan laittomin keinoin herättää vihaa Kiinan tai Hongkongin hallitusta kohtaan on kielletty. Lisäksi terrorismiksi luetaan nyt ajoneuvoliikenteen ja liikennevälineiden sabotointi poliittisista syistä. Kaikista rikoksista saa vakavan tuomion ja jopa elinkautista vankeutta. Jopa muut kuin Hongkon-gin asukkaat voivat joutua lain nojalla syytetyksi, jos he tekevät jonkin näistä rikoksista. (Yap 2021, 1.) Suomen ulkoministeriön (28.10.2021) mukaan lain pohjalta voidaan myös pidättää Hongkongiin saapuvia matkustajia, joita epäillään Hongkongin kansallisen turval-lisuuden vastaisesta toiminnasta ja heidät voidaan myös luovuttaa Manner-Kiinaan oikeu-denkäsitteilyä varten.

Uusi kansallinen turvallisuuslaki ei siis vaikuta vain paikallisiin yrityksiin vaan uuden lain myötä kansainväliset yritykset, joilla on toimintaa Hongkongissa (tai jopa sen ulkopuolella) kohtaavat uusia riskejä ja haasteita. Laissa on määritelty 37 ja 38 artiklan mukaan ekstra-territoriaalinen ulottuvuus, joka tarkoittaa sitä, että yksityishenkilöt ja yritykset voivat olla rikosoikeudellisesti vastuussa Hongkongin ulkopuolella tehdyistä dokumenteista, työstä tai toiminnasta mitkä jollain tavalla vaarantavat Kiinan kansallista turvallisuuslakia. Tähän luetaan esimerkiksi tietojen vastaanottaminen laissa esiintyvistä avaintoimialoista, myö-hemmin valtiosalaisuudeksi luokiteltujen asiakirjojen ostaminen tai sellaisten nettisivujen tai palvelimien ylläpitäminen Hongkongin ulkopuolella, jonka sisältö loukkaa kansallista turvallisuuslakia. (Kwok & Donkervoort 2021, 5.) Suomalaisten ja muiden ulkomaisten yri-tysten täytyy miettiä kuinka toimia poliittisesti epävarmassa ympäristössä sekä mihin asi-oihin heidän kannattaa ottaa kantaa ja mihin ei. Toimintaa ei tule miettiä pelkästään Hong-kongissa toimiessa vaan myös sen rajojen ulkopuolella.

Lisäksi Kiinan kansallinen turvallisuuslaki vaikuttaa lähes jokaiseen makroympäristön eri osaan. Kiinan kansallinen turvallisuuslaki on laaja määritelmä kansalliselle turvallisuu-delle, mikä ei rajoitu pelkästään terroritekoihin, separatismiin tai ääriilikkeisiin. Kiinan mää-ritelmä kattaa myös ”epäperinteiset turvallisuusalat, kuten taloudellisen turvallisuuden, kulttuurisen turvallisuuden, yhteiskunnan turvallisuuden, tieteen ja teknologian turvallisuu-den, kyberturvallisuuden, ympäristön turvallisuuden, resurssien turvallisuuden, ydinturval-lisuuden ja merentakaisten etujen turvallisuuden.” (Kwok & Donkervoort 2021, 4.)

Kansallisen turvallisuuslain ongelmana on kuitenkin se, että siinä ei ole määritelty tark-kaan mitä kansallinen turvallisuus on ja kuinka lain täytäntöönpano toimii (Kwok & Don-kervoort 2021, 4). Sen takia esimerkiksi Kiinan määritelmä liittyen lain kattaviin asioihin ei ollut yksityiskohtaisesti esitetty. Tällä hetkellä Hongkongin poliisi sekä syyttäjät käyttävät omanlaista määrittelyään laista ja he tulkitsevat lakia omalla tavallaan. Kwokin ja

Donkervoortin (2021, 16) mukaan kansallisen turvallisuudenlaki täytyy ymmärtää ja tulkita laajemman Kiinan lainsäädäntökehyksen puitteissa. Wong ja Kellogg (2021, 16) mainitsevat, että lain tulkitseminen tällä tavalla rajoittaa Hongkongin oman oikeuslaitoksen roolia ja asettaa kansallisen turvallisuuslain ylempiarvoisempaan asemaa Hongkongin omiin lakeihin nähden. Tämä tekee laista ja sen sisällöstä sekä suorista vaikutuksista vaikeaselkoisia niin paikallisille kuin kansainvälisille yrityksille.

Kansallisen turvallisuuslain vaikutuksia lukuun ottamatta, Hongkongissa ei esiinny muita suuria riskejä liiketoiminnan kannalta. Riski on kuitenkin olemassa, että poliittisista teki-
jöistä johtuen ihmiset muuttavat pois maasta, mikä johtaisi osaamispulaan ja tätä kautta vaikuttaisi haitallisesti liiketoimintaan. (The PRS Group 2021, 19.) Hongkongissa esiintyy kuitenkin muutamia muita haasteita, jotka vaikuttavat kansainvälisten yritysten liiketoimintaan. Muita haasteita ulkomaisille yrityksille ovat asumiskustannukset sekä tällä hetkellä myös haasteeksi on noussut Hongkongin tiukka rajapolitiikka. Lisäksi kulttuurilliset erot voivat aiheuttaa haasteita alussa.

Hongkongin asumiskustannukset ovat maailman kalleimpien joukossa (The PRS Group 2021, 19). Hongkongin ja siellä toimivien yritysten haasteeksi muodostuvat lähes heti korkeat vuokrat niin asunnoissa kun toimistotiloissa. Hongkongin väestönlaskenta- ja tilastointilaitoksen teettämän tutkimuksen mukaan 34 % yrityksistä pitää asuntojen korkeita hintoja epäsuotuisana tekijänä Hongkongille ja 30 % pitää taas liiketilojen vuokrien korkeutta epäsuotuisana tekijänä (Census and Statistics Department Hong Kong Special Administrative Region 2021).

Lisäksi Lintusen (29.10.2021) ulkoministeriölle tuottaman raportin mukaan tällä hetkellä suomalaisten yritysten huoleenaiheena on Hongkongin karanteenipolitiikka liittyen COVID-19-pandemian torjumiseen, sillä se tuo epävarmuutta. Muu maailma on avautumassa, kun taas Hongkongissa muutoksia rajapolitiikkaan ei ole näkyvissä. Tämä voi aiheuttaa sen, että Hongkong alkaa menettämään asemaansa kansainvälisenä talouskeskuksena, mikä tulisi vaikuttamaan sen liiketoimintaympäristöön.

Liiketoimintaympäristön muut haasteet liittyvät kulttuuriin ja sen erilaisuuteen. Hofsteden kulttuuridimensioita tarkastelemalla voidaan huomata, että sen pohjalta Hongkongin ja Suomen kulttuurit eroavat toisistaan ja ovat jopa toistensa vastakohtia. Kun tarkastellaan Hofsteden kulttuuridimensioista maskuliinisuuden ulottuvuutta, huomataan, että sen perusteella Hongkongissa on maskuliininen kulttuuri ja kulttuuri on paljon maskuliinisempi kuin Suomen. Hofsteden kulttuuridimension (Hofstede Insights 2021) pohjalta tämä tarkoittaa sitä, että haasteet, rahan ansaitseminen, tunnustuksen saaminen ja uralla eteneminen ovat tärkeitä asioita elämässä ja ihmiset elävät työnteolle ja he ajattelevat, että

mieluummin enemmän rahaa kuin enemmän vapaa-aikaa. Suomessa taas on feminiininen kulttuuri eli ihmissuhteet ja elämänlaatu ovat tärkeitä ja ihmiset käyvät töissä saadakseen elantonsa, mutta työnteko ei ole elämän tarkoitus. (Hofstede Insights 2021.) Suomalaisen yritysten tulee ottaa tämä huomioon Hongkongissa toimimisessa ja tämä voi luoda alkuun myös haasteita. Erilainen ajattelutapa ja orientoituminen työntekoon vaatii aikaa sopeutua.

Hofsteden kulttuuridimension pohjalta tehdyt analyysit näkyvät arjessa, kun asioita tarkastellaan tarkemmin. Hongkongilaiset käyttävät paljon aikaa työntekoon ja vapaa-aikaa ei koeta kovin tärkeäksi. Kisin (2021) tuottamasta tutkimuksesta selviää, että hongkongilaiset eivät välitä siitä, kuinka hyvin työn ja vapaa-ajan tulisi olla tasapainossa. Hongkong ovat tutkimuksen sijalla 45 kun taas Helsinki on ensimmäisellä sijalla. Hongkongilaiset ajattelevat, että on väärin olla itselleen suopea ja nauttia vapaa-ajasta. Tästä syystä he käyttävät suurimman osan ajastaan työskentelemiseen. (Hofstede Insights 2021.)

Asenteet työtä ja vapaa-aikaa kohtaan näkyvät siinä, että Hongkongissa tehdään arviolta eniten työtunteja viikkoa kohden. Yhtä työntekijää kohden kertyy yli 44 tuntia viikossa ja kolmas osa työntekijöistä työskentelee enemmän kuin 48 tuntia viikossa. (Hong Kong living 8.12.2020.) Hongkongissa tehdään arvioltaan noin yli 50 tuntia viikossa töitä, mikä on 38 % yli maailman keskiarvon. Vuonna 2016 julkaistussa hallituksen väestönlaskennasta selviää, että jopa yksi kymmenestä työntekijästä työskentelee 60 tuntia tai jopa enemmän. Lähes 1 % työntekijöistä tekee 75 tuntia tai enemmän viikossa. (Brattle 2019.) Hongkong on tästä syystä esimerkiksi nimetty maailman ylityöllistyneimmäksi kaupungeiksi maailmassa (Kisi 2021).

Lisäksi pitkän aikavälin suuntautuneisuus on Hongkongissa tärkeää. Hofsteden analyysin pohjalta tämä tarkoittaa sitä, että Hongkongilaiset ovat periksiantamattomia ja pitkäkestoinen ponnistelu hitaasti täytyvien tavoitteiden eteen on normaalia. Hongkongilaisessa kulttuurissa koetaan tärkeäksi panostaa elämänmittaisiin sekä henkilökohtaisiin verkostoihin. (Hofstede Insights 2021.) Suomessa taas on totuttu näkemään nopeita tuloksia vähäisten ponnistelujen kautta. Pitkäkestoinen ponnistelu ja panostaminen henkilökohtaisiin verkostoihin on aasialaisessa kulttuurissa yleistä. Hyvän henkilökohtaisen suhteen rakentaminen sekä ystävyys saavuttaminen on ennakkoehto liiketoiminnan ja kauppajen tekemiselle. Aasialaiset haluavat tietää kenen kanssa kauppaja tehdään ja millaisessa asemassa henkilö on. Esimerkiksi aasialaisessa bisneskulttuurissa sopimuksen sisältö ei välttämättä ole yhtä tärkeää kuin se kuka sopimuksen on allekirjoittanut, sillä tarkoituksena on tehdä kauppaa sellaisten henkilöiden kanssa, joihin on jo rakennettu hyvä suhde sekä saavutettu luottamus. Kauppaja tehdään niin epävirallisilla illallisilla kuin yritysympäristössä, joten verkostoituminen on tärkeää. (Wild & Wild 2016, 166.) Hongkongissa suomalaisten

yritysten täytyy olla valmiita panostamaan ja laittamaan aikaan erilaisiin prosesseihin sekä liiketoimintaansa, sillä tuloksia ei välttämättä synny yhtä nopeasti kuin mihin on totuttu kotimaassa. Suomalaisten yritysten tulee myös ottaa huomioon, että kauppaneuvottelut voivat kestää kauemmin kuin kotimaassa sillä kaupantekijöiden tulee luoda vahva suhde ensin.

4 Tutkimus Hongkongista liiketoimintaympäristönä suomalaisille yrityksille

Tässä pääluvussa käsitellään ensiksi tutkimuksen tavoitetta. Tämän jälkeen paneudutaan tutkimusmenetelmän valintaan, tiedonkeruumenetelmään ja aineiston analysointiin. Opin- näytetyöhön osallistui seitsemän eri suomalaisen yrityksen edustajaa eri toimialalta ja heitä käsitellään pääluvun lopussa.

4.1 Tutkimuksen tavoite

Hongkongin liiketoimintaympäristön idyllinen kuva on viime vuosien aikana muuttunut negatiivisempaan suuntaan esimerkiksi vuosien 2019-2020 mielenosoitusten sekä uuden kansallisen turvallisuuslain takia. Hongkong tarjoaa kuitenkin pohjan sujuvalle kansainväliselle liiketoiminnalle ja tarjoaa tulevaisuudessa erilaisia mahdollisuuksia suomalaisille yrityksille monella eri alalla. Aiheen ollessa ajankohtainen muodostui opinnäytetyön tavoitteeksi selvittää, millainen liiketoimintaympäristö Hongkong on suomalaisille yrityksille. Tutkimus toteutettiin aidossa ympäristössään eli haastatteleamalla suomalaisia yrityksiä, joilla on jo liiketoimintaa Hongkongissa. Tutkimuksessa haluttiin tarkastella mitkä erityispiirteet vetoavat suomalaisiin yrityksiin Hongkongin liiketoimintaympäristöstä ja miten suomalaiset yritykset kokevat liiketoimintaympäristön. Lisäksi haluttiin selvittää mitä mahdollisuuksia Hongkong tarjoaa suomalaisille yrityksille sekä tarkastella millaisia haasteita Hongkongissa toimimiseen liittyy nyt ja tulevaisuudessa ja kuinka ne voivat vaikuttaa tulevaisuuden liiketoimintaan.

4.2 Tutkimusmenetelmän valinta

Vaihtoehtoisina tutkimusmenetelminä oli joko kvantitatiivinen tai kvalitatiivinen tutkimus, sillä tutkimuksen tavoite (millainen liiketoimintaympäristö Hongkong on suomalaisille yrityksille) voidaan ratkaista kummallakin tutkimusotteella. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa eli määrällisessä tutkimuksessa pyritään ymmärtämään ilmiötä numeerisen tiedon pohjalta. Tutkittavasta aiheesta siis tarkastellaan lukumääriä sekä prosenttiosuuksia. Otanta on yleensä suuri ja tapahtuu standardisoidun kyselytutkimuksen kautta. Kvantitatiivisen tutkimuksen tavoitteena on selvittää asioiden yhteyksiä tai aiheessa tapahtuneita muutoksia. (Heikkilä 2014, 15.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa taas halutaan ymmärtää aihetta syvemmin ja keskittyä tutkittavien arvoihin tai asenteisiin. Tutkimuksessa ei käytetä tilastoja tai muita määrällisiä keinoja, vaan tutkimus toteutetaan enimmäkseen sanoin ja lausein. Tutkittavia on vähemmän ja heidän kauttaan ei pyritä löytämään yleistyksiä, vaan ilmiötä pyritään ymmärtämään syvällisemmin. Tiedonkeruun tekee itse tutkija haastattelun tai keskustelun kautta ja

hän menee itse tutkittavien luo, jotta syntyy aito kontakti tutkijan ja tutkittavan välillä. (Kananen 2017, 36.)

Heikkilä (2014, 12) kertoo, että oikean tutkimusmenetelmän valitseminen riippuu pitkälti tutkimusongelmasta ja tavoitteesta. Joko tutkimuksen tavoitteena on testata, toimiiko asetettu hypoteesi käytännössä, kuten määrällisessä tutkimuksessa on tarkoituksena, tai tavoitteena on saada syvälinen näkemys sekä ymmärtää ilmiötä laadullisen tutkimuksen avulla (Kananen 2017, 33). Lisäksi tutkimusongelmat eroavat näiden kahden tutkimusmenetelmän välillä. Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus vastaa kysymyksiin mikä, missä ja paljonko kun taas kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus vastaa kysymyksiin miksi, miten ja millainen. (Heikkilä 2014, 15.)

Opinnäytetyössä päädyttiin käyttämään kvalitatiivista tutkimusta eli laadullista tutkimusta. Työssä haluttiin haastatella suomalaisia yrityksiä Hongkongissa ja ymmärtää miten he kokevat Hongkongin liiketoimintaympäristön. Sekä aihe että tutkimuksen toteuttaminen viittaavat kvalitatiiviseen tutkimustavan valitsemiseen. Puusa, Juuti sekä Aaltio (2020, luku 4) myös mainitsevat, että laadullisen tutkimuksen kautta halutaan pyrkiä ymmärtämään tarkastelevaa ilmiötä tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden näkökulmasta. Henkilöiden kokemukset, ajatukset, tunteet ja niiden merkitykset ovat tutkimuksen kiinnostuksen kohteena, ja tutkimuksen tavoitteena oli juuri ymmärtää sekä tutkia suomalaisten yritysten kokemuksia.

Lisäksi Kananen (2017, 34) mukaan laadullisen tutkimuksen ominaisuuksia ovat esimerkiksi se, että tutkimus toteutetaan aidossa ympäristössään sekä tutkimuksen aineisto kerätään vuorovaikutussuhteessa tutkittavilta. Tutkimus toteutettiin haastattelemalla suomalaisia yrityksiä Hongkongissa. Tästä syystä tutkimusmenetelmäksi valittiin kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä, jotta tutkimuksen tavoitteet voidaan saavuttaa parhaiten soveltuvien metodien kautta.

4.3 Tutkimusaineiston kerääminen ja analysointi

Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisella tutkimusotteella ja tiedonkeruumenetelmäksi valikoitui haastattelu. Haastatteluiden etuna on niiden joustavuus ja keskustelunomaisuus. Tutkijalla on mahdollisuus esittää kysymyksiä parhaassa näkemässään järjestyksessä ja hänellä on mahdollisuus esimerkiksi oikaista väärinkäsityksiä tai toistaa kysymys uudelleen. (Pitkäranta 2014, 91.)

Kuten Kananen (2017, 90) toteaa, kysymys ja siihen saatu vastaus tuovat tekijälle pienen palan ymmärrystä tutkimuksen kokonaisuudesta. Haastatteluiden avulla tutkija ammentaa

tietoa tutkimusongelmaansa haastateltavien kautta. Tämä mahdollistaa sen, että tutkija pystyy saamaan käsityksen tutkittavasta ilmiöstä (kuva 4) sekä ymmärtämään sitä tutkittavan näkökulmasta.

Kuva 4. Teemojen avulla tutkija kasvattaa ymmärrystään tutkittavasta ilmiöstä (mukaiillen Kananen 2017, 90)

Haastattelujen suunnitteluvaiheessa tehtiin pohdintaa teema- ja syvähaastattelujen välillä. Syvähaastattelu tunnetaan myös avoimena haastatteluna. Syvähaastattelussa haastattelutilanteeseen on valittu pelkästään tutkimustehtävään liittyvä aihe, jota käsitellään haastattelun aikana. Syvähaastattelu on täysin strukturoimaton, joka tarkoittaa, että haastattelun kysymykset luodaan itse haastattelutilanteessa perustuen haastateltavilta saatujen vastausten varaan. Syvähaastattelun hyvänä puolena voidaan pitää Pitkärannan (2014, 93) mukaan sitä, että syvähaastattelut antavat mahdollisuuden avata ilmiötä perusteellisesti. Syvähaastatteluihin valitaankin usein vain muutama tai joskus jopa yksi haastateltava, jotta samaa henkilöä voidaan haastatella moneen kertaan.

Teemahaastattelu on taas puolistrukturoitu haastattelu, joka on lähellä syvähaastattelua. Teemahaastattelussa on valmiina omat teemat, joita pitkin keskustelua voidaan johdattaa tarkentavien kysymysten avulla sekä saada tietoa tutkittavasta ilmiöstä (Pitkäranta 2014, 92). Se antaa kuitenkin haastateltaville vapauden vastata avoimesti kysymyksiin omalta näkökannaltaan. Teemahaastattelu antaa myös liikkuvuutta kysyä lisäkysymyksiä tarvittaessa. Vaikka teemahaastattelu onkin lähellä avointa haastattelua, teemahaastattelun tarkoituksena on löytää merkityksellisiä vastauksia ongelmanasetteluun. Tästä syystä teemahaastatteluissa ei voida kysyä ihan mitä tahansa (Tuomi & Sarajärvi 2018, luku 3.1.1) vaan haastattelun teemat tulee miettiä etukäteen (Pitkäranta 2014, 92).

Haastattelut päätettiin toteuttaa teemahaastatteluina. Vaikka molemmissa haastattelu-
muodoissa keskusteluiden sisältö keskittyy tutkimuksen tarkoitukseen sekä tutkimustehtävään (Pitkäranta 2014, 93), koettiin että syvähaastattelun kautta on vaikeampi varmistaa, että haastatteluaineisto sisältää vastauksia opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin. Teemahaastattelun käytön kautta haastattelun teemoiksi voitiin valita tutkimuksen alaongelmat ja näiden alle tehtyjen kysymysten avulla saadaan parempaa ymmärrystä

tutkimusongelmaan. Kanasen (2017, 105) mukaan teemahaastattelun kautta saadut vastaukset paljastavat tutkijalle, miten tutkittava näkee kyseisen aiheen ja millainen hänen ajatusmaailmansa on. Teemahaastattelun vastauksissa heijastuu haastateltavien kokemus todellisuudesta. Teemahaastattelun avulla pystytään siis saaman enemmän täsmällisempiä vastauksia tutkimuskysymyksiin ja pystytään ymmärtämään aihetta sekä haastateltavaa paremmin sekä syvällisemmin.

Haastattelu ehdokkaihin otettiin yhteyttä haastattelukutsulla. Kananen (2017, 91) kertoo, että henkilökemiat alkavat toimia tutkijan ja tutkittavan välillä heti ensimmäisestä yhteyden otosta. Tästä syystä haastattelu ehdokkaille lähetetty haastattelukutsu (liite 1) pyrkii antamaan hyvän ja kattavan kuvan opinnäytetyöstä sekä näyttämään tutkijan asenteen olevan kunnioittava, arvostava sekä kiinnostunut haastateltavien mielipiteitä kohtaan. Lisäksi Pitkäranta (2014, 91) suosittelee, että haastateltava saisivat kysymykset etukäteen tai ainakin tiedon siitä mikä haastattelun aihe/aiheet tulevat olemaan. Tämä ei pelkästään auta haastattelun onnistumisessa vaan on myös eettisesti perusteltua. Edellä mainittujen tekijöiden vuoksi haastateltaville lähetettiin päivää ennen haastattelua alustusviesti haastatteluun liittyen (liite 2 ja liite 3). Tämän oli sekä muistutus haastateltaville että vielä yksi kontakti ennen haastattelua, joka antaa haastateltaville tietoa, kuinka haastattelutilanne tulee etenemään. Haastattelutilanteeseen on tärkeää luoda ilmapiiri, jossa haastateltavaa kokee pystyvänsä kertomaan asioista luotettavasti (Kananen 2017, 91). Tarkoituksena oli tehdä tilanteesta mahdollisimman mukava ja turvallinen, jotta vastaukset olisivat mahdollisimman aitoja.

Haastattelut päätettiin tehdä yksilöhaastatteluina, jotta jokaisen haastateltavan oma näkökulma tulisi esille eikä muiden mielipiteet vaikuttaisi haastateltavien vastauksiin. Teemahaastatteluun (liite 4) valittiin kolme erilaista teemaa, jotka perustuivat opinnäytetyön alaongelmiin. Ensimmäinen teema ”Hongkongin erityispiirteet” keskittyi enemmän siihen miten haastateltavat näkevät Hongkongin heidän yritystoiminnalleen, millaista heidän jokapäiväinen toimintansa on sekä mitkä erilaiset tekijät vaikuttavat Hongkongin liiketoimintaympäristöön. Teeman kautta oli tarkoituksena löytää tietoa siitä, millaiseksi suomalaiset yritykset kokevat Hongkongin liiketoimintaympäristön tällä hetkellä. Tutkimuksessa haluttiin lisäksi tietää, miltä Hongkongin liiketoimintaympäristö näyttäyty tulevaisuudessa suomalaisille yrityksille niin hyvässä kuin pahassa. Tästä syystä haastattelun toinen teema oli ”Hongkongin tarjoamat mahdollisuudet” ja kolmas teema oli ”Liiketoimintaympäristön tulevaisuuden uhat”. Haastatteluteemojen alle luotiin tarkentavat haastattelukysymykset. Kysymyksiä oli yhteensä 22, mutta kaikkia kysymyksiä ei esitetty kaikille haastateltaville vaan kysymykset esitettiin tilanteen sekä vastausten mukaan.

Teemahaastattelut toteutettiin joko kasvotusten tai Zoom-videosovelluksen kautta, riippuen haastateltavan valinnasta. Molemmat haastattelutavat mahdollistivat haastatteluiden äänittämisen myöhempää käyttöä varten. Haastattelut äänitettiin haastateltavien luvalla. Haastatteluiden päätyttyä haastattelut kuunneltiin vielä myöhemmin kertaalleen ja jokainen haastattelu kirjoitettiin erikseen kokonaan ylös eli litteroitiin omaan Microsoft Word-tiedostoon. Haastattelut kirjoitettiin ylös sanasta sanaan, jotta haastatteluiden sisällöstä ei jäisi mitään tärkeitä näkökulmia pois ja tutkittavasta aiheesta saataisiin mahdollisimman kattava kuva. Tämä myös helpotti haastatteluaineiston analysoimista myöhemmin.

Haastattelusta saatua aineistoa lähdettiin analysoimaan aineistolähtöisen eli induktiivisen lähestymistavan kautta (Pitkäranta 2014, 62). Tarkoituksena oli löytää ja tunnistaa asioita sekä näkökulmia, jotka toistuvat aineistossa säännönmukaisesti (Pitkäranta 2014, 62) ja samalla myös karsia tutkimukselle epäolennaiset asiat pois (Tuomi & Sarajärvi 2018, luku 4.4.3). Haastatteluista pyrittiin löytämään ne ilmaisut, jotka vastasivat tutkimustehtävään. Kun tutkimuksen aineisto oli luettu moneen kertaan läpi sekä sisältöön oli perehdytty mahdollisimman tarkasti, siirryttiin seuraavaksi käyttämään koodausta erottelemaan aineistosta nousevia erilaisia ilmiöitä. Microsoft Wordin korostuskynää käyttäen aineistosta lähdettiin alleviivaamaan samaa kuvaavia ilmauksia. Kun tämä oli tehty, listattiin kyseiset ilmaukset allekkain. Näistä ilmauksista etsittiin yhdistäviä tekijöitä ja kyseiset ilmaukset yhdistettiin omiksi ryhmiksi klusteroinnin eli ryhmittelyn kautta. Tämän kautta syntyi omat alaluokat pelkistettyjen ilmauksien kautta. Luokittelua jatkettiin luomalla alaluokille yläluokka. (Tuomi & Sarajärvi 2018, luku 4.4.3.) Tämän avulla aineistosta saatiin tulokset helposti esitettävään muotoon, mitkä esitellään seuraavassa pääluvussa.

4.4 Tutkimukseen osallistuneet henkilöt

Tutkimuksen haastateltaviksi haluttiin valita Hongkongissa jo toimivia suomalaisia yrityksiä. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää kuinka suomalaiset yritykset, ja niissä toimivat johtohenkilöt kokevat Hongkongin liiketoimintaympäristön. Tutkimukseen osallistuneiden kautta haluttiin tietää suomalaisten näkökulma siihen, millaista on toimia Hongkongissa ulkomaalaisena yrityksenä. Tästä syystä yksi tärkeä tekijä haastateltavien valitsemisessa oli se, että haastateltavien tulee olla kansallisuudeltaan suomalaisia, sillä Hongkongissa toimii myös suomalaisia yrityksiä, joilla on Hongkongista kotoisin oleva liiketoimintajohtaja. Haastateltavat valittiin työharjoittelun kautta saadun tietouden ja oman tutkimiseni mukaan.

Tutkimukseen osallistui seitsemän henkilöä, jotka olivat kaikki eri toimialoilta. Koska tutkimuksen tarkoituksena ei ollut perehtyä tietyn toimialan liiketoimintaympäristöön, ei ollut syytä valikoida haastateltavia toimialojen mukaan. Haastateltavista kuusi oli miehiä ja yksi

oli nainen. Haastateltavat olivat toimineet Hongkongissa kolmesta vuodesta yli 20 vuoteen. Haastateltavilla oli siis kokemusta Hongkongin liiketoimintaympäristöstä jo ennen esimerkiksi Hongkongin vuosien 2019–2020 mielenosoituksia tai COVID-19-pandemiaa. Haastateltavilta sai tietoa siitä, miten he ovat kokeneet Hongkongin liiketoimintaympäristön ennen edellä mainittuja tapahtumia ja tätä kautta saatiin myös tietoa siitä ovatko kyseiset tapahtumat vaikuttaneet Hongkongin liiketoimintaympäristöön ja miten suomalaiset yritykset ovat tämän kokeneen.

Hongkongissa toimivia suomalaisia yrityksiä on vähän ja yhteisö on suhteellisen pieni. On mahdollista, että tutkimukseen valitut voivat tuntea toisensa. Haastatteluun osallistuneet on kuitenkin valittu harkinnanvaraisesti ja ilman rajoittavia tekijöitä lukuun ottamatta kansallisuutta. Lisäksi haastateltavien määrä ei ole kovin suuri verrattuna Hongkongissa toimivien suomalaisten yritysten lukumäärään, joten tutkimuksen tulokset on raportoitu niin, että haastateltavien henkilöllisyyksiä ei pystytä jäljittämään tai päättelemään. Nämä tekijät suojelevat haastateltavien anonymiteettiä ja on katsottu, että tutkimustulosten havainnollistamiseen pystytään käyttämään suoria lainauksia haastateltavilta.

Koska suomalaisia yrityksiä ei ole Hongkongissa kovin montaa ja yhteisö on pieni, haluttiin haastateltavien identiteettiä suojella mahdollisimman paljon. Tästä syystä opinnäytetyössä on päätetty esitellä vain sellaisia tietoja, joista ei pysty tunnistamaan haastateltavia. Anonymiteetin suojelemiseksi haastateltaviin viitataan aakkoskirjaimilla A,B,C,D,E,F ja G. Lisäksi taulukossa 1 on esitetty vain haastateltavien sukupuoli sekä haastattelun päivämäärä, toteutus ja kesto. Taulukko 1:stä laatiessa pohdittiin tulisiko taulukkoon lisätä myös haastateltavien toimiala. Toimialalla ei kuitenkaan ollut keskeistä merkitystä tutkimuksessa ja toimialan mainitseminen voisi vaarantaa haastateltavien anonymiteetin, joten tämä on tietoisesti jätetty pois. Lisäksi tuloksia käsiteltäessä ei viitata haastateltaviin muuta kuin edellä mainittujen suorien lainausten kautta.

Taulukko 1. Tutkimukseen osallistuneet henkilöt

Henkilö	Sukupuoli	Ajankohta	Toteutus	Kesto (min)
Haastateltava A	Mies	09/2021	Kasvotusten	30 min
Haastateltava B	Mies	09/2021	Zoom-keskustelu	37 min
Haastateltava C	Mies	09/2021	Kasvotusten	55 min
Haastateltava D	Mies	09/2021	Kasvotusten	30 min
Haastateltava E	Nainen	09/2021	Zoom-keskustelu	50 min
Haastateltava F	Mies	09/2021	Zoom-keskustelu	55 min
Haastateltava G	Mies	10/2021	Zoom-keskustelu	70 min

5 Haastattelututkimuksen tulokset

Tässä pääluvussa syvennytään empiirisen osion tuloksiin. Haastatteluista nousseita tuloksia käsitellään kolmesta eri näkökulmasta, jotka on jaoteltu eri lukuihin. Ensimmäinen luku käsittelee mitkä piirteet Hongkongin liiketoimintaympäristöstä olivat kiinnostavimpia suomalaisille yrityksille. Toinen luku käsittelee mitä mahdollisuuksia Hongkongissa nähdään olevan suomalaisille yrityksille. Viimeisessä luvussa syvennytään haasteisiin, joita suomalaiset yritykset ovat kohdanneet sekä mihin asioihin koettiin kannattavan varautua Hongkongin liiketoimintaympäristössä.

5.1 Hongkongin kiinnostavimmat piirteet suomalaisille

Haastattelututkimuksessa selvisi, että Hongkongin liiketoimintaympäristössä on monia erityispiirteitä, jotka vetoavat suomalaisiin yrityksiin. Haastateltavat kertoivat asioita, mitkä liittyivät niin virallisiin instituutioihin sekä PESTEL-analyysin näkökulmiin kuin epävirallisiin instituutioihin. Erityispiirteisiin luettiin muun muassa Hongkongin poliittiset ja lainsäädännölliset systeemit, jotka tukevat kansainvälistä yritystoimintaa. Lisäksi Hongkongin ympäristökijät kuten sen sijainti, dynaaminen bisnesympäristö sekä englannin kielen yleisyys koettiin olevan Hongkongin kiinnostavimpia piirteitä.

Erityispiirteistä puhuttaessa haastatteluissa nousseet asiat liittyivät useimmiten Hongkongin poliittisiin ja lainsäädännöllisiin systeemeihin. Haastatteluissa mainittiin esimerkiksi, kuinka vaivatonta yrityksen perustaminen Hongkongiin on ulkomaalaisena ja kuinka yritystyövälinen Hongkongin liiketoimintaympäristö on ulkomaalaisille yrityksille. Moni haastateltavista koki yritys- sekä yrittäjyyspolitiikan olevan todella vahva ja hyvä, mikä edesauttoi yrityksen perustamista. Moni haastateltavista sanoi, kuinka yrityksen perustaminen oli helppoa ja vaivatonta eikä siinä mennyt päivää pidempään.

Poliittiset systeemit nousivat myös esille, kun haastateltavat painottivat, kuinka Hongkongissa on todella helpot menettelytavat liittyen kansainväliseen kauppaan ja he nostivat erityisesti vapaankaupan sekä -sataman merkitystä. Tullimaksujen puuttuminen sekä kevyt verotuspolitiikka nostettiin usein esille ja haastateltavat kokivat niiden tukevan kansainvälistä yritystoimintaa Hongkongissa mikä erosi Suomeen tai muiden maiden liiketoimintaympäristöön verrattuna. Enemmistö kertoi myös, että vaikka Hongkongin verotuspolitiikka oli kaikista houkuttelevin tekijä suomalaiselle yritykselle tulla harjoittamaan liiketoimintaa Hongkongiin, muut edellä mainitut tekijät koettiin myös olevan tärkeimpiä tekijöitä liittyen Hongkongin liiketoimintaympäristöön.

Haastateltavat mainitsivat myös, että Hongkongin liiketoimintaympäristö on ollut jo pitkään vakaa ja Hongkongissa ollaan läpinäkyviä ja voidaan luottaa siihen, että asiat ovat niin kuin sanotaan. Hongkongin toimintojen koettiin olevan läpinäkyviä sekä byrokratian olevan alhaista. Lisäksi koettiin, että vahvan, vakaan ja turvallisen liiketoimintaympäristön avulla arkipäivän liiketoimintaa on helppo tehdä ilman suurempia ongelmia. Vahva, vakaa ja turvallinen liiketoimintaympäristö korostui, kun poliittisiin systeemeihin alkoi tulla muutoksia. Haastatteluista nousi se esille, kuinka Hongkongin vahva, vakaa ja turvallinen liiketoimintaympäristö on edelleen melko vahva ja vakaa ja se jatkoi myös olevan niin kaikesta huolimatta. Esimerkiksi lähes jokainen haastateltavista mainitsi, että poliittiset ongelmat eivät ole vaikuttaneet juuri ollenkaan suomalaisten yritysten liiketoimintaa.

”No tää poliittinen tilanne ei oo vaikuttanut omaan yritykseen toistaiseksi, että mä näkisin et se bisnesympäristö on edelleen tosi hyvä.”

”Poliittinen tilanne ei ole yritystoimintaan millään tavalla vaikuttanut.”

”Ei sillä meidän yrityksen toimintaan oo ollut minkäänlaisia [vaikutuksia].”

Yksi haastateltavista vielä tarkensi myöhemmin haastattelun aikana tilannetta seuraavasti:

”Eli tiivistettynä poliittinen tilanne on siis aika epävakaata mutta toisaalta tää ei ole vaikuttanut siihen liiketoimintaympäristöön juuri lainkaan.”

Lisäksi nostettiin esille, kuinka Hongkongin liiketoimintaympäristö on rakennettu niin, että selkeät ja länsimaalaiset lait tukevat Hongkongin vakaata ja turvallista liiketoimintaympäristöä. Ne tuovat vakautta liiketoimintaympäristöön, mikä helpottaa suomalaisten yritysten toimintaa Hongkongissa kuten eräs haastateltavista kuvaa:

”Se [Hongkongin yrityspolitiikka] tuo semmosta vakautta tähän verrattuna Suomeen, että varsinkin ehkä yrittäjällä on semmosia uhkia [Suomessa] koko ajan, että saattaa mennä aika uusiksi joku verotus ja sitten menee niiku tosi paljon uusiks se bisneskin monella tapaa ja muuta. --- Et siinä mielessä mä oon kokenut tän tosi hyvänä ja vakaana.”

Poliittisten tekijöiden lisäksi Hongkongin ympäristötekijät tuovat Hongkongiin omanlaisia erityispiirteitä. Yhdeksi Hongkongin erityispiirteeksi nousi sen ideaalinen sijainti maailmalla. Enemmistö haastateltavista mainitsi, kuinka Hongkong on strategisesti keskeisellä paikalla Aasiasta tarjoten hyvät lentoyhteydet, hyvät logistiset yhteydet sekä puolet maailman väestöstä alle neljän tunnin säteellä. Lisäksi mainittiin kuinka Hongkongin kyljessä

olevat isot Kiinan markkinat tuovat houkuttelevuutta. Haastatteluista selkeästi nousi se, kuinka Hongkongin sijainti maailmalla on yksi sen vahvuuksista:

”HK:n vahvuus on siinä, että se on keskellä Aasiaa. Sulla on hyvä liiketoimintaympäristö, ja täältä on helppo myydä Kiinaan, Koreaan, Japaniin ja kaikkiin ympäröiviin maihin niin siinä on tavallaan Hongkongin vahvuus”

”Tää [Hongkong] on vaan paras paikka pyörittää koko Aasiaa. Ja logistisesti kaikki yhteydet on täältä tosi hyvät ja strategisesti hyvällä paikalla. Lyhyet lentoetäisyydet kaikkialle Aasiaan.”

”Siinä on se läheisyys Kiinaan mikä on sen valmistuksen ehto ja sit Kaakkois-Aasian maat mitkä on hyvien kulkuyhteyksien päästä Hongkongista”

Sijainnin lisäksi Hongkongin oma maantieteellinen rakenne on tuonut sen bisneskulttuuriin erityistä dynamiikkaan verrattuna muihin maihin. Hongkong on maantieteelliseltä kooltaan pieni alue ja eräs haastateltavista mainitsi kuinka tämän takia tapaamisten ja muiden asioiden perässä ei tarvitse matkustaa päivätolkulla, mikä tekee bisneselämästä paljon dynaamisempaa verrattuna moniin muihin isoihin paikkoihin ja maihin.

Bisneskulttuurin dynamiikkaa on myös edesauttanut Hongkongin epävirallisista instituutioista kieli. Enemmistö haastatteliijoista koki, että Hongkongin erityispiirteisiin lukeutuu englannin kielen asema maassa. Se on virallisesti toinen kieli ja haastateltavat mainitsivat, kuinka englannin kielen ansioista Hongkongiin on helppo tulla ja aloittaa liiketoimintaa, sillä esimerkiksi viranomaisasioissa saa palvelua myös englanniksi. Muutama haastateltava nosti sen esille, että kiinan kieli on kuitenkin tärkeä ja sitä tulee käyttää liiketoiminnassa ja kielen tietäminen voi jopa tuoda etuuksia esimerkiksi viestinnässä markkinoinnin kautta.

5.2 Hongkongin tarjoamat mahdollisuudet suomalaisille yrityksille

Haastatteluissa nousi esille monia eri mahdollisuuksia suomalaisille yrityksille. Hongkongissa on houkuttelevia mahdollisuuksia erityisesti sosiokulttuurisessa, ekologisessa sekä teknologisissa ympäristöissä. Lisäksi Hongkongin erityispiirteet ovat auttaneet tarjoamaan muita mahdollisuuksia suomalaisille yrityksille.

Ekologisessa ympäristössä koettiin olevan eniten mahdollisuuksia. Suurin osa haastatteliijoista koki, että suomalaisilla yrityksillä olisi paljon annettavaa ympäristöön sekä ekologisuuteen liittyvissä ratkaisuisissa. Hongkongissa ei tällä hetkellä huomioida ekologista ympäristöä yhtä hyvin kuin Suomessa ja asenne ekologisuutta kohtaan ei ole yhtä korkealla

kuin Suomessa. Asiat ovat kuitenkin menossa parempaan suuntaan ja viimeisten parin vuoden aikana on nähty muun muassa siivouspäivien järjestämistä tai ravintoloiden lopettavan muovipillien käytön. Myös hallitus on muuttanut ajattelutapaansa ja ekologiseen ympäristöön halutaan nyt ratkaisuja. Moni haastateltavista kertoi, että Hongkong on kuitenkin Suomeen verrattuna monia vuosia jäljessä esimerkiksi ekologisuuteen ja kierrättämiseen liittyvissä asioissa ja he näkivät siinä mahdollisuuksia muille suomalaisille yrityksille.

”Varmaan jos ois jotain hyviä kierrätysmahdollisuuksia et tää on kuitenkin nii pieni alue ja niin paljon ihmisiä niin voi vaa kuvitella mikä määrä roskaa. Et jos Suomesta tulee joku hyvä bisnesidea et miten kierrätetään tai sitä roskaa ylipäättänsä lajitellaan niin luulisin, että siinä olisi tosi paljon kysyntää.”

Lisäksi sosiokulttuurisessa ympäristössä on huomattu muutoksia. Hongkongilaisten elämäntyyli on alkanut muuttuman ja haastateltavat nostivat esille sen, kuinka hongkongilaiset ovat alkaneet keskittyä enemmän terveellisiin elämäntapoihin ja sitä ympäröiviin asioihin kuten terveellisempään ruokaan. Eräs haastateltavista nosti esille, että terveellinen ruoka on alkanut vasta nostamaan enemmän päätään ja suomalaisilla olisi siinä paljon annettavaa. Terveellisiin elämäntapoihin koettiin myös tulevaisuudessa lukeutuvan terveysteknologia ja sen koettiin tarjoavan uusia mahdollisuuksia suomalaisille yrityksille kuten yksi haastateltavista mainitsee:

”Kyl ainakin semmosta on huomannut et terveelliset elämäntavat kiinnostaa enemmän et ei oo enää et tarjotaan vaan lapsille parasta tai pidetään isovanhemmista huolta et hongkongilaiset on alkanut myös pitää ittestään huolta ja valitsemaan toisenlaisia ruokavalintoja, urheilemaan, ja ostamaan parempia teknologisia tuotteita, erityisesti terveysteknologian tuotteita, et Hongkong tulee ehkä siinä vähän jäljessä Eurooppaa mutta on kyl Hongkongissa kasvava teema. Uskon hyvin vahvasti, että terveysteknologia tulee kasvamaan tulevaisuudessa just tän teeman takia ja sit kuitenkin väestö ikääntyy ja he kuitenkin kaikkein eniten hyötty näistä terveysteknologian tuotteista et uskon et tulee olemaan kova markkina-alue tai vielä kovempi jatkossa.”

Terveysteknologian lisäksi Hongkongiin tarvittaisiin muitakin tekniikan ratkaisuja tulevaisuuden projekteja varten Hongkongin teknologisen ympäristön muuttuessa.

”Jos jotain tekniikan ratkaisuja on et korkeita tornitaloja on riittämiin, liikennevälineitä tulee jossain kohtaa uudistaa ja on siellä kyllä tosi laajalla alalla suomalaisille yrityksille paljon tarjottavaa.”

”Kyl mä väittäisin kaikki tällöiset teknologiset ratkaisut tietenkin on niinku aina hyviä. Mutta sitten kyllä mä luulen, että täällä tullaan tulevaisuudessa panostamaan niihin vihreisiin arvoihin ja just tällöiseen mitä Suomesta tulee et puhdasta, vihreätä, teknologisesti toimivaa jne. niin mun mielestä sellaisilla tuotteilla ja palveluilla tulee olemaan täällä tarvetta.”

Eri ympäristöjen lisäksi Hongkongin liiketoimintaympäristön erityispiirteet tarjoavat suomalaisille yrityksille erilaisia mahdollisuuksia. Hyvän yrityspolitiikan takia haastateltavat kokivat, että suomalaisena yrityksenä on helppoa perustaa Aasian pääkonttori Hongkongiin. Tämä tarjoaa mahdollisuuden myydä tuotetta sekä Hongkongissa että muissa maissa tai pelkästään muihin maihin. Toiminnan laajentuessa koettiin, että parasta on pyörittää koko Aasian toimintoja Hongkongista, sillä poliittinen ympäristö tarjoaa vakaan pohjan.

”Mä sanoisin että tää on tällöinen perinteinen Aasian pääkonttori paikka ja oli sitten pk tai suuryritys niin sulla on etuuksia siitä että sun rahavirta kulkee Hongkongin kautta.”

”Sitten myös se, että sitä tuotetta ei tartte juuri täällä myydä mutta et tääl on joku semmonen keskushubi ja se varsinainen tuote tai palvelu saatetaan ostaa esimerkiksi Taiwanista tai Kiinasta.”

Hongkongin dynaamisen ympäristön koettiin myös tarjoavan mahdollisuuksia esimerkiksi käyttää Hongkongia testimarkkinana muualle Aasiaan. Hongkong koettiin tarjoavan suomalaisille yrityksille hyvät testimarkkinat Aasiaan, jossa voi valmistautua ja hiota oman tuotteen tai palvelun ennen laajentumista koko Aasiaan. Hongkongiin tullaan lisäksi katsomaan muista Aasian maista tarjontaa sekä uusia tuotteita tai palveluita, mikä mahdollistaa muiden Aasian markkinoiden tunnustelut suomalaisille yrityksille.

”Mä sanoisin et länsimaalaisten yritysten näkökulmasta Hongkong on loistava testimarkkina koska täällä voidaan kattoo isojen kaupunkien ostokäyttäytymistä mitä Hongkong hyvin paljon aasialais näkökulmasta edustaa.”

”Mut sit tosi helppoo tunnustella muiden alueiden markkinoita ja kun sä sen hantlaat nii on helpompi lähteä muualle et siinä mielessä Hongkong on kyl tosi mielenkiintoinen et täällä on hirveästi kaikkee. Näkisin et tää vois olla semmonen testauskenttä et täällä harjoitellaan ja täällä viilataan se tuote tai palvelu ja sit jos isot markkinat kiinnostaa niin sit voi lähteä Kiinan puolelle.”

Hongkongin koettiin myös tarjoavan loistavia mahdollisuuksia verkostoitumiseen. Dynaaminen ympäristö ja bisneskulttuuri on mahdollistanut Hongkongiin isot verkostoitumismahdollisuudet pienellä alueella ja nämä avaavat suomalaisille yrityksille enemmän

mahdollisuuksia kuin esimerkiksi Suomessa tai muualla Aasiassa. Haastateltavat kuvailivat verkostoitumisesta aiheutuvia mahdollisuuksia hyvin.

”Voi myös päästä sopimaan Hongkongissa jonkun Aasian headquarterin kanssa jostain jälleenmyyntisopimuksesta esimerkiksi ja ne voi sitten myydä eteenpäin sitä tänne ympäröiville alueille, eikä pelkästään Hongkongiin.”

”On kohtuullisen helppoo rakentaa verkosto, joka kattaa koko Hongkongin ja jos sun tuotteet hyväksytään Hongkongissa ja nää isot huippuketjut ottaa ne myyntiin niin silloin myös muissa Kaakkois-Aasian maissa sil on arvo et ne kattoo et okei tällä huippuketjulla on tän yrityksen tuotteita isosti esillä et sen on pakko olla pätevä tuote ja yritys jos ne on saanu sinne esille et se avaa sitä ovea myös muualle päin.”

Hongkong tarjoaa siis mahdollisuuden testata tuotetta Hongkongin markkinoilla ja myös katsoa kuinka se kiinnostaa muissa Aasian maissa. Lisäksi Hongkong tarjoaa mahdollisuuden tutustua moniin päätöksentekijöihin. Moni haastateltava tästä syystä mainitsikin, että suomalaisten yritysten kannattaa Hongkongiin laajentuessaan pohtia samalla koko Aasiaan laajentumista ja ottaa tämä huomioon. Yksi haastateltavista summaa tämän hyvin seuraavanlaisesti:

”Et pitää olla valmiutta ja kapasiteettia siihen että mitä jos se onkin et tulee muita maita mukaan. Et mä en suosittelen lähtemään Hongkongiin sillä ajatuksella, että mennään aluksi Hongkongiin ja tehdään se bisnes Hongkongissa ja sit katsotaan laajenemista. Vaan mun mielestä Hongkongiin kannattaa tulla sillä ajatuksella, että ottaa Hongkongin hubiksi ja siitä sitten lähtee tarjoamaan sitä toimintaa muualle. Et en kyllä tulis Hongkongiin silleen et tekis siellä sen perusliiketoiminnan vaan Hongkongiin kannattaa tulla sillä ajatuksella, että sä Hongkongissa pystyt verkostoitumaan niihin korkeisiin päätöksentekijöihin, jotka vaikuttaa Aasian alueella ja sit hyödyntää aivan mahtavia yhteyksiä.”

5.3 Suomalaisen yritysten haasteet Hongkongissa toimimisessa

Vaikka poliittiset systeemit, kulttuuri ja eri ympäristöt tarjoavat suomalaiselle yrityksille mahdollisuuksia, niissä piilee myös haasteensa. Eniten haastattelusta nousi esille Kiinan tuomat uhkakuvat sekä uusi kansallinen turvallisuuslaki. Esille nousi myös yrityskulttuurin, markkinoiden kovan kilpailun sekä korkean hintatason tuomat haasteet liiketoimintaan. Haastateltavat kokivat lisäksi COVID-19-pandemiaan liittyvän koronapolitiikan vaikeuttavan liiketoimintaa tällä hetkellä.

Haastattelussa useimmin esille tulleet haasteet liittyivät Kiinaan ja sen vaikutuksista Hongkongiin, jotka ovat tehneet poliittisesta liiketoimintaympäristöstä epävakaa. Lähes

jokainen haastateltavista toi kyseisen asian esille. Vaikka poliittisen ympäristön ei koettu vaikuttavan liiketoimintaan tällä hetkellä, haastateltavat ovat kuitenkin huolestuneita tulevaisuudesta. Enemmistö haastateltavista koki, että uusi turvallisuuslaki on epäselvä ja ei voida olla ollenkaan varmoja siitä, miten se tulee vaikuttamaan länsimaalaisten yritysten toimintaan tulevaisuudessa tai kuinka lainsäädäntöä tullaan soveltamaan länsimaalaisiin yrityksiin. Hongkongin turvallisuuslaki herätti myös huolta sen laajuudesta ja vaikutuksesta kansainväliseen kauppaan, sillä lakia voidaan rikkoa myös Hongkongin ulkopuolella ja tähän syyllistyvät henkilöt voidaan pidättää Hongkongiin laskeutuessaan. Kiinan arvaamattomuus ja sen tavoitteet kiinalaistaa Hongkongia nostettiin myös esille ja haastateltavat mainitsivat kuinka Kiinan puolelta voi tulla yhtäkkiä muutoksia, mikä tekee tilanteesta haastavan. Lainsäädännön koettiin olevan iso osa liiketoimintaympäristöä, jonka pohja on nyt epävakaa uuden ja sekavan lain sekä Kiinan arvaamattomuuden takia.

”Mutta niin kuin sanottu vielä ei oo merkkejä et näitä uusia lakeja olis länsimaalaisia yrityksiä kohti käytetty eli mitään käytännön tietoo ei vielä ole, mutta uhka siellä on. Mutta [Hongkongin liiketoimintaympäristö] muuttunut on valtavasti, sillä ennen tää oli takuuvarma: oli maailman vapain talous, todella luotettava lainsäädäntö ja verotus ja niin edelleen kaikki oli helppoo, mutta nyt on vähän varjoa päällä että mihin suuntaan tää on menossa. Uudet lait on niin huojuvia että ei pystytä tarkkaan sanoa miten niitä sovelletaan länsimaalaisiin yrityksiin. ”

”Turvallisuuslaki ryssittiin aika suuresti Hongkongissa ja se on edelleen tosi huono laki et esimerkiksi suomalainen joka on Suomessa voi syyllistyä siihen lain rikkomiseen ja periaatteessa vois käydä silleen, että jos laskeudut Hongkongiin niin sut voidaan pidättää ja viedä Manner-Kiinaan. Niin ei tämmönen oo kyllä hyvä kansainväliselle bisneshubille, mutta se on nyt mitä on mutta se haittaa liiketoiminnan tekemistä koska se uhka on koko ajan tossa pään yläpuolella. Miten sitten viranomaiset tulkitsee asioita on mysteeri.”

”On se sit ollut valtion vastainen toiminta tai toiminta vieraan vallan kanssa niin kyllä yritykset on joutunut miettimään sitä miten viranomainen tulkitsee tämän ja kun kyse on uudesta laista ja viranomaisille on annettu aika massiiviset valtuudet niin kyllähän tällaisella on ylipäätään vaikutus sellaiseen joustavaan ja rajoja kokeilevaan liiketoimintaan et se osaltaan suitsii tätä. Ja henkilökohtaisesti olen sitä mieltä, että tämmönen jossain määrin pelottava lainsäädäntö tulee jossain määrin vaikuttamaan negatiivisesti Hongkongin joihinkin liiketoiminta-alueisiin.”

Poliittisten systeemien lisäksi haastateltavat nostivat esiin haasteita liittyen yrityskulttuuriin. Bisneskulttuuri ja verkostoituminen toi suomalaisille yrityksille mahdollisuuksia, mutta niiden ollessa erilaisia verrattuna Suomeen nousi haasteita myös näihin liittyen. Esimerkiksi koettiin, että kaupantekoprosessit ovat pitkiä ja niihin tarvitaan pitkäjänteisyyttä sekä

kärsivällisyyttä. Suomeen verrattuna koettiin, että sosiaalinen puoli on paljon tärkeämpää ja prosessien aikana täytyy kulkea eri hierarkioiden kautta, jotta pääsee lopputulokseen.

Haastateltavat kokivat kaupantekoprosessien olevan erilaisia ja pidempiä kuin mitä Suomeen verrattuna ja nämä erilaisuudet vaativat suomalaisilta pitkäjänteisyyttä ja periksiantamattomuutta. Aasialaisen bisneskulttuurin hierarkia ja vahva sosiaalisen puoli tekee ympäristöstä erilaisen, ja sen takia kaupanteko prosessit ovat pidempiä. Korkean hierarkian takia alaisilla ei ole paljon vaikutusvaltaa ja he vastaavat vain muutamasta asiasta. Tästä syystä tieto kulkeutuu monen eri henkilön kautta ennen kuin tieto päättyy itse päätöksentekijälle. Lisäksi aasialaiset haluavat tutustua ensin toiseen osapuoleen kunnolla ja tietää heistä enemmän, mikä vaatii suhteisiin pitkäaikaista panostusta. Haastateltavat mainitsivat, että ongelmaksi kuitenkin muodostuu se, ettei koskaan tiedä kuka henkilöistä on se, joka tekee päätöksen ja korkeassa asemassa olevia ihmisiä on vaikea tavoittaa. Tästä syystä kauppaan asti pääseminen on haastavaa ja jopa turhauttavaa suomalaiselle, sillä Suomessa on totuttu, että asiat voidaan hoitaa lyhyellä aikavälillä sähköpostien ja muutamien puheluiden välityksellä.

”Ensimmäinen [haaste] on se, että nää neuvotteluprosessit on ehdottoman pitkiä ja niihin tottuminen on mulle vieläkin vaikeaa. Et kun sä luulet et sä juttelet jo sen päätöksentekijän kanssa nii se ei sit kuitenkaan oo hierarkiassa tarpeeksi korkeella et se voi tehdä sen ostopäätöksen.”

”Hongkongilainen työskulttuuri on semmosta et korkeimmassa asemassa olevilla ihmisillä on koko ajan kiireitä tai tuntuvat olevan tosi kiireisiä nii sit on tosi hankalaa ja vaikea buukata tapaamisia ja saada se polku kulkemaan kauppaan asti et se vaatii semmosta sinnikkyyttä ja periksiantamattomuutta onnistua Hongkongissa.”

”Sosiaalinen puoli on paljon vahvempaa eli jos vertaa suomalaiseen prosessiin nii se on oikeastaan vaan strictly business kun sit taas Hongkongissa se vaatii muuttaman lounaan tai tuopillisen töiden jälkeen tai jotain muuta sosiaalista puolta ja asiakkaat pitää huomioida ihan eri tavalla kuin Suomessa et sun täytyy nähdä ne ihmiset eri tavalla. Eli siihen suhteeseen pitää panostaa alussa ennen kuin edes miettii mitään bisnestä. Et esimerkiksi että yks meidän prosessi kesti puolitoista vuotta ja viimeiseen tapaamiseen mennessä olin niin kyllästynyt tähän prosessiin mutta sit me saatiin se.”

Koska bisneskulttuuri on niin vahvasti sosiaalista ja halu verkostoitumiseen on suuri, moni haastateltavista uskoi, että Hongkongiin pitää tulla itse paikanpäälle tekemään kauppia, sillä Suomesta käsin se on haastavaa.

”Mä sanoisin, että erityisesti Aasiassa on tärkeä että tulee paikanpäälle pyörittämään sitä omaa liiketoimintaa et hyvin vaikeaa etänä saada mitään tuloksellista aikaan. Tai sit täytyy olla täysin ylivertainen konsepti, tuote tai palvelu. Et kyllä noin face to face kontaktit on äärimäisen tärkeitä.”

”Jotkut yrittää toimia Suomesta käsin mutta se on vaikeeta oikeasti ei se toimi kovin hyvin.”

Paikan päällä haasteita aiheuttaa itse markkinat. Haastatteluista tuli ilmi, että vaikka Hongkongin markkinat ovat Suomea hiukan suuremmat ne ovat saturoituneet. Hongkongissa kilpailu on kovaa yritysten kesken ja asiakkailta on varaa sekä vaihtoehtoja päättää mitä ja keneltä he ostavat. Enemmistö mainitsi, kuinka Hongkongissa täytyy miettiä miten lyö läpi eikä markkinoille voi vaan tulla, sillä monella muullakin ulkomaalaisella yrityksellä on sama ajatus. Monet yritykset pyrkivät Hongkongiin, mutta haasteena on se, kuinka yritys pystyy erottautumaan kilpailijoista niin, että kuluttajat valitsevat heidät. Haastateltavat nostivat esille kuitenkin sen, ettei pelkällä suomalaisuudella pysty erottautumaan joukosta:

”No tää on mun mielestä tosi kilpailtu elikkä se kannattaa huomioida ja ehkä just sen takia ku tää on niin hyvä ja helppo monella tavalla ja tänne on helppo tulla nii se sit tarkoittaa sitä että kaikki tulee et jos kellä tahansa on mielessä et halutaan tehdä jotain Aasiassa ja ehkä Hongkong saattaa olla niitä ensimmäisiä mitä tulee mieleen ja sen takia täällä on jo tosi paljon kaikkea et tää on silleen saturoitunut monella tavalla.”

”Mut siis toki jos on 1.5 kertaa Suomen markkinat nii ei siinä tule mitään väheksyä, että onhan täällä mahdollisuuksia mutta sit taas täytyy muistaa että tää on paljon kilpailullisempi paikka kuin Suomi joten hyvin vaikeeta päästä esille tässä massassa koska kaikki yrittää sitä samaa.”

”Et ne saa bisnestä ketkä tekee töitä sen eteen. Suomalaisuudella ei pelkästään pärjää oikeastaan.”

”Tekevälle niitä mahdollisuuksia on mutta siinä pitää olla hyvin erilainen ote kuin kotimaan markkinoilla. Se ei myöskään riitä et sä tiedät et sun tuote on hyvä. Sulla täytyy olla se hissipuhe jolla tehdä vaikutus.”

Haastatteluista kävi ilmi, että Hongkongin hintataso ja erityisesti korkeat hinnat tilavuok- rissa ovat myös haasteellisia tekijöitä suomalaisille yrityksille. Kalliit ja pienet tilat niin asu- mis- kuin toimistotiloissa oli yllättänyt haastateltavat. Hongkongissa toimimisen koettiin myös yleisesti olevan kalliimpaa kuin Suomessa erityisesti silloin, jos rahaa ei tule heti

alussa. Kassavirran tulee olla kunnossa Hongkongiin tultaessa ja yrityksillä tulee olla suuri rahapuskuri siltä varalta, jos liiketoiminta ei lähde heti liikkeelle.

”Hongkong on tosi helppo paikka aloittaa, mutta ei täällä halpaa ole.”

”Kannattaa varautua siihen, että kassavirran täytyy olla kunnossa. Jos ei rahaa tuu sisään niin täällä on hyvin kallista olla. Tulee riittävän rahoituksen kanssa et laskelmat on selvät, että löytyy riittävää bufferia jos se raha ei lähe heti rullaamaan. Kannattaa siis varautua siihen että Hongkong on hyvin paljon kalliimpi kuin Suomi olla ja toimia.”

”Toinen on asuntojen ja toimitilojen vuokrat, mistä sä hankit tilat tai asut ja kuinka paljon ne maksaa. Se on merkittävä kiinteä menoerä.”

Vaikka tarkoituksena ei ollut tutkia millaisia haasteita COVID-19-pandemia on aiheuttanut, siihen liittyvä Hongkongin koronapolitiikka oli tuonut uudenlaisia haasteita. Mikä nousi esille monien haastateltavien kohdalla, oli rajojen kiinni pitäminen. Haastatteluista tuli ilmi, että suomalaiset yritykset ovat tulleet Hongkongiin sen läheisyydestä muihin maihin. Suomalaiset yritykset tulevat Hongkongiin juuri sen takia, että sieltä on helppoa pyörittää ja tehdä kansainvälistä liiketoimintaan ja tämä on yksi Hongkongin kilpailueduista ja houkuttelevista asioista. Haastateltavat kokivat, että jos rajat pysyvät kiinni tai hallituksen tiukka rajapolitiikka jatkuu Hongkongin kilpailuedut sulavat ja liiketoimintaympäristö ei ole enää mieluinen suomalaisille yrityksille.

”Onks tää liiketoiminnalle järkevää, että on näin pitkä karanteeni? Yrittäjänä ärsyttää tämmöinen.”

”No tietenkin tällä hetkellä se on tosi haastava ton tosi tiukan matkustusrajoituksen vuoksi. Mä olen itse tällä hetkellä Suomessa töissä juurikin tän takia kuin ei pääse matkustaa sisään tai ulos ilman karanteenia niin siinä katoa vähä niitä Hongkongin kilpailuetuja.”

”No suurin huoleen aihe on se et normaalisti itekin olin 1 tai 2 kertaa Kiinassa käymässä ja pitämässä huolta tuotekehityksestä ja valmistuksesta ja et ne menee hyvin ja nyt ku nää rajamuodollisuudet on estänyt sen niin tän tyylises liiketoiminnassa se etäyhteyksissä oleminen on huomattavasti haastavampaa kuin esim toimistotöissä kyl se sillee hankaloittaa ja aiheuttaa haasteita.”

”Raja Kiinaan ja muuallekin pitäis saada auki koska täällä on paljon pääkonttoreita jotka pyörittää toimintaa muualla Aasiassa ja rajojen kiinni pitäminen tekee siitä tosi vaikeeta. Et kyl se liiketoiminta vaatii niitä tapaamisia. Ja ennen jos halusi ostaa

Kiinasta jotain niin pysty mennä katsomaan paikanpäälle mutta nyt pitää ostaa piimeenä tai käyttää muita palveluita. Et ihan kaikki toiminta tarvii sen, että menee kasvotusten kattomaan mitä tapahtuu / mitä ostaa jne.”

”Et se haittaa tällaista kansainvälistä liiketoimintaa tosi paljon et johonkin pisteeseen asti pystyy tehdä etänä mut kyl se sit jossain vaihees menee aika hankalaksi. Et esimerkiksi laatu on kärsinyt tästä syystä koska ei pääse valvomaan sitä työntasoa liivenä.”

5.4 Yhteenveto haastattelututkimuksen tuloksista

Haastattelututkimuksesta nousi esille monia eri asioita eri näkökulmista. Tästä syystä tuloksien selventämiseksi on tulokset esitelty myös taulukkomuodossa (taulukko 2). Tuloksien näkeminen yhteenvetona taulukossa selventää haastattelututkimuksen tuloksia ja niitä on helpompi tarkastella.

Taulukko 2. Yhteenveto haastattelututkimuksen tuloksista

Hongkongin kiinnostavimmat piirteet suomalaisille	Hongkongin tarjoamat mahdollisuudet suomalaisille yrityksille	Suomalaisten yritysten haasteet Hongkongissa toimimisessa
<p>Helpot käytännöt ulkomaisille yrityksille ja kansainväliselle kaupalle</p> <p>Verotuspolitiikka</p> <p>Vahva, vakaa ja turvallinen liiketoimintaympäristö</p> <p>Maantieteellinen sijainti sekä rakenne</p> <p>Dynaaminen bisneselämä ja englannin kielen käyttö</p>	<p>Ekologisuuteen liittyvät ratkaisut</p> <p>Terveysteknologia ja muut tekniikan ratkaisut</p> <p>Aasian pääkonttorin perustamispaikka</p> <p>Testimarkkina muualle Aasiaan</p> <p>Verkostoitumismahdollisuudet ja yhteydet päätöksentekijöihin</p>	<p>Uusi kansallinen turvallisuuslaki ja sen rooli tulevaisuudessa</p> <p>Kaupantekoprosessit</p> <p>Saturoituneet markkinat</p> <p>Korkeat kustannukset</p> <p>Koronapolitiikka ja rajojen kiinni pitäminen</p>

6 Pohdinta

Tässä luvussa pohditaan opinnäytetyön johtopäätöksiä, tutkimuksen luotettavuutta sekä lopussa arvioidaan opinnäytetyöprosessin kulkua ja omaa oppimista.

6.1 Johtopäätökset

Tutkittuani Hongkongin erilaisia instituutteja sekä ympäristöjä voin todeta, että Hongkongin liiketoimintaympäristö suomalaisille yrityksille on ainakin vielä houkutteleva erityisesti sen erityispiirteiden kautta. Hongkongin liiketoimintaympäristössä tapahtuvat tulevaisuuden muutokset tulevat tarjoamaan monille suomalaisille yrityksille erilaisia mahdollisuuksia. Lisäksi liiketoimintaympäristön haasteisiin, lukuun ottamatta poliittisiin, voidaan sopeutua, mutta osa niistä vaatii pitkäjänteisyyttä sekä suunnitelmallisuutta.

Erikoispiirteet suomalaisten yritysten tukena

Tutkimuksessa nousi esille samoja kiinnostavia erityispiirteitä Hongkongin liiketoimintaympäristöstä kuin mitä tietoperustassa tuotiin esille. Esimerkiksi verotuspolitiikka, kansainvälinen, vahva, vakaa sekä yritysystävällinen liiketoimintaympäristö ja englannin kielen käyttö korostuivat yrityksille tärkeinä asioina liiketoimintaympäristössä toimimisen kannalta. Hongkongin liiketoimintaympäristön erityispiireet laskevat kynnyistä lähteä uusille markkinoille, sillä ne tukevat hyvin suomalaisten yritysten toimintaa. Suomalaisten yritysten ei tarvitse esimerkiksi huolehtia siitä, että Hongkongin liiketoimintaympäristössä esiintyvät viralliset instituutiot rajoittaisivat suomalaisten yritysten liiketoimintaa ja suomalaisilla yrityksillä on mahdollisuus onnistua Hongkongin liiketoimintaympäristössä toimiessaan. Asia voisi olla toisin, sillä viralliset instituutiot voivat rajoituksillaan aiheuttaa epäonnistumisen kansainvälisillä markkinoilla, kuten Peng (2015, 15) toteaa.

Hongkongin viralliset instituutiot, jotka ovat poliittisia, laillisia ja taloudellisia systeemeitä (Peng 2015, 15), on rakennettu ja jäsenelty niin, että niiden kautta tarjotaan ulkomaisille yrityksille helppo pohja aloittaa liiketoimintaansa Hongkongissa. Tämä vähentää sitä, ettei suomalaisten yritysten tarvitse heti alussa kohdata suuria ongelmia tai kokea, että liiketoimintaympäristö tukisi enemmän kotimaisten yritysten liiketoimintaa ja tarkoituksena olisi vaikeuttaa kansainvälisten yritysten toimintaa, sillä kuten Cavusgil ym. (2020, 212) toteavat tämä voi mahdollisesti tapahtua liiketoimintaympäristössä.

Tutkimuksessa nostetut erityispiirteet pohjautuvat historiaan ja Sir John Cowperthwaiten luomaan talouspolitiikkaan, josta mainittiin tietoperustan sivuilla 13-14. Nämä tuovat Hongkongin liiketoimintaympäristöön vakautta sekä turvaa. Sir John Cowperthwaiten käytännöt ovat olleet toiminnassa jo pitkään ja ne toimivat vieläkin Hongkongin

nykyaikaisessa liiketoimintaympäristössä. Voidaan olettaa, että näihin käytäntöihin ei luultavasti tule suuria muutoksia, sillä näiden avulla Hongkongin liiketoimintaympäristö on kehittynyt siihen tilanteeseen missä se on nyt. Tämä luo turvaa ja vakautta suomalaisten yritysten toimintaan Hongkongissa, sillä he voivat olettaa, ettei liiketoimintaympäristön tärkeysiin ja kansainvälistä liiketoimintaa tukeviin erityispiirteisiin ole tulossa nopeita muutoksia. Jos kyseiset erityispiirteet pohjautuisivat esimerkiksi uusien lakien pohjaan, voisi mahdollisuutena olla lakien nopea muuttaminen, jos huomataan että uudet lait eivät toimi käytännössä. Kuten Cavusgil ym. (2020, 187) mainitsivat, äkillisiä muutoksia on vaikeampi käsitellä ja ne aiheuttavat suuremman riskin yrityksen liiketoiminnalle. Historiassa luodut perusteet virallisille instituutioille vahvistavat sitä, ettei suomalaisten yritysten tarvitse murehtia siitä, että liiketoimintaympäristöön tulee nopeita tai suuria muutoksia ja heidän liiketoimintansa tekeminen Hongkongissa olisi epävakaalla pohjalla.

Mahdollisuudet pohjautuvat ongelmien ratkaisuihin ja verkostoitumiseen

Hongkongissa nähtiin eniten mahdollisuuksia liittyen ekologisiin sekä tekniikan ratkaisuihin. Haastateltavat nostivat kyseiset mahdollisuudet todeten samalla, että näihin kyseisiin asioihin suomalaisilla yrityksillä olisi paljon tarjottavaa. Suomalaisten yritysten kannattaa nyt aloittaa liiketoimintaansa Hongkongissa tarttuen näihin mahdollisuuksiin mitä uudet projektit, ympäristöongelmien korjaamiset sekä ikääntyvä väestö tarjoavat ja näiden kautta suomalaiset yritykset pääsisivät laajentumaan Aasian markkinoille. Hongkongin liiketoimintaympäristö tarjoaa suomalaisille yrityksille myös testimarkkinat muualle Aasiaan, joten tästä syystä olisikin kaikista helpointa ja järkevintä aloittaa liiketoimintansa Hongkongissa. Nämä Hongkongissa aloitetut projektit, jotka esiteltiin tietoperustan sivuilla 20-22, sekä väestön ikääntyminen ovat avanneet ovia suomalaisille yrityksille aloittaa liiketoimintaansa Hongkongissa. Hongkongin liiketoimintaympäristöä tullaan luultavasti kehittämään aina, mutta nämä kehitysprojektit ovat ajankohtaisia suomalaisten kannalta, sillä suomalaisilta yrityksiltä löytyy ratkaisuja näihin ongelmiin.

Haastatteluissa ilmeni lisäksi, että Hongkongin liiketoimintaympäristö tarjoaa suuret verkostoitumismahdollisuudet ja mahdollisuuksia päästä toimimaan sekä tapaamaan päätöksentekijöiden kanssa. Nämä mahdollisuudet auttavat suomalaisia yrityksiä tulevaisuudessa. Kuten haastateltavat nostivat esille, Hongkong toimii hyvänä testimarkkinana suomalaisille yrityksille muualle Aasiaan. Jos suomalaiset yritykset näkevät Hongkongissa toimiessa, että muuallakin Aasiassa on kysyntää, kansainvälinen laajentuminen on paljon helpompaa jo Hongkongissa rakennettujen verkostojen ansiosta. Nämä verkostoitumismahdollisuudet Hongkongin liiketoimintaympäristössä ovat tärkeitä tekijöitä suomalaisille yrityksille, sillä kansainvälistymisen vauhdittajana toimiikin yhä useammin verkostoituminen kuten Viitala ja Jylhä (2013, luku 8) mainitsevat. Hongkongissa toimiessaan

suomalaiset yritykset rakentavat Aasian verkostoaan ja tätä kautta rakentuu pohja myös muualla Aasiassa toimimiseen ja nopeaan kansainvälistymiseen.

Haasteet vaativat suunnitelmallisuutta ja varautumista

Suomalaisten yritysten tulee kuitenkin muistaa, että vaikka Hongkongin liiketoimintaympäristö tarjoaa monia mahdollisuuksia suomalaisille yrityksille niin se tarjoaa mahdollisuuksia myös monille muillekin. Hongkongin markkinoiden koettiin olevan hyvin saturoituneet juuri siitä syystä, että sinne on todella helppo laajentua ja liiketoiminnan pyörittäminen on vaivatonta. Suomalaisten yritysten tulee ottaa tämä huomioon Hongkongin liiketoimintaympäristöstä ja miettiä miten erottautua Hongkongin markkinoilla, jossa toimii jo nyt 9 049 ulkomaista yritystä kotimaisten yritysten lisäksi, joilla on Whittingtonin ym. (2020, 329) mukaan jo valmiiksi ylivoimainen tietämys paikallisista markkinoista. Lisäksi haastatteluissa esille nousseet korkeat kustannukset erityisesti liiketiloissa ja pitkät neuvotteluprosessit ennen kaupan sulkemista tarkoittavat sitä, että Hongkongissa ei välttämättä synny tuloksia heti alussa. Korkeat kustannukset ovat epäsuotuisa tekijä suomalaisille yrityksille ja monille muille yrityksille kuten tietoperustan sivulla 24 esitetystä Hongkongin väestönlaskenta- ja tilastointilaitoksen teettämän tutkimuksesta selviää. Tähän täytyy olla siis varautunut ja yritysten tulee miettiä, onko heillä resursseja sekä varoja lähteä toimimaan hyvin kilpailulliseen sekä kovakustanteiseen liiketoimintaympäristöön, jossa nopeat voitot eivät ole taattuja.

Pitkät prosessit, kulttuurierot sekä saturoituneet markkinat ja näiden tuomat haasteet tarkoittavat sitä, että suomalaisten yritysten tulee panostaa resurssejaan eniten kulttuuritietämykseensä sekä liiketoimintasuunnitelmastrategiaansa. Haastatteluissa nostettiin esille se, että koska Hongkongiin on helppo tulla ulkomaisena yrityksenä, kaikki, jotka haluavat Aasiaan luultavasti suuntavat Hongkongiin. Haasteeksi siis nousee miten suomalaiset yritykset erottautuvat joukosta, sillä luultavasti kaikilla on sama idea Hongkongin liiketoimintaympäristöön tullaessaan. Suomalaisten yritysten täytyy olla valmiita ja halukkaita pistämään energiaansa sekä aikaansa siihen, että he oikeasti erottautuvat kilpailijoista. Lisäksi suomalaisten yritysten täytyy olla valmiita käymään kauppaprosessit loppuun sekä sosiaalisoimaan itseään erilaisten tapahtumien ja muiden kautta ja olemaan valmiita verkostoitumaan. Tärkeintä on löytää ne päätöksentekijät, jotka auttavat erottautumaan Hongkongin saturoituneesta markkinoista yhdistämällä juuri oikeille henkilöille. Hongkongin liiketoimintaympäristössä onnistuminen ei ole mahdollista, ellei ole valmis näihin sekä halukas vähentämään kulttuurieroja, jotta prosesseista ja Hongkongin sosiaalisessa ympäristössä toimimisesta tulee vähemmän haastavampaa.

Liiketoimintaympäristölle suurin haaste on tällä hetkellä kansallinen turvallisuuslaki. Kansallinen turvallisuuslaki on puhuttanut siitä asti, kun se on tullut voimaan ja kuten Wu

(2020, 3) mainitsee, monet kansainväliset yritykset ovat kokeneet sen vaikuttaneen liiketoimintaympäristöön negatiivisesti. Tutkimuksesta nousi kuitenkin esille, että suomalaiset yritykset kokevat liiketoimintaympäristön vielä suhteellisen hyvänä tällä hetkellä kaikesta huolimatta. Uusi laki on kuitenkin nostanut huolta tulevaisuuden näkymistä ja siitä, miten Hongkongin poliittinen ympäristö tulee muuttumaan ja millä tahdilla. Kuten Cavusgil ym. (2020, 186) mainitsevat, poliittiset systeemit pyrkivät tuomaan vakautta lakien kautta sekä suojaamaan maata ja sen järjestelmää ulkoisilta uhkilta. Tämä auttaa vähentämään poliittista riskiä liiketoimintaympäristössä eli riskiä, joka liittyy poliittisiin muutoksiin. Uuden kansallisen turvallisuuslain takia poliittinen riski liiketoimintaympäristössä on kasvanut, sillä Hongkongin vanhat poliittiset systeemit eivät enää pysty tarjoamaan vakautta, sillä uusi turvallisuuslaki syrjäyttää kaikki muut lait ja tulevaisuudessa ei tiedetä millainen Hongkongin liiketoimintaympäristö tulee olemaan.

Kuten Kwok ja Donkervoort (2021, 4) toteavat sekä eräs haastateltava sivulla 38 mainitsee, uuden kansallisen turvallisuuslain vaikutuksista ei vielä tiedetä ja tämä on uhka kansainväliselle liiketoiminnalle Hongkongissa. Tämä on luonut monia uhkakuvia tulevaisuuteen ja poliittiseen ympäristöön, joihin ei voida saada selkeitä vastauksia, koska laki on todella epäselvä. Tästä syystä ei vielä tiedetä tarkkaan mitä tapahtuu ennen kuin oikeasti nähdään ja saadaan esimerkkejä siitä, miten lakia sovelletaan länsimaalaisin yrityksiin. Cavusgil ym. (2020, 187) mainitsevatkin että hiljattaiseen muutokseen on helpompi sopeutua, mutta poliittisen ympäristön ollessa hektinen ja arvaamaton, muutokset liiketoimintaympäristöön voivat tulla nopeasti. Tämä aiheuttaa haasteita suomalaisille yrityksille sopeutua uuteen ja jopa nopeasti muuttuvaan poliittiseen ympäristöön ja haasteena on myös se, miten käy kansainväliselle ympäristölle. Hongkongin liiketoimintaympäristöllä ei tällä hetkellä ole niin vahvaa pohjaa, joka antaisi varmuuden tasapainoisesta tulevaisuudesta. Suomalaisiin yrityksiin ja heidän toimintaansa poliittinen ympäristö ei tällä hetkellä vaikuta suuresti, mutta taustalla on kuitenkin aina ”mitä jos” tai ”milloin” skenaarioita. Liiketoimintaympäristö voi olla aivan erilainen viiden vuoden kuluttua ja voi olla, että viiden vuoden kuluttua tuotettu tutkimus antaa erilaisia vastauksia ja näkemyksiä. Suomalaisten tulee varautua poliittisen ympäristön nopeisiin muutoksiin sekä pohtia, onko Hongkongin liiketoimintaympäristö silti suotuisa juuri heidän yritykselleen tästä huolimatta.

Hongkongin liiketoimintaympäristön kokonaiskuva

Tietoperustan sekä tutkimuksesta tulleiden tuloksien perusteella tehtyjen päätelmien suurimmat oivallukset liittyivät siihen, millainen Hongkongin liiketoimintaympäristö on suomalaisille yrityksille ja miten he näkevät siellä toimimisen. Hongkongin liiketoimintaympäristöä keuhuttiin ja haastatteluissa tuotiin esille monia kiinnostavia erityispiirteitä, joita haastateltavat selvästi arvostivat ja pitivät tärkeinä. Haastateltavien kuitenkin tuodessa esiin erityispiirteitä tai esimerkiksi verkostoitumismahdollisuuksia, testimarkkinamahdollisuuksia tai

ongelmia liittyen rajojen kiinni pitämiseen vastauksista nousi esille se, ettei tarkoituksena ole toimia pelkästään Hongkongin liiketoimintaympäristössä, sillä se ei yksinään tarjoa välttämättä tarpeeksi liiketoimintamahdollisuuksia suomalaisille yrityksille. Nämä erityispiirteet sekä mahdollisuudet ovat loistavia piirteitä kansainvälisen liiketoimintaympäristön ja laajentumismahdollisuuksien kannalta, mutta ne ovat vain pohjaa isolle strategialle. Hongkongin liiketoimintaympäristön erityispiirteiden ja mahdollisuuksien varaan suomalaiset yritykset pystyvät rakentamaan koko Aasian liiketoimintastrategiansa selkeästi. Jopa ne suomalaiset yritykset, joilla itse Hongkongin markkinoilla toimiminen ei ole ensisijaisena mielenkiinnon kohteena, kannattavat perustaa heidän Aasian pääkonttorinsa Hongkongiin sen liiketoimintaympäristön tarjoavien piirteiden ja kansainvälistymismahdollisuuksien takia.

Moni Hongkongin liiketoimintaympäristön liiketoimintamahdollisuuksista suomalaisille yrityksille vaikutti olevan ratkaisuja ajankohtaisiin liiketoimintaympäristön ongelmiin. Pohdinkin sitä, että mitä mahdollisuuksia Hongkongin liiketoimintaympäristö tarjoaa tulevaisuudessa, kun kyseiset projektit ja ongelmat on saatu päätökseen ja korjattua. Tästä syystä onkin tärkeää, että suomalaisten yritykset miettivät strategiansa niin, etteivät he tule pelkästään Hongkongin liiketoimintaympäristöön vaan harkitsevat myös toimintaa muuallakin. Strategian laajentaminen koskemaan myös muita Aasian maita on helppoa, sillä Hongkongin liiketoimintaympäristössä toimiessaan suomalaiset yritykset pystyvät tarkastelemaan muita Aasian markkinoita ja niiden kysyntää kuten haastateltavat totesivat. Tällä tavoin mahdollisuuksien vähentyessä suomalaisilla yrityksillä on jo hiukan pohjatietoa siihen, missä muualla Aasiassa heidän tuotteillaan on kysyntää.

Lisäksi pohdin, kuinka suuri merkitys Hongkongin sijainnilla sekä sen tarjoamalla helpolla liikkuvuudella on siinä, kun tarkastellaan, millainen Hongkongin liiketoimintaympäristö on suomalaisille yrityksille. Tarkoituksena ei ollut tarkastella COVID-19-pandemian vaikutuksia, mutta niistä aiheutuvat muutokset liiketoimintaympäristössä tulivat väistämättä esille. Rajojen kiinni pitäminen on selkeästi aiheuttanut haasteita suomalaisille yrityksille Hongkongissa, mikä on loogista, sillä kuten Ooi mainitsee InvestHK:n raportissa (2021, 1) maantieteellinen sijainti on Hongkongin tärkeä kilpailuetu. Rajojen ollessa kiinni suomalaiset yritykset eivät pysty hyödyntämään tätä, jolloin kyseisen kilpailuetu katoaa. Uskon, että syy miksi tämä luultavasti koettiin niin tärkeäksi ja miksi rajapolitiikka nostettiin korostetusti esille on se, että suomalaisten yritysten liiketoimintastrategia koskien Hongkongin liiketoimintaympäristöä näyttää rakentuvan sen tarjoamien etuuksien varaan, joiden avulla päästään muualle Aasiaan. Pandemian iskiessä suomalaiset yritykset eivät päässeet hyödyntämään Hongkongin liiketoimintaympäristön yhtä tärkeintä erityispiirrettä eikä se enää tarjonnut niitä maantieteellisiä etuja, joiden takia Hongkongiin oli tultu.

Kaiken kaikkiaan Hongkongin liiketoimintaympäristö suomalaisille yrityksille on ystävällinen, suotuisa sekä helppo kansainvälisen liiketoiminnan harjoittamisen kannalta. Hongkongin omassa liiketoimintaympäristössä tapahtuvat muutokset tarjoavat suomalaisille yrityksille mahdollisuuksia ja jos Hongkongin liiketoimintaympäristön ei koeta enää tarjoavan tarpeeksi, on yritysten helppoa laajentaa toimintaansa Hongkongin ulkopuolelle esimerkiksi hyvien verkostoitumismahdollisuuksien sekä Hongkongin sijainnin takia. Hongkongin liiketoimintaympäristön haasteisiin voidaan sopeutua suunnitelmallisuudella, käyttämällä resursseja kulttuurierojen tutustumiseen sekä olemalla sinnikäs ja pitkäjänteinen. Lisäksi uuden kansallisen turvallisuuslain aiheuttamat muutokset poliittisessa ympäristössä eivät ainakaan vielä ole vaikuttaneet suomalaisten yritysten toimintaan.

Vaikka vaikutukset eivät ole vielä suuresti näkyvissä, kansallinen turvallisuuslaki kuitenkin aiheuttaa epävarmuutta tulevasta sekä sen suorista vaikutuksista Hongkongin liiketoimintaympäristöön. Vielä ei ole varmaa mitä tämä tarkoittaa Hongkongin liiketoimintaympäristölle ja miten suomalaiset yritykset tämän kokevat. Esimerkiksi 5 vuoden kuluttua olisi varmasti ajankohtaista tarkastella tätä kyseistä aihetta uudestaan, sillä luultavasti tutkimuksen vastaukset olisivat erilaisia ainakin mahdollisuuksien ja haasteiden osalta. Uskon kuitenkin, että tietoperustassa esiintyvät Hongkongin erityispiirteet tulevat varmasti olemaan liiketoimintaympäristön houkuttelevimpia asioita jatkossakin, sillä ne nousivat esille myös tutkimuksessa.

Kuten Whittington ym. (2020, 319) toteavat, kaikissa liiketoimintaympäristöissä esiintyy kuitenkin aina hallitsemattomia muuttujia, joihin yritykset eivät voi vaikuttaa ja yritysten tuleekin tarkastella liiketoimintaympäristön kokonaisuutta. Opinnäytetyön tietoperusta antaa-kin hyvän katsauksen siihen, mitä liiketoimintaympäristöstä tulee ottaa huomioon ja erityisesti kansainvälisesti toimiessa. Lisäksi tietoperustassa on nostettu esille Hongkongin liiketoimintaympäristön ominaisuuksia ja suomalaisille yrityksille ajankohtaisia näkökulmia. Tutkimuksen tulokset täydentävät näitä antamalla konkreettisen katsauksen Hongkongin liiketoimintaympäristöstä siellä liiketoimintaa harjoittavien suomalaisten yritysten kautta. Näiden tuella suomalaiset yritykset saavat opinnäytetyötä hyödyntämällä tietoa siitä millainen Hongkongin liiketoimintaympäristö on suomalaisille yrityksille.

6.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tieteellisen tutkimuksen luotettavuuden mittareiksi luetaan yleensä reliabiliteetti sekä validiteetti. Reliabiliteetti tarkastelee tulosten pysyvyyttä (saadaanko samat tulokset, jos tutkimus uusitaan) ja validiteetti taas selvittää onko tutkimuksessa tutkittu oikeita asioita. (Kananen 2017, 175.) Nämä käsitteet on kuitenkin luotu kvantitatiivista tutkimusta varten, sillä kvantitatiivisessa tutkimuksessa tutkittavat ilmiöt voidaan viedä laboratorio-olosuhteisiin,

jossa kokeet ja mittaukset ovat helposti uusittavissa (Kananen 2017, 173). Kvantitatiivisessa tutkimuksessa luotettavuutta voidaan siis arvioida ja laskea tarkkaan (Kananen 2017, 175).

Tuomen ja Sarajärven (2018, luku 6.2) mukaan käsitteiden käyttöä on kritisoitu siitä, että ne vastaavat vain lähinnä määrällisen tutkimuksen tarpeisiin. Laadullista tutkimusta arvioitaessa nämä käsitteet muodostuvat hankalaksi, sillä laadullista tutkimusta ei voi viedä laboratorio-olosuhteisiin (Kananen 2017, 173). Laadullisessa tutkimuksessa tutkitaan erilaisia ilmiöitä, ihmisten toimintaa ja ympäristöjä. Nämä eivät kuitenkaan toistu kaavamaisesti vaan ne muuttuvat jatkuvasti. Tästä syystä ei ole yksiselitteistä ohjetta laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arviointiin. (Kananen 2017, 173.)

Puusa ja Juuti (2020, osa V) kuitenkin mainitsevat, että pohdittaessa laadullisen tutkimuksen luotettavuutta nostetaan esille kolme eri käsitettä. Käsitteet ovat tutkimuksen uskottavuus, luotettavuus sekä eettisyys. Tutkimuksen uskottavuus tarkoittaa, että tutkimuksen aineisto on kerätty oikeita menetelmiä käyttäen sekä analysoitu laadullisen tutkimukseen sopivilla menetelmillä huolellisesti. Luotettavuudella taas tarkoitetaan, että tutkimuksen tekijä pystyy vakuuttamaan lukijan sekä perustelemaan lukijalle, että tekijä on käyttänyt tutkimuksessaan oikeanlaisia lähestymistapoja sekä menetelmiä, joiden avulla on voitu ratkaista tutkimusongelma ja toteuttaa se. Eettisyys taas tarkoittaa, että tekijä on tutkimuksen jokaisessa vaiheessa noudattanut eettisiä periaatteita. Lisäksi tekijä on pitänyt huolen siitä, ettei tutkimuksen kohteena tai tutkimukseen osallistuneille aiheudu tutkimuksesta haittaa. (Puusa & Juuti 2020, osa V.)

Pääluvussa neljä on kerrottu, miten tutkimuksen aineisto on kerätty sekä analysoitu ja selitetty miksi kyseiset valinnat on tehty. Aineistonkeruu tapahtui laadulliseen tutkimukseen sopivilla teemahaastatteluina. Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina antaen mahdollisuuden haastateltaville ilmaista itseään mahdollisimman vapaasti. Haastatteluiden kautta saatiin kerättyä aineistoa luonnollisessa ympäristössä ja oikeilta henkilöiltä eli suomalaisilta yrityksiltä, jotka toimivat Hongkongissa. Tutkimuksesta saatu aineisto analysoitiin laadulliselle tutkimukselle sopivalla menetelmällä huolellisesti. Tutkimuksen voidaan siis toteavan olevan uskottava sillä sen aineiston keräämisessä ja analysoimisessa on käytetty laadulliselle tutkimukselle sopivia menetelmiä.

Pääluvussa neljä myös kerrotaan tutkimusmenetelmän valitsemisesta sekä perustelut siihen miksi esimerkiksi on valittu käyttää kvalitatiivista tutkimusta kvantitatiivisen tutkimuksen sijaan ja kuinka kvalitatiivinen tutkimustapa sopii tutkimusongelman ratkaisemiseen. Tällä tavoin lukija voidaan vakuuttaa siitä, että tutkimuksessa on käytetty oikeanlaista lähestymis- sekä toteuttamistapaa. Lisäksi tutkimusongelmaa on lähdetty ratkaisemaan

kolmen eri alaongelman kautta, jotka pyrkivät löytämään vastauksen tutkimusongelmaan. Kyseiset alaongelmat on myös otettu teemoiksi teemahaastatteluun, jotta ne tulisivat ratkaistuksi ja näin ollen saadaan vastaus myös tutkimusongelmaan. Tällä tavoin tutkimuksesta on saatu tehtyä luotettava.

Luotettavuuden parantamiseksi koko opinnäytetyön ajan on pyritty kertomaan tutkimuksen ja raportin eri osista mahdollisimman tarkkaan ja läpinäkyvästi. Tutkimuksessa tulee esille sen kohde ja tarkoitus sekä miksi olen kokenut tutkimuksen tärkeäksi. Pääluvussa neljä on kerrottu aineiston keruusta, millä perusteella haastateltavat on valittu sekä miten aineisto on analysoitu. Seuraavassa kappaleessa lisäksi mainitaan, kuinka haastattelut sujuivat sekä mikä oli tutkimuksen aikataulu. Lisäksi tutkimukseen on sisällytetty arviointi tutkimusraportin luotettavuudesta. Tuomen ja Sarajärven (2018, luku 6.3) mukaan näiden edellä mainittujen asioiden sisällyttäminen ja perusteleminen parantavat tutkimuksen luotettavuutta sillä laadullista tutkimusta arvioidaan kokonaisuutena ja voidaankin todeta, että tutkimus on näillä perusteilla luotettava.

Kanasen (2017, 179) mukaan saturaatiota voidaan myös käyttää laadullisen tutkimuksen luotettavuuden vahvistamisessa. Saturaatiolla tarkoitetaan sitä, että tietyt tutkimustulokset alkavat toistuvat lähteestä riippumatta. Laadullisessa tutkimuksessa tämä tarkoittaa sitä, että tutkimukseen otetaan uusia havaintoyksiköjä niin kauan kunnes vastaukset alkavat toistaa itseään eikä niistä saada mitään uutta tutkimusta varten. Tutkimuksessa jokaisen haastattelun aikana nousi aina jotain uutta, mutta melko nopeasti aloin huomaamaan, että kaikissa haastatteluissa toistui tietyt asiat aina uudestaan ja uudestaan. Tutkimuksen aineistosta oli helppoa löytää teemat, jotka toistuivat jokaisen haastateltavan kohdalla. Tutkimuksen aineisto oli siis saturoitunut ja tällä tavoin se lisää myös tutkimuksen luotettavuutta.

Viimeisenä luotettavuustarkastelussa käsitellään, onko tutkimus eettisesti toteutettu. Tutkimuksen haastattelut äänitettiin, mutta opinnäytetyön valmistuttua nauhoitukset sekä dokumentit poistettiin sekä haastateltavien anonymiteettiä on suojeltu tulokset osiossa. Jokaisen haastateltavan mielipidettä on arvostettu ja he ovat saaneet ilmaista itseään mahdollisimman vapaasti. Haastateltaville on myös kerrottu tutkimuksesta, sen aiheesta ja haastatteluiden toteuttamistavasta mahdollisimman läpinäkyvästi. Tällä tavoin on voitu pitää huoli siitä, ettei kenellekään aiheudu haittaa tutkimukseen osallistumisesta ja tutkimus on näin ollen eettisesti tehty.

6.3 Opinnäytetyön prosessin ja oman oppimisen arviointi

Aihe opinnäytetyöhön tuli työharjoittelun ja oman mielenkiinnon kautta. Työharjoittelun aikana pääsin tutustumaan suomalaisten yritysten toimintaan Hongkongissa. Itsellä ennen työharjoittelua pyöri mielessä Hongkongissa tapahtuneet viimeaikaiset tapahtumat ja tästä syystä olikin mielenkiintoista lähteä paikanpäälle näkemään, millainen ympäristö Hongkong on.

Työharjoittelun aikana sain mahdollisuuden päästä kuulemaan erilaisista projekteista, jotka tapahtuvat Hongkongissa ja joihin suomalaisilla yrityksillä olisi annettavaa. Lisäksi esille nousi monia yhteistyömahdollisuuksia esimerkiksi erilaisten tapahtumien kautta, joissa kerrottiin kuinka suomalaiset voivat hyötyä Hongkongin markkinoista ja toisin päin. Kansainvälistymiseen liittyy aina riskejä ja uskoin, että viimeaikaiset tapahtumat Hongkongissa ovat nostaneet monia riskejä suuresti suomalaisille yrityksille, mikä taas nostaa kynnystä lähteä juuri Hongkongin markkinoille.

Tästä syntyi idea lähteä tutkimaan jotain liittyen Hongkongiin sekä suomalaisiin yrityksiin. Aiheen rajaamisessa meni hetki, sillä minun piti ottaa huomioon suomalaisen yhteisön pienuus Hongkongissa ja varmistaa haastateltavien anonymiteetti tutkimuksessa. Lopulta päädyin tarkastelemaan Hongkongin liiketoimintaympäristöä suomalaisille yrityksille makrotalouden tasolla, mikä avasi mahdollisuuden haastatella suomalaisia yrityksiä toimialasta riippumatta ja näin ollen kasvattaa tutkimuksen otantaa. Tarkoituksena oli myös keskittyä pelkästään ajankohtaisiin aiheisiin, joihin törmäsin työharjoittelussa ollessani sekä tuoda esille ne aiheet, jotka ovat tällä hetkellä tärkeitä suomalaisille yrityksille tietää.

Opinnäytetyö alkoi virallisesti vuoden 2021 elokuun lopussa tekemällä opinnäytetyösuunnitelma. Tämän jälkeen lähdettiin lähes heti etsimään haastateltavia ja kuukauden kuluessa tästä tehtiin ensimmäiset haastattelut eli aloitin empiirisen osan tekemistä jo opinnäytetyön alussa. Olin aluksi huolissani haastateltavien saamisesta, mutta yllätyin iloisesti, kuinka nopeasti ja kuinka moni ehdokas vastasi haastattelukutsuun. Haastattelujen sopiminen ja toteuttaminen sujui mukavasti. Mielestäni haastattelut sujuivat hyvin ja keskustelu oli todella luontevaa haastateltavien ja minun kesken. Koin saavani haastatteluista paljon irti ja jokainen haastattelu oli mielenkiintoinen ja nautin kovasti haastatteluiden tekemisestä.

Aloitin teoriaosuutta hiukan ennen haastatteluita, mutta toivon että olisin kerennyt tehdä enemmän. Haastattelut olivat kuitenkin etusijalla, sillä en tiennyt milloin ja missä vaiheessa vai joudunko ollenkaan palaamaan takaisin Suomeen ja halusin toteuttaa haastattelut Hongkongissa ollessani. Viimeistelin teoriaosuuden vasta haastatteluiden

toteuttamisen jälkeen. Toivon, että olisin tehnyt teoriaosuutta hiukan enemmän ennen haastatteluita, sillä uskon että haastattelukysymyksistä olisi tällöin tullut enemmän tärkeitä. Sain kuitenkin haastatteluista hyviä vastauksia ja näkökulmia, joista olen todella kiitollinen, sillä ne auttoivat opinnäytetyön tekemisessä.

Teoriaosuuden viimeistelyn jälkeen lähdin analysoimaan haastatteluista tulleita aineistoja. Haastatteluiden analysoiminen alkoi hyvin, mutta kun itse tuloksia tuli kirjoittaa opinnäytetyön raporttipohjaan minulle iski niin sanottu ”kirjoittajan blokki”. Haastatteluista tulleet tulokset olivat minulle selviä, mutta en aluksi saanut niitä kirjoitettua esitettävään muotoon. Kirjoittaminen tuntui haastavalta, sillä yliajattelin liikaa sitä mitkä asiat tulevat tulokset-osiin ja mitkä asiat taas liittyvät työn pohdinta-osiin. Minun olisi vain pitänyt kirjoittaa rohkeasti ilman ylianalysoimista ja lajitella tekstini oikeisiin osioihin sen valmistuttua. Tästä yli päästyäni tulosten kirjoittaminen sujui kuitenkin vaivattomasti ja oli mukava huomata kuinka tietoperusta ja tulokset tukivat toisiaan.

Opinnäytetyön loppua kohden päädyin tekemään teoriaosuuden lähes kokonaan uudelleen, sillä se oli liian pinta- sekä yksipuolinen. Koin, että teoriaosuuden tekeminen oli haasteellista osittain. Tiedon löytäminen ja erityisesti erilaisten hyödyllisten tutkimuksien tai raporttien löytäminen vei todella paljon aikaa ja suurin osa lähteistä oli maksumuurien takana. Tiesin, ettei lähteiden löytäminen tietoperustaan ole helppoa, mutta minut yllätti se, kuinka paljon aikaa se loppupeleissä vei. Kyseiset haasteet auttoivat oppimaan suuresti tiedonhausta. Olen lopputulokseen tyytyväinen ja pystyin johtopäätöksissä yhdistelemään tutkimuksen tuloksia teoriaosuuteen.

Opin opinnäytetyöprosessin aikana erittäin paljon. En ollut ennen tutustunut tarkkaan kvalitatiivisen tutkimuksen toteuttamiseen ja olikin todella mielenkiintoisesta ja opettavaista toteuttaa opinnäytetyö kvalitatiivisella tutkimusotteella. Työn tekeminen myös opetti kirjoittamisesta ja kirjoittamisprosessista. Välillä kirjoittaminen keskeytyi ja tuntui pelottavalta, sillä halusin tekstin olevan heti valmis ja kunnollinen. Opinnäytetyöprosessin loppua kohden kuitenkin opin, että täytyy vain uskaltaa kirjoittaa ja lopullinen teksti muokkautuu lopulta. Koko prosessi opetti myös todella paljon kärsivällisyyttä, sillä välillä tuntui, että työ ei etene mihinkään tekemisestä huolimatta. Pidin kuitenkin siitä, että opinnäytetyö oli huolellisesti laadittu kokonaisuus, joten työnteon suuntaviivat oli helppo määritellä ja koko prosessin vieminen eteenpäin oli selkeää.

Opinnäytetyö opetti tietenkin myös lisää tutkittavasta aiheesta ja oli todella mielenkiintoista päästä haastattelemaan kansainvälisiä suomalaisia yrityksiä. Tavoitteenani on työskennellä tulevaisuudessa kansainvälisen liiketoiminnan parissa sekä Hongkongissa. Tämän työn tekeminen oli mahtava tilaisuus syventyä Hongkongin liiketoimintaympäristöön

tarkkaan ja muutenkin siihen mitä liiketoimintaympäristöistä täytyy ottaa huomioon kansainvälisesti toimiessa. Uskon, että työstä tulleet oivallukset auttavat niin Hongkongissa toimimisessa sekä työskentelemisessä kuin myös tulevaisuuden muissa työtehtävissä. Kaiken kaikkiaan opinnäytetyöprosessi oli mielenkiintoinen, opettavainen ja positiivinen kokemus.

Lähteet

BBC News. 20.11.2019. Hong Kong: What is the Basic Law and how does it work? Luettavissa: <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-49633862>. Luettu: 25.11.2021.

Bergström, S. & Leppänen, A. 2021. Yrityksen asiakasmarkkinointi. 19., uudistettu painos. Helsinki: Edita.

Brattle, S. 2019. No standard working hours in Hong Kong? This is an opportunity. Workable Inside HR blogi. Luettavissa: <https://resources.workable.com/stories-and-insights/standard-working-hours-hong-kong>. Luettu: 27.11.2021.

Cavusgil, S. T., Knight, G. & Riesenberger, J. R. 2020. International business: The new realities. 5. painos, kansainvälinen painos. Harlow, Iso-Britannia: Pearson.

Census and Statistics Department Hong Kong Special Administrative Region. 2021. Report on 2021 Annual Survey of Companies in Hong Kong with Parent Companies Located outside Hong Kong. Luettavissa: https://www.censtatd.gov.hk/en/data/stat_report/product/B1110004/att/B11100042021AN21B0100.pdf. Luettu: 1.12.2021.

Daniels, J. D., Radebaugh, L. H. & Sullivan, D. P. 2015. International business: Environments and operations. 15. painos, kansainvälinen painos. Harlow: Pearson Education.

De Bruin, L. 23.5.2018. Business To You. PESTEL Analysis EXPLAINED. YouTube video. Katseltavissa: <https://www.youtube.com/watch?v=bYn4CyL3r5w>. Katsottu: 15.9.2021.

Environment Bureau. 2021. Hong Kong's Climate Action Plan 2050. Luettavissa: https://www.climate-ready.gov.hk/files/pdf/CAP2050_leaflet_en.pdf. Luettu: 30.12.

Erdman, K. M. 2017. An analysis of Geert Hofstede's Culture's consequences: Comparing values, behaviors, institutes and organizations across nations. Lontoo: Macat International Ltd.

Euromonitor International 2021. PEST Analysis: Hong Kong. Passport. Luettu: 30.1.2021

Fang, D. 2021. Analysis of Hong Kong Dollar in a Changing Economic Environment. Advances in Economics, Business and Management Research, 166, s. 474-478

Ferraro, G. P. & Briody, E. K. 2013. The cultural dimension of global business. 7. painos, kansainvälinen painos. Boston: Pearson.

Ghicajanu, M. 2019. Analysis of factors from the external environment in changing business processes. MATEC web of conferences, 290, p. 7008. Luettavissa: https://www.researchgate.net/publication/335334108_Analysis_of_factors_from_the_external_environment_in_changing_business_processes. Luettu: 19.12.2021.

Govada, S., Rodgres, T., Cheng, L., Chung, H. 2020. Smart Environment for Smart and Sustainable Hong Kong. Teoksessa Kumar, T.M. (toim.) Smart Environment for Smart Cities, 57-90. Springer. Singapore.

GovHK. 30.8.2020. Government Structure. Luettavissa: <https://www.gov.hk/en/about/govdirectory/govstructure.htm>. Luettu: 25.11.2021.

GovHK. 2021a. Environmental Laws & Regulations. Luettavissa: <https://www.gov.hk/en/residents/environment/compliance/laws.htm>. Luettu: 29.11.2021.

GovHK. 2021b. Municipal Solid Waste. Luettavissa: <https://www.gov.hk/en/residents/environment/waste/treatment/msw.htm>. Luettu: 29.11.2021.

GuideMeHongKong.com. s.a. Hong Kong Salaries Tax. Luettavissa: <https://www.guidemehongkong.com/business-guides/staffing-your-business/hong-kong-salaries-tax-guide>. Luettu: 25.11.2021.

Hassinen, S. 7.4.2021. Terveysteknologian vienti kasvaa – Vaikuttavuus on vientilukuja suurempaa. Teknologiateollisuus. Luettavissa: <https://healthtech.teknologiateollisuus.fi/fi/ajankohtaista/terveysteknologian-vienti-kasvaa-vaikuttavuus-vientilukuja-suurempaa>. Luettu: 27.12.2021

Healthtech Finland 2020. 10.6.2020. Terveysteknologian tuoteviennin kasvu jatkui vahvana vuonna 2019. Teknologiateollisuus. Luettavissa: <https://healthtech.teknologiateollisuus.fi/fi/terveysteknologia/vientitilastot/terveysteknologian-tuoteviennin-kasvu-jatkui-vahvana-vuonna-2019>. Luettu: 29.12.2021

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. 9. uudistettu painos. Helsinki: Edita.

HKTDC Research. s.a. Hong Kong's Trade Policy. Luettavissa: <https://research.hktdc.com/en/article/MzM0NDk2NTI4>. Luettu: 25.11.2021.

HKTDC Research. 17.8.2021. Green Technology & Environmental Services Industry in Hong Kong. Luettavissa: <https://research.hktdc.com/en/article/MzEzOTE3Mzkz>. Luettu: 29.11.2021.

Hofstede Insights. 2021. Country comparison Hong Kong and Finland. Luettavissa: <https://www.hofstede-insights.com/country-comparison/finland,hong-kong/>. Luettu: 27.11.2021.

Hollensen, S. 2020. Global marketing. 8. painos. Harlow, Iso-Britannia: Pearson.

Hong Kong living. 8.12.2020. Hong Kong ranked as the world's most overworked city. Luettavissa: <https://hongkongliving.com/hong-kong-ranked-as-top-overworked-city/>. Luettu: 27.11.2021.

IHS Markit. 2021. Country/Territory Report - Hong Kong SAR (2021) Hong Kong Country Monitor, pp. 1–38. Luettavissa: <https://search-ebSCOhost-com.ezproxy.haaga-helia.fi/login.aspx?direct=true&db=buh&AN=152221897&site=ehost-live&scope=site>. Luettu: 30.12.2021.

Info Cubic. 21.10.2019. How to Win the Hearts and Trust of Hong Kongese Consumers. Luettavissa: <https://www.infocubic.co.jp/en/blog/hong-kong/how-to-win-the-hearts-and-trust-of-hong-kongese-consumers/>. Luettu: 27.11.2021.

InvestHK. 2018. Tax Basics. Luettavissa: <https://www.investhk.gov.hk/en/setting-hong-kong/tax-basics.html>. Luettu: 25.11.2021.

InvestHK. 2021. Art. Luettavissa: <https://www.investhk.gov.hk/sites/default/files/2021.04-art-en.pdf>. Luettu: 28.12.2021.

Kaizen CPA Limited. s.a. Hong Kong business environment. Luettavissa: <https://www.bycpa.com/html/news/20076/481.html>. Luettu: 25.11.2021.

Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Karanko, J. 31.5.2021. Hongkongin suuret infrastruktuurihankkeet tarjoavat mahdollisuuksia suomalaisille kestävästä kaupunkikehityksen ratkaisuille. Ulkoministeriö. Luettavissa: https://um.fi/edustustojen-raportit/-/asset_publisher/W41AhLdTjdag/content/hongkongin-suuret-infrastruktuurihankkeet-tarjoavat-mahdollisuuksia-suomalaisille-

kest%25C3%25A4v%25C3%25A4n-kaupunkikehityksen-ratkaisuille/384951. Luettu: 29.11.2021.

Karanko, J & Finska, M. 25.10.2021. Hongkong panostaa infrastruktuuriin, vihreään siirtymään ja palveluliiketoiminnan kehittämiseen. Ulkoministeriö. Luettavissa: https://finlandabroad.fi/web/hkg/ajankohtaista/-/asset_publisher/TV8iYvdcF3tq/content/hongkong-panostaa-infrastruktuuriin-vihreaan-siirtymaan-ja-palveluliiketoiminnan-kehittamiseen/384951. Luettu: 1.12.2021.

Kisi. 2021. Cities with the Best Work-Life Balance 2021. Luettavissa: <https://www.getkisi.com/work-life-balance-2021>. Luettu: 27.11.2021.

Konu, H., Pesonen, J., Reijonen, H. & Alakoski, L. 2020. Matkailuliiketoimintaa teoriasta käytäntöön. Tampere: Vastapaino.

Kwok, D.W. H. & Donkervoort, E. 2021. The risks for international business under the Hong Kong national security law. Harvard Kennedy School, ASH center for democratic governance and innovation. Luettavissa: https://ash.harvard.edu/files/ash/files/the_risks_for_international_business_under_the_hong_kong_national_security_law_7.7.21.pdf. Luettu: 16.12.2021.

Lintunen, J. 29.10.2021. Hongkongin liiketoimintaympäristö syksyllä 2021. Ulkoministeriö. Luettavissa: https://um.fi/edustustojen-raportit/-/asset_publisher/W41AhLdTjdag/content/hongkongin-liiketoimintaymparisto-syksylla-2021/384951. Luettu: 22.11.2021.

Lumen. 2014. External Forces. Introduction to Business [Deprecated]. Luettavissa: <https://courses.lumenlearning.com/wmopen-introbusiness/chapter/external-forces-2/>. Luettu: 12.9.2021.

Minardi, J. 2013. Economic note. Hong Kong: The Ongoing Economic Miracle. Montreal Economic Institute. Luettavissa: https://www.iedm.org/files/note1113_en.pdf. Luettu: 23.11.2021.

MTV Uutiset. 13.11.2019. Hongkong tuskin houkuttelee suomalaisyrityksiä ensi vuonnaan – mielenosoitukset vaikuttaneet eniten matkailupalveluihin. Luettavissa: <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/hongkong-tuskin-houkuttelee-suomalaisyrityksia-ensivuonnaan-mielenosoitukset-vaikuttaneet-eniten-matkailupalveluihin/7623386>. Luettu: 5.1.2021.

Peng, M.W., 2015. Global Business. 4. painos. Yhdysvallat: Peng.

Pirtonen, H. 10.12.2020. Kierrätystavoitteiden saavuttaminen edellyttää tilastointia – mutta ennen kaikkea nykyistä tunnollisempaa lajittelua. Tilastokeskuksen Tieto & Trendit blogi. Luettavissa: <https://www.stat.fi/tietotrendit/blogit/2020/kierratystavoitteiden-saavuttaminen-edellyttaa-tilastointia-mutta-ennen-kaikkea-nykyista-tunnollisempaa-lajittelua/>. Luettu: 29.11.2021

Pitkäranta, A. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä: Työkirja ammattikorkeakouluun. Jokioinen: e-Oppi.

PopulationPyramid.net. 2021. China, Hong Kong SAR 2021. Luettavissa: <https://www.populationpyramid.net/china-hong-kong-sar/2021/>. Luettu: 27.11.2021.

PRD GROUP. 2020. Hongkong lyhyesti. Luettavissa: <https://fi.prd.fi/kiina-palvelumme/yrityksen-perustaminen/yrityksen-perustaminen-hongkongiin/hongkong-lyhyesti/>. Luettu: 25.11.2021.

Puusa, A., Juuti, P. & Aaltio, I. 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus.

PwC. 2012. Doing business in Hong Kong. Luettavissa: <https://www.pwc.de/de/internationale-maerkte/assets/doing-business-in-hong-kong.pdf>. Luettu: 26.11.2021.

Ritakallio, T. & Vuori, T. 2018. Elävä strategia: Kyky nähdä, taito tarttua tulevaisuuteen. Helsinki: Alma Talent.

South China Morning Post. 15.7.2020. What is the Hong Kong-US dollar peg and how does it work? Luettavissa: <https://www.scmp.com/yp/discover/advice/article/3093224/what-hong-kong-us-dollar-peg-and-how-does-it-work>. Luettu: 26.11.2021.

The Government of the Hong Kong Special Administrative Region Press Releases. 7.10.2021. Numbers of overseas and Mainland companies and start-ups in Hong Kong reach record high. Luettavissa: <https://www.info.gov.hk/gia/general/202110/07/P2021100600504.htm>. Luettu: 24.11.2021.

The Government of the Hong Kong Special Administrative Region Press Releases. 8.10.2021. Government announces Hong Kong's Climate Action Plan 2050. Luettavissa: <https://www.info.gov.hk/gia/general/202110/08/P2021100800588.htm>. Luettu: 12.12.2021.

The PRS Group. 2021. Hong Kong (2021) Political Risk Yearbook: Hong Kong Country Report, pp. 1–16. Luettavissa: <https://search-ebSCOhost-com.ezproxy.haaga-helia.fi/login.aspx?direct=true&db=buh&AN=152389991&site=ehost-live&scope=site>. Luettu: 31.12.2021

The World Bank. 2019. Ease of Doing Business rankings. Luettavissa: <https://www.doingbusiness.org/en/rankings>. Luettu: 26.12.2021.

Thomson Reuters Practical Law. 1.2.2021. Environmental law and practice in Hong Kong: overview. Luettavissa: [https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/3-503-4772?transition-Type=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true#co_anchor_a599622](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/3-503-4772?transition-Type=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true#co_anchor_a599622). Luettu: 29.11.2021.

Trade and Industry Department. 16.8.2021. Hong Kong's Trade Policy. Luettavissa: <https://www.tid.gov.hk/english/aboutus/tradepolicy/trpolicy.html>. Luettu: 30.11.2021.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi

Ulkoministeriö. 2016. Team Finland kansainvälistymis- ja kaupanesteselvitys 2016. Luettavissa: https://um.fi/documents/35732/48132/team_finland_kansainv%C3%A4listymis__ja_kaupanesteselvitys_2016. Luettu: 15.12.2021.

Ulkoministeriö. 28.10.2021. Hongkong: matkustustiedote. Luettavissa: <https://um.fi/mat-kustustiedote/-/c/HK>. Luettu: 25.11.2021.

Veronmaksajat. 2021. Palkansaajan veroprosentit 2021. Luettavissa: <https://www.veronmaksajat.fi/luvut/Laskelmat/Palkansaajan-veroprosentit/#6c8deb53>. Luettu: 25.11.2021.

Viitala, R. & Jylhä, E. 2013. Liiketoimintaosaaminen: Menestyvän yritystoiminnan perusta. 6. uud. p. Helsinki: Edita.

Virtanen, M. & Pellikka, J. 2021. Uuden liiketoiminnan kehittäminen ja kaupallistaminen. Savonia-ammattikorkeakoulu. Kuopio.

Vuorinen, T. 2013. Strategiakirja: 20 työkalua. Helsinki: Talentum.

Whittington, R., Regner, P., Angwin, D., Johnson, G., Scholes, K. 2020. Exploring strategy: Text and cases. 12. painos. Harlow, United Kingdom: Pearson Education Limited.

Wild, J. J. & Wild, K. L. k. 2016. International business: The challenges of globalization. 8. painos, kansainvälinen painos. Harlow, Englanti: Pearson.

Wong, L., Kellog, T.E. 2021. Hong Kong's national security law: A Human Rights and Rule of Law Analysis. Center for Asian Law Georgetown Law. Luettavissa: <https://www.law.georgetown.edu/law-asia/wp-content/uploads/sites/31/2021/02/GT-HK-Report-Accessible.pdf>. Luettu: 22.12.2021

Wu, T. 2020. Country Economic Forecast Hong Kong. Oxford: Oxford.

Yap, P.J. 2021. Judging Hong Kong's National Security Law in Fu Hualing and Michael Hor (eds) Hong Kong under China's National Security Law (HKU Press 2022) (Forthcoming), University of Hong Kong Faculty of Law Research Paper No. 2021/035, Luettavissa: <https://ssrn.com/abstract=3879837>. Luettu: 17.12.2021.

Yellinek, R. 2020. Why Did Beijing Decide to Apply the Security Law to Hong Kong Now? Wild Blue Yonder. Luettavissa: <https://media.defense.gov/2020/Jul/21/2002460421/-1/-1/1/YELLINEK.PDF> Luettu: 20.12.2021.

Liitteet

Liite 1. Haastattelukutsu

Arvoisa Henkilö X,

Hyvää iltapäivää!

Olen Joana Westerlund ja opiskelen kolmatta vuotta Haaga-Helian ammattikorkeakoulussa kansainvälistä liiketaloutta. Tein suuntautumisharjoittelun FinnCham Hongkongille ja harjoittelun aikana pääsin tutustumaan suomalaisten yritysten toimintaan Hongkongissa sekä kuulemaan eri tahoilta, millainen kauppa-alue Hongkong tulee tulevaisuudessa olemaan. Kiinnostuin aiheesta enemmän ja teen tällä hetkellä opinnäytetyötäni, jonka aiheena on ”Hongkong toimintaympäristönä suomalaisille yrityksille”. Tarkoitukseni on tutkia millaisen, liiketoimintaympäristön Hongkong tarjoaa suomalaisille yrityksille, mitä mahdollisuuksia Hongkong tarjoaa kauppa-alueena sekä mitä haasteita liittyy Hongkongissa toimimiseen. Opinnäytetyön tavoitteena on koostaa yhtenäinen sekä monipuolinen tietopaketti Hongkongista toimintaympäristönä suomalaisille yrityksille.

Tarkoitukseni on haastatella Hongkongissa toimivia suomalaisia yrityksiä. Olisi todella mielenkiintoista ja tärkeää saada tietää teidän näkökulmanne tutkimuskysymyksiin, minkä vuoksi olisin erittäin kiitollinen, jos saisin mahdollisuuden haastatella teitä opinnäytetyötäni varten. Haastatteluaineisto käsitellään työssäni anonymisti ja tietoa käytän vain opinnäytetyöhöni.

Pyrin tekemään haastattelut pikaisesti, mielellään seuraavan neljän viikon aikana. Haastattelu toteutuisi viikkojen 37–40 aikana sovittuna ajankohtana toivomallanne tavalla joko videopuheluna, puhelimitse tai kasvotusten (olen tällä hetkellä Hongkongissa). Haastattelun kesto olisi noin 60 minuuttia.

Voimme sopia tarkemmin haastatteluun liittyvistä asioista puhelimitse tai sähköpostitse. Odotan innostuneena yhteydenottoanne ja vastaan mielelläni kaikkiin tutkimustani koskeviin kysymyksiinne.

Kiitos ajastanne ja oikein mukavaa päivänjatkoa!

Ystävällisin terveisin,

Joana Westerlund

Tradenomiopiskelija

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

puh. xxx xxxx xxxx

e-mail: xxx.xxx@xxxx.xxx

WhatsApp: xxx xxxx xxxx

Liite 2. Alustusviesti haastateltaville

Hei Henkilö X!

Oikein mukavaa *viikonpäivä*! Toivottavasti viikko on lähtenyt hyvin käyntiin.

Odotan innolla huomista haastattelua. Halusin lähettää vielä pienen pohjustuksen liittyen haastatteluun. Alle olen listannut teemat, joiden ympärillä haastattelukysymykset tulevat pyörimään. Lisäksi liitin tähän sähköpostiin tiedoston, jossa kerrotaan enemmän haastattelun toteuttamisesta. Toivottavasti näistä on hiukan hyötyä!

Voin myös laittaa haastattelukysymykset etukäteen, jos on tarvetta :)

Liitin myös loppuun Zoom-linkin huomiseen haastatteluun. (Vain Zoom-toteutuksissa)

Eli haastattelukysymykset pyörivät seuraavien aiheiden ympärillä:

- Minkälaisia erityispiirteitä Hongkongin liiketoimintaympäristössä on?
- Mitä mahdollisuuksia Hongkong tarjoaa suomalaisille yrityksille?
- Mitä haasteita suomalaiset yritykset voivat kohdata?

Kiitos erittäin paljon ja nähdään huomenna!

Linkki Zoom - kokoukseen: (vain Zoom-toteutuksissa)

Ystävällisin terveisin,

Joana Westerlund

Tradenomiopiskelija

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

puh. xxx xxxx xxxx

e-mail: xxx.xxx@xxxx.xxx

WhatsApp: xxx xxxx xxxx

Liite 3. Sähköpostin liite

HONGKONG LIIKETOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ SUOMALAISILLE YRITYKSILLE

ARVOISA HAASTATELTAVA

Tein suuntautumisharjoittelun FinnCham Hongkongille ja harjoittelun aikana pääsin tutustumaan suomalaisten yritysten toimintaan Hongkongissa sekä kuulemaan eri tahoilta, millainen kauppa-alue Hongkong tulee tulevaisuudessa olemaan. Kiinnostuin aiheesta enemmän ja teen tällä hetkellä opinnäytetyötäni, jonka aiheena on "Hongkong toimintaympäristönä suomalaisille yrityksille". Tarkoitukseni on tutkia millaisen liiketoimintaympäristön Hongkong tarjoaa suomalaisille yrityksille, mitä mahdollisuuksia Hongkong tarjoaa kauppa-alueena sekä mitä haasteita liittyy Hongkongissa toimimiseen. Opinnäytetyön tavoitteena on koostaa yhtenäinen sekä monipuolinen tietopaketti Hongkongista liiketoimintaympäristönä suomalaisille yrityksille.

Tutkimusta voidaan hyödyntää niiden suomalaisten yritysten keskuudessa, jotka ovat pohtineet laajentumista tai toimintaa Hongkongin markkinoilla. Toivon että opinnäytetyöstäni hyötyvät suomalaiset yritykset, jotka haluavat laajentaa toimintaansa Aasian maihin ja erityisesti Hongkongiin mutta eivät ole sitä tehneet tai epäröivät puutteellisen tiedon ja epävarmuuden takia.

Haastattelun nauhoittamisesta sovitaan haastateltavan kanssa. Haastattelusta saatua aineistoa tullaan käsittelemään luottamuksellisesti sekä anonyymisti ja aineisto hävitetään asianmukaisesti opinnäytetyön valmistuttua. Kaikille haastateltaville tullaan lähettämään linkki valmiiseen opinnäytetyöhön.

SUURI KIITOS OSALLISTUMISESTASI!

YHTEYSTIEDOT

Joana Westerlund
Tradenomiopiskelija, Haaga-Helia
ammattikorkeakoulu

puh. xxx xxxx xxxx
e-mail: xxx.xxx@xxxx.xxx
WhatsApp: xxx xxxx xxxx

OHJAAJAN YHTEYSTIEDOT

Anna Hankimaa
Lehtori, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
puh. xxx xxxx xxxx / e-mail: xxx.xxx@xxxx.xxx

Liite 4. Teemahaastattelurunko

Teema 1: Minkälaisia erityispiirteitä Hongkongin liiketoimintaympäristössä on?

- Miksi päätit laajentaa yritystoimintaasi Hongkongiin?
- Millaiseksi kuvailisit Hongkongin toimintaympäristönä?
- Millaiseksi koet Hongkongin tällä hetkellä yrityksellesi?
- Minkälainen kohderyhmä hongkongilaiset ovat?
- Miten kuvailisit hongkongilaisia kuluttajia?
- Millaiseksi koet Hongkongin taloudellisen tilanteen / taloudellisena alueena?
- Miten koet Hongkongin poliittisen tilanteen tällä hetkellä? Millaisia vaikutuksia sillä on ollut oman yrityksesi toimintaan?
- Miten ympäristö ja sitä kohtaan asetetut päätökset vaikuttavat toimintaasi?
- Mistä Hongkongin bisnesmaailmassa puhutaan juuri nyt? / Millainen aihe on tällä hetkellä pinnalla Hongkongin bisnesmaailmassa?
- Miten Hongkongin lainsäädäntö on vaikuttanut toimintaasi?

Teema 2: Mitä mahdollisuuksia Hongkong tarjoaa suomalaisille yrityksille?

- Millaisia trendejä olet huomannut Hongkongissa?
- Miten koet teknologian vaikuttavan yritystoimintaasi?
- Millaisia trendejä olet huomannut hongkongilaisten asiakkaiden keskuudessa?
- Millaisia mahdollisuuksia uskot Hongkongin tarjoavaan suomalaisille yrityksille?
- Minkä koet olevan suurin mahdollisuus tulevaisuudessa?
- Millaisia mahdollisuuksia näet omalle yrityksellesi tulevaisuudessa täällä?
- Miten potentiaalinen markkina Hongkong on?

Teema 3: Mitä haasteita suomalaiset yritykset voivat kohdata?

- Mikä on ollut haastavinta täällä toimimisessa?
- Minkä koet olevan suurin uhka tulevaisuudessa?
- Minkälaisia uhkia/haasteita uskotte kohtaavanne tulevaisuudessa täällä?
- Mihin kannattaa varautua, kun harjoittaa liiketoimintaa Hongkongissa?
- Mikä on suurin huolenaihe tällä hetkellä?
- Mikä on ollut mieleenpainuvuin kriisi / ongelmatilanne kun olette täällä toimineet?